

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Velja po pošli:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 15—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošlji, na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več kot trikrat . . . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Podraženje živil in kmečki stan.

Govor državnega in deželnega poslanca Demšarja.

(Po stenografičnem zapisniku.)

V državnozbornski seji dne 19. t. m. je govoril posl. Demšar sledeče in sicer slovensko: Visoka zbornica! V tesni zvezi z našim kmečkim vprašanjem je predlog, ki govori o podraženju živil. Kot slovenski kmet sem se zato ozglasil k besedi, da pojasnim naše stališče.

Nadaljuje nemško: Visoka zbornica! Pri razpravi o predlogu glede na sredstva proti podraženju živil moramo pred vsem vplivati na to, da se ne razvije rešitev tega za vse stanove tako važnega vprašanja tako, da se prične boj enega proti drugemu delavskemu sloju, da se ne bo pri tem smejal tretji.

V tem oziru ne morem cenjenemu gospodu dr. Rennerju ničesar očitati in upam, da njegova stranka, ako prouči natančno kmečke razmere, jim ne bo škodovala, marveč pomagala, da rešimo naše kmetijstvo vezij velikega kapitala. (Pritrjevanje.)

Pred vsem se moramo v prvi vrsti ozirati na malega in srednjega kmeta. Vemo, da je on delavec, ki je prisiljen, da dela poleti v največji vročini mnogokrat 16 do 18 ur na dan, a kljub temu se mu godi slabše, kakor se pa godi industrijskemu delavcu. (Živahno pritrjevanje.)

Veleposestvo ne odločuje pri kmetijstvu. Premalo je veleposestnikov in se bo to število v sedanjih razmerah še skrčilo osobito v krajih, kjer je navezano veleposestvo na kmetijstvo.

Kranjski kmetje ne simpatizirajo z veleposestvom in smo nastopili v deželnem zboru proti njemu, ker nam ni hotel priznati z ozirom na svoje predpravice naših pravic v javnem življenju. (Pritrjevanje.) Ne zavidamo pa preveč veleposestvu njegovega gospodarskega položaja. Trdno smo namreč prepričani, da mora propasti v sedanjih razmerah vsak veleposestnik, ki ne dela sam. V prvi ljudski zbornici bivam kot slovenski kmet in hočem zato govoriti odkrito in svobodno.

Industrijski delavec se pritožuje, da so živila predraga. Producent, naš kmet se pa pritožuje, da je preslabo plačano njegovo delo, ker mora pridelke svojega dela, živila, tako poceni prodajati, da ne more izhajati, kar je tudi resnično. Kjer nimajo kmetje postranskih dohodkov, so izgubljeni. Dokazuje nam to

zemljiška knjiga, dokazujejo nam to številke o ameriških izseljencih. Na našem jugu dobite vasi, iz katerih so se že izselili najboljše moči.

Mogoče, da se godi nekoliko boljše kmetom v Sudetskih deželah (Medklic), ker se gospodje delavski zastopniki večkrat na nje sklicujejo, meni niso tam znane razmere. Gotovo pa je, da žive kmetje na jugu v zelo žalostnem stanju, osobito letos, ker so jih zadele že več let po vrsti vremenske ne-zgode. S samopomočjo in po organizaciji smo se morali boriti, da nismo bili izpodirjeni z domače grude.

Navedi hočem dejstva, iz katerih se razvidi, da se moti vsakdo, ki sodi o našem kmetu, da je oduh al pa izkoriščevalec. Kmetje nismo in počemo biti izkoriščevalci našega bližnjega. Živeti hočemo in želimo kot pošteni državljani, da žive tudi drugi. Kaj moremo mi zato, ako se mora po mestih drago plačevati meso? Kaj morejo po mestih zato, če moramo poceni prodajati govedino? Preidimo k dokazom in preračunajmo pred vsem dobiček, ki ga ima kmet pri živinoreji. Kmet prodaja triletnega pitanca. Taka živina tehta živa pet meterskih stovov. Kakor čitate v tržnih poročilih, se prodajajo taki voli v južnih deželah po 64 K (boljša cena) za meterski stot žive živine.

Poleti so bile cene živine nekoliko višje, pred enim letom pa nekoliko nižje, kakor so zdaj. Kmet dobi za vola 320 K. Zdjaj pa izračunimo, koliko da stane krmljenje vola. Krma za vola stane na dan: 5 kg sena po 6 vinarjev zneso 30 v., pol kg žita, otrobov in soli 8 v., 2 in pol kg rezanice iz slame in detelje stane najmanj 10 v., na dan toraj skupaj 48 v.

Če odračunamo one štiri tedne, v katerih bi bil lahko prodal kmet tele za 40 K, se krmi vol 1067 dni. Krma pa, ki sem jo zaračunal jako nizko, stane 512 K 16 v. Priračunati pa moramo še za postrežbo 40 K, če imamo za 10 govedi dekle in 40 K za tele. Skupaj znašajo toraj stroški 592 K 16 v.

Po tem računu izgubi kmet pri krmljenju v hlevu 272 K 16 v. (Živahni klici: »Čujte!«) Reja na paši bi ne stala toliko, a žal da imamo zdaj malo dobrih pašnikov in smo zato prisiljeni, da krmimo živino 2/3 leta v hlevu in nam paša ne more povrniti one škode, ki jo imamo po krmljenju v hlevu.

Kje so pa še stroški, da vzdržujemo hlev, kje je povračilo za živino, ki pogine, kje so stroški za orodje in za poprave? Kljub sedanjim živinskim cenam so pa prenapolnjeni sejmi z živino. Kdo plača kmetu dvakratno pot na sejm? Res se ne izplača kmetu, da krmi živino za mesarja. Tega ne trde le kmetje, marveč tudi drugi strokovnjaki in kmečki učitelji.

Meso je drago, poceni pa goveja živina. Kdo ima toraj dobiček? Poznate li kmeta,

ki ga je obogatila kmetija? Dobite pa mesarje, ki so postali bogati po »izgubah« pri prodaji mesa.

O mesnih cenah nočem govoriti, ker so zelo različne. Naglašati pa moram, da mesne cene niso v pravem razmerju s cenami živine. Gospodje pač veste, kako da delajo po sejmih mesarji cene živini.

Oglejmo si mlekarstvo. Ali so cene mleku res previsoke? Kaj nam pokaže račun? Srednje dobra krava mlekarica potrebuje na dan: 10 kg sena po 7 v., zneso 70 v.; 5 kg repe zneso 20 v.; 1 in pol kg otrobov zneso 18 v., skupaj toraj 108 v. na dan.

Na leto zneso to 39420 K. Nadalje nas pa stane postrežba in dekla, ki moze kravo, 60 K; stroški za hlev in obresti za hlevno opravilo znašajo 20 K; obresti in riziko K 1080; izrabljenje krave stane 6 K in za bika plačamo 3 K; skupaj toraj 394 K.

Za tele dobimo 50 K, za 2200 litrov mleka po 12 v. pa 264 K, skupaj toraj 314 kron! (Čujte! Čujte!)

Pripomniti moram, da računam stroške za krmo in postrežbo jako nizko in da računam visoko množino mleka, ne glede na to, če v najboljšem slučaju kmet izhaja. Kljub temu bi pa moral kmet prodajati doma liter mleka po 20 v., da bi ne imel izgube pri gospodarstvu. Kdor ne verjame, naj poizkusi! (Veselost.) Mlekarstvo na velikih in vzorno vredenih kmetijah z izvrstnimi kravami, z dobrimi pašniki in s pripravno opremljenimi hlevi bi se izplačalo v najboljšem slučaju. Kdo pa ima za to sredstva? Sodim, da so producenti lahko zadovoljni, ker jim kmetje močno in neizogibno pijačo mleko pripravljajo tako poceni. Raiši naj bi se pritoževali o raznih dragih fabriciranih pijačah, ki se prodajajo pod imenom pivo ali žganje. Po vseh bodisi majhnih ali velikih mestih je slaba navada, da se hoče varčevati pri mleku. Če pijejo gospodje, ko grejo od doma, drago vino, ki stane recimo liter 1 K 60 v., potem pravijo navadno: »No, vino je jako dobro.« Če pa morajo žene plačati za liter mleka 2 vinarja več, potem pa jadjkujejo in zabavljajo proti kmetom, kakor da je odvisno življenje od enega vinarja. (Veselost.)

Živinoreja ne prinaša dohodkov tudi pri višji ceni živine, marveč kmet ne more pogrešati gnoja, ki mu ga proizvaja živina. Živinoreja bo dobro delovala šele, ko se združi plemenje in ko se izjednači najboljšo krmenje z visokimi živinskimi cenami.

Cene žitu so od lani sem znatno poskočile. Našemu kmetu na jugu pa to malo pomaga. Naši kmetje so namreč zaradi nizke cene žita v preteklih letih opustili obdelovanje zemlje z žitom, ker se to v sedanjih razmerah več ne izplača. Pričeli so se pečati s sajenjem raznih trav in z drugimi poljskimi pridelki. Najlepše doline na južnem Štajer-

skem so nasejane s hmeljem. Tudi na Kranjskem že poizkušajo hmeljske nasade. Naši časi so namreč taki, da se ne pritožujejo tako o visokih cenah piva, kakor ob vsakem povišanju cene kruha. Posledice so, da se izpreminjajo polja v travnike, travniki pa v gozde. Celotno pri sedanjih precej visokih žitnih cenah se ne izplača, da bi sejali pšenico. Na 1 hektaru bi pridelali v najboljšem slučaju 1000 kg pšenice. Če odvrčunamo stroške za seme in delo, ki znašajo 200 K, nam ostane pri sedanjih visokih cenah 40 kron. Zavarovati se bi pa morali še proti vremenskim neizgodam. Ne preostaja drugega, kakor da kmet opusti pridelovanje žita, dokler se ne uredi cene pravično ali pa da se opravi delo združnim potom ceneje. (Pritrjevanje.)

Vsak lahko po navedenem sam presodi, če se mora kmetom očitati oduštvu glede na meso in na kruh.

Kmetje se trudijo, da dobe postranske zaslužke, da vzdržujejo propadajoče kmetije. Vsako prsto uro, ki jim ostane pri kmetijstvu, porabijo, da si poiščejo postranski zaslužek. Država ima dovolj takih zaslužkov, osobito, ko se grade železnice n. pr. prevažanje tovorov. (Pritrjevanje.)

A taka dela oddajajo navadno podjetnikom in spekulantom v škodo države in kmetu. (Pritrjevanje.) Žalosten zgled hočem navesti iz časa, ko se je gradila Bohinjska železnica. (Čujte! Čujte!)

Kmetje v Selški dolini so vložili prošnjo na železniško ministrstvo, da bi dovažali stavbno blago s postaje Škofja Loka k velikemu predoru ob kranjsko-primorski meji. Dobili so tudi ugoden odgovor. Zgradbo predora so izročili tvrdki Ceconi, ki je odklonila ponudbe kmetov in izročila prevažanje stavbnega blaga nekemu tujemu spekulantu za višje tovarne cene. (Čujte! Čujte!) Posledice so bile, da so bile voznine v škodo države višje, dolina je pa imela večje stroške za vzdrževanje ceste, tako da obremenuje davkoplačevalce cestnega okraja 40.000 kronski dolg. Izvzeti so pa stroški za zgradbo dveh mostov, ki sta v slabem stanju in se bosta morala na novo zgraditi. Podjetnik ni za vzdrževanje ceste ničesar prispeval, zapustil pa žalostno darilo, namreč konjsko smrkvost.

Pobili so lani zaradi konjske smrkvosti 20 konj. Posestnikom niso povrnili škode, ki znaša z ozirom na cene konj, na zamudo časa, na snajenje hlevov in glede na uničenje konjske opravne in drugega orodja 40.000 kron. Še goveje kuge potrebujemo, in rešeni so naši kmetje! (Veselost.)

Ob tej priliki pozivljam vlado, naj navedena dejstva natančno preišče. Če to stori, se vlada prepriča, da je sokriva država. Povračilo škode prizadetim posestnikom konj je častni dolg države. (Pritrjevanje.)

LISZER.

Kupčijski „trick“.

Ameriška slika.

»Ne, Mr. Neumanns (gospod Gibson, šef velike firme Gibson Brothers, je izgovarjal ime nemškega izvora na angleški način, kakor da bi se pisalo Newman), obžalujem, da ne more biti s to stvarjo nič.«

»Drznil sem si upati . . .«

»Ne prekinjajte me, prosim, moj mladi prijatelj! Hočete pač reči, da sem bil vedno blagohoten napram vaši osebi. All right! Isto blagohotnost bodete uživali tudi še nadalje. Dalje hočete pripomniti, da sem se večkrat izrazil, da se moji Nelly ni treba moštiti po denarju — zopet čisto prav. Lahko se nadalje sklicujete na to, da sem pri kupčiji vašo zanesljivost in poštenost vedno cenil. — Je tudi res, in to bom storil še v prihodnje. — Ali lastnosti, ki jih na vas kot na blagajničarju takovisoko cenim, mi morejo malo imponirati, če se gre za to, da hočete imeti mojo Nelly za ženo in morate torej samobesni umevno postati sodrug moiega podjetja.«

Henrik Neumann je strmel v svojega šefa s pogledom, polnim očitajočega začudenja.

»Ni se vam treba prestrašiti, Mr. Neumann, kakor da bi mogel rabiti pri svojem podjetju le popolnega lopova za socija. Tudi nočem reči, da po pojmihi, ki vladajo tam v starem svetu, niste dober in izkušen trgovec,

ali za naše razmere mi še dolgo niste »smart« in prebrisan dovolj, imejte razuma, kolikor ga hočete. Kratkotamo, kot blagajničar mi služite very well, za zeta ste mi pa — naravnost povedano — prenerodno pošteni. S tem se pa pri nas ne pride daleč. Sedaj pa končajva ta pogovor. Jaz imam jako mnogo dela. Morning, Sir!»

Henrik Neumann se je nemo priklonil in je zapustil s povešeno glavo šefov privatni kontor, kamor je pred dobro četrtjo ure stopil tako poln veselih nad. Če je prav premislil, pravzaprav šef res ni govoril tako napačno. Bil je po vseh pojmihi »starega sveta« dober in izveden trgovec. Računal si je doslej v posebno čast, da so temeljila njegova trgovska načela na pravičnosti in poštenosti in se niso nikdar niti za las odločila od poti poštenosti. Če bi sedaj tudi on začel z volkovi tuliti?

Potrt se je vrnil Neumann k svojemu pultu v blagajniško sobo in je začel avtomatično preračunavati glavno knjigo, ker se blagajniške ure za obšinstvo še niso začele.

Prestrašen je vstal od tega svojega opravila, ko mu je kontorni sluga prišel naznaniti, naj gre hitro gori k šefu. Bled in razburjen, v očeh nemirno plapolajoč ogenj, je zaklical gospod Gibson mlademu možu:

»Neumann (v razburjenosti je popolnoma pozabil titulaturu, dasi mu je bilo sicer mnogo do etikete), »Neumann, kako stojl z našo gotovino?«

»Saj veste, gospod Gibson, da je predvčerajšnji konečni razvoj požrl skoro vse naše fonde za gotovino; vsega skupaj bo komaj še kakih 30.000 dolarjev v zalogi. Vsak tre-

nutek pa pričakujem rimes od Savingsov in Lonsov, ki so že tako za en dan zakasnile.«

»Ravno vsled tega sem vas poklical, rimes žalibog še ne bodo prišle tako kmalu. Pravkar sem dobil brzoglavno poročilo, da Savingsi in Lonsi težko plačujejo. Bili so močno engazirani pri cincinatski železnici, ta je pa sedaj toliko kot ruinirana. Čeprav Savingsi upajo, da si bodo kmalu opomogli od tega hudega udara, in obljubujejo, da bodo svoje obveznosti proti nam kar najpreje regulirali, ima položaj, kakoršen je sedaj, za nas vendarle lahko slabe posledice. Savingsi so morali vzdržati strašen »run« na svojo blagajno in to bo cvetelo pri nas v še večji meri, mi pa pri svojih omejenih sredstvih naskoka ne moremo vzdržati. Moj Bog, kaj naj počnem!«

Neumann je dosegel po prvem presenečenju med tožčim pripovedovanjem svojega šefa zopet navadno hladnokrvnost. Ko je oni govoril, je v bliskoviti naglici premislil položaj in iskal možnost, da bi rešil hišo Gibson pred pretečo nevarnostjo. Obenem mu je pa tudi blisnila po možganih egoistična misel, ali ni morda to ugodna prilika, da bi dosegel roko svoje oboževane Nelly, če bi jo zahteval od nienega očeta kot plačilo za rešitev tvrdke. In čudno, bog ljubečih ga je menda posebno štutil, kajti — da, imel je idejo, za katero ga je lahko zavidal najprebrisanejši Yankee. Gotovo, tako bo šlo — mora se posrečiti!

»Gospod Gibson,« je pričel in glas se mu je od začetka tresel od razburjenosti, a je postal vedno trdneši in odločnejši, »gospod Gibson, prej ste mi odrekli roko vaše Nelly, češ, da nisem dovolj »smart«, da bi mogel v tnakajšnjem kupčijskem svetu z uspehom

zastopati veliko hišo. Če vam pa sedaj dokazem, da sem kos vsakemu kritičnemu položaju, s tem, da rešim vašo tvrdko, da je ne potegne vrtnec v se — ali me potem hočete vzeti za zeta?«

Pol začudeno, pol neverjetno je gledal gospod Gibson mladega moža.

»Mr. Neumann, ne žalite se! Kaj, vi si upate najti izhod, kjer jaz, stari rutiner, ne vem, kaj bi bilo storiti? Kako pač hočete to izvršiti?«

»To naj ostane moja stvar in moja skrb, gospod Gibson! Za trdno sem prepričan, da se mi bo posrečilo odbiti naval. Ali mi daste besedo, da smem vprašati Nelly, ali hoče biti moja, če se mi posreči?«

»Da, če to izvršite, lahko prepustim vašim rokam usodo svoje hčere in svoje firme. Topp, velja, in priznati moram, če vam pogledam v obraz, poln upanja, pričemjam sam upati na uspeh! Sedaj pa na delo in mnogo sreče!«

Viharja in navala na blagajno, ki ga je bil napovedal gospod Gibson, ni bilo treba dolgo čakati. Ko so se odprla vrata plačilnice, je čakala zunaj že velikanska množica, nemirna in boječa se, v tesnih dvomih, ali bo pač mogoče rešiti tako grenko prisluzhen denar. Predsoba k blagajni je bila v trenutku polna možkih in ženskih vseh mogočih poklicov in stanov in vsi so vpili in živahno gestikulirali. Res so se začeli obrzi nekoliko jasni, ko so sprejeli uradniki od prvih knjižice, jih preračunili in začeli izplačevati. Ali vsled razburljivih poročil, ki so se bila bliskoma razširila

Idrijske novice.

i »Naša Moč« in »Slovenec« na soc. dem. javnih shodih. Naš Kristan je že na dveh shodih čital idrijske novice iz »Naše Moči« in »Slovenca«. Mi seveda nimamo nič prou temu, nas le veseli, ako se na široko izve, kaj naši listi poročajo, samo bere naj se vse, ne pa le kak odstavek. Tudi naj se ne podtika listu, kar ni poročal. Znamenito je najbolj to, da Kristan nikoli ne polasni čudnega postopanja svojih sodrugov glede sline, za katero daje bratovska skladična denar, a se oddale špeh rudarjem čudovito drago. Kadar pride v »Naši Moči« do tega odstavka, pa mu sape zmanjka. In vendar bi bilo umestno o tem govoriti, saj so rudarji na škodi. V »Napreju« hvali Kristan soc. demokracijo, koliko stori za delavstvo, tu je pa ravno narobe, pa mokči. Saj najprvo doma pokažimo v delanju, koliko smo rudarjem naklonjeni. Pri vsakem shodu pričakujejo rudarji pojasnila, pa ga ni. Mesto tega pa le psovke na klerikalce.

»Slovenec« je priporočal poštno hranilnico. V te naj bi nalagali rudarji svoj za štrajk zbrani denar, ne pa v naše hranilnice. No tega Slovenec nikoli ni pisal, in vendar je imel Kristan »Slovenca« v roki, ko je primerjal »Našo Moč«, ki je ožigovala tako postopanje in pisavo »Slovenčevca«. Iz poštno hranilnice se lahko povsod dvigne, torej lahko denar vkrade, pri naših hranilnicah kaj takega ni mogoče. Tri hranilnice imamo v Idriji, obrestujejo dve po 4½ ena po 4%. Poštna daje pa le tri odstotke. Torej je izgube na leto pri 1000 K že 10 K ali še več. Ne kaže torej pravega gospodarstva. Okrajna hranilnica je bila dobra, da jim je posodila precejšnjo svoto za nakup malna, a sedaj nima zaupanja pri soc. demokrati, da bi vložili dotični denar pri njej. To vse kaže neke skrivne namene. To mora Kristan zakriti, zato vpije na klerikalce. Poglejte, v »Slovencu« pišejo v poštno hranilnico vložite v »Naši Moči« pa pišejo, da ne. To so goljufi in hinavci! In ožji krog njegovih pristašev kriči za njim: izdajavci! in kakih 30 žensk giblje svoje jezičke: hinavci goljufi! S takimi sredstvi sedaj boga rudarje, da so nekateri kar besni, ko slepo verjamejo vse, kar jim natveže. Menimo, da bodo starejši spoznali tako postopanje in obrnili hrbet takemu zavijanju. Vsaj nekateri so se že prepričali, kje je resnica in potem tudi spremenili svoje mnenje.

i Pred kratkim smo pojasnili, zakaj nista prišla k posvetovanju za uravnavo mesnih cen člana rudarskega strokovnega društva, ki sta bila podpisana na resoluciji. Dokazali smo, da ju je »Narod« po krivici napadel, ker je Kavčič dobil vabilo, ko je bil že napravljen na delo, Ivan Svetličič pa sploh ni bil povabljen. Sedaj obrača »Narod«, da je bil povabljen Svetličič, ne pove pa, da so v »Narodu« napadli Ivana Svetličiča, zakaj ni prišel, povabili pa Franceta Svetličiča, kakor je bilo jasno povedano v dotičnem »Slovenčevcu« dopisu. V »Narodu« napadeni Ivan Svetličič ni dobil vabila ter ga zato tudi podpisati ni mogel.

i G. Jul. Novaku. Nabrano gradivo kar izročite pristojnim oblastim. Katehet F. Oswald.

i Blamiral se je grozovito zadnje soboto »Narodov« dopisnik v poročilu o razmerah na šoli v Idriji. Ako takoj ne popravi, bomo pa mi prihodnje soboto.

i Proračun mestne občine idrijske za leto 1908 je od 12. do 25. nov. razpoložen. Poučen je, kar razvidimo iz njega, kako bi radi gotovi ljudje visoko leteli. — ako bi jim ne manjkalo peroti. I. Potrebščina za »upravo v občini« izkazuje: Funkcijske pristojbine županu 1200 K, plače uradnikom 5180 K, redarstvu 2408 K, slugi 1056 K, deputati in druge potrebščine 320 K, nagrade in podpore 250 K, pokojnine in miloščine 360 K, pisarniške in uradne potrebščine 1540 K, oskrbovanje jetnikov 30 K, vojaščina 400 K, odgonci 40 K, razni stroški 180 K, skupno 12.964 K. Pokritje 602 K, torej primanjkljaja 12362 K. II. Uprava mestne občine. Potrebščina pri poslopih in zemljiščih je proračunjena na 7550 K, med tem je vračunjenih 5000 K za nakup zemljišč, mestne davščine pa zahtevajo 730, skupno torej 8280 K. Pokritje:

Semertje so pa vendar v svoji frama-sonski vnemi šli gospodje tudi čez meje postave, in tam se začne potem to, kar na Francoskem naredi »afero«. Tak skandal se je zgodil n. pr. z likerjem kartuziancev.

Da se je posrečilo nekemu kartuziancu izkuhati pijačo tako izbornega okusa, da so plačevali sladkosnedeži neverjetne svote, da so je mogli nekaj kapljic piti, to sicer ni bil ravno redovni poklic, pa tudi noben vzrok, zaradi katerega bi se morali samostani zatreti. Najboljši framaconi so pili in še pijejo »chartreuso« za drag denar; socialistični voditelji se sladkajo z njo, in kartuzianci so čisto nepristransko točili svojo žganico pristajšem vseh strank. Če so dobili za to velikanske svote, je krivda onih, ki so hoteli piti »chartreuso« — škodovala jim ni, kartuziancem pa mnogo pomagala, pa ne le njim, ampak tudi pre mnogim humanitarnim ustanovam, ki so jih podpirali s svojim premoženjem.

Framasonom se niso sline cedile samo po »chartreusi«, ampak tudi po milijonih, ki jih je nesla. Vladni list »Matin« je s svojimi zvezami skrbel pred vsem za to, da je postal sorodnik njegovega vrhovnega urednika likvidator kartuzianskega samostana in svetovnoznane žganjarne, ki je bila ena najbolj cvetecih industrij francoskih. Že Combes bi bil pustil kartuziancem njihovo žganjarno za kako posebno dobro plačo. En milijon mu je bil premalo. Bilo je vse zastoj: Kartuzianci so se morali izseliti na Špansko in z njimi je šla njihova umetnost.

Francoska država pa ni hotela, da izgine svetovnoznana marka, in je hotela sama izdelovati »chartreuso« pod staro znamko, dokler likvidacija ne dovoli, da se podjetje prodaja. Častivredni likvidator je začel s tem, da je najprej dal iz proste roke kartuziansko kuhinjo v najem izdelovavcu konjaka Cusenieru, ki se je okoristil s tem, da je pod staro znamko začel ceneje izdelovati slabšo pijačo. Tudi okus najbolj zagrizenega framacona je spoznal, da to ni več stara »chartreusa«, in dobri glas znamke je bil izpodkovan. Pa to so delali v sporazumu. Kajti med temi se je bil našel neki strokovnjak Marnier, ki je ponudil tri milijone frankov in se je pisмено zavezal, da to ponudbo vzdrži, kadar bo stvar dozorela za prodajo. Dolžnost likvidatorja bi bila, da izpolni one lahke pogoje, ki jih je Marnier stavil s svojo ponudbo. A namestu tega se je bil podal v kupčijo s konkurentom, ki se ni prav nič obvezal in je vrednost znamke uničil. Vsled tega je tudi Marnier izjavil, da ne more vzdržati svoje ponudbe, in ko so odgnali še enega visokega ponudnika, so znamko postavili na prodaj za 500.000 frankov, torej za dva in pol milijona frankov manj, kakor je bilo že ponudeno zanj, in Cusenier jo je kupil za 501.000 frankov. Tisočak je pridelal samo zaradi formalnosti, nihče mu ne more kupčije izpodbiti, državo so pa za milijone goljufali, kajti če bi bil likvidator hotel, bi bil takoj izpočetka prodal kartuziansko znamko za mnogo več nego za tri milijone. Da bi krivdo odvrnil od sebe, pa zdaj toži likvidator Marniera za dva in pol milijona frankov odškodnine, ker je od svoje ponudbe odstopil.

Vedno zgovorni »Matin« molči pa, kot ne bi nič vedel. Da bi pa pozornost odvrnil drugam, priobčuje drugi škandal. Na Francoskem so sklenili zakon proti ponarejanju vina. Direktor mestnega laboratorija v Parizu Girard pa noče postave izvajati. Vsi ministri in ves parlament mu nič ne morejo, kajti z njim drži policijski prefekt pariški, on pa drži s ponarejavnici vina; zakon je, kot da ga ni. Nihče ne odstavi Girarda, dasi vsi vedo, kako dela. Ako se pošlje na laboratorij vinska preizkušnja, Girard opozori ponarejavnca, da se more izogniti kazni. Že celo leto tako dela, in ministrski predsednik Clemenceau je bil že večkrat opozorjen, pa se ne upa ničesar ukreniti. Policijski prefekt, ki ve za vse tajnosti in cloveške slabosti visokih gospodov, stoji nad vlado, in s komur on drži, ta je izven zakona.

Tako se vlada pod framaconsko oblastjo.

stega pravicoljubja glasno in odkrito priznavamo, da so naši duhovniki, ki upravljajo zemljišča, v mnogih slučajih pionirji kmečkega napredka. (Pritrjevanje.) Hvaležni smo jim zato in v imenu naših slovenskih kmetov lahko slovesno zagotovim, da se nikdar ne posreči iztrgati hvaležnost iz naših src. (Ploskanje.) Vem, boljše bi bilo za duhovnike, če bi bili plačani v gotovem denarju, kakor pa, da se morajo ukvarjati s poljedelstvom, a ljubše je nam, da so mali kmetje in da tako dobro poznajo razmere in težave kmečkega stanu.

Razumemo upravičenost boja industrijskih delavcev za njihov obstoj. Pripravljeni smo, da podpiramo njihove zahteve. Zahtevati pa moramo, da zastopniki industrijskega delavstva s kakimi predlogi ne spravijo najslabše živečega proletariata, malega in srednjega kmeta, v takozvani proletariatski lumpov. Gospodje! Ni sovražnik delavstva kmet, ki dela na svoji grudi večinoma za dolžnike in ki prepusti najboljše, kar producira, drugim. Skupni sovražnik kmečkega in delavskega stanu je organizirana mednarodna oduška svojat. (Pritrjevanje.) Naše kmečko vprašanje ni boj proti industriji, marveč je boj za obstanek. Če izpade ugodno, bo vplival izid ravno tako blagodejno za industrijo, kakor tudi za ostale sloje gospodarskega organizma. (Pritrjevanje.)

Gospodje! Pozivljam Vas, delajmo složno, da dvignemo in pospešimo poljedelstvo in da prisilimo k temu tudi vlado. Vprašanje o podraženju živil bo na ta način na miren način rešeno. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. — Govorniku častitajo.)

Kje je milijarda?

Francoski imajo zopet svojo afero. Ena milijarda je izginila. In sicer milijarda, ki je igra veliko vlogo dolgo časa, ki je gnala v politični boj velike mase, katerim so se sline cedile po tej lepi milijardi, milijardo, ki je bila tolikokrat v vabljivih barvah opisana, in ki so jo že v mislih razdelili za tako lepe in blage namene. Tista milijarda, s katero je Combes zanetil kulturni boj in ki je delavske mase privezala na njegov prapor. Ni je, ravno zdaj, ko bi jo moral Clemenceau vzeti v roke, pa je ni. Zato vprašamo: Kje je milijarda?

Ko je francoska vlada šla v boj proti katoliškim redovom, je obljubila »narodu« milijardo premoženja, ki se bo vzela menihom. Tisoč milijonov je lepa stvar in marsikdo, ki se mu je srce ganilo, ko so metali redovnice z brutalno silo na cesto, je stisnil pest v žepu in se je tolažil z milijardo, ki jo bo dobila »demokracija«. Zdaj je vse konfiscirano, kar je bilo cerkveno, in ljudje vprašajo, kje je milijarda. Delavcem je bila obljubljena za starostno zavarovanje, in zato se posebno delavci zanj tudi zanimajo. Pa nihče ne ve kje je. Cela milijarda se je izgubila, kakor se izgubi par krajcarjev, in nihče je ne more več najti.

Ko so plenili cerkveno premoženje, se je vrgla cela jata odvjetnikov, notarjev, eksekutorjev, likvidatorjev in spekulantov na ta že dolgo zaželeni plen. In ta družba je spravila v svoje globoke žepse vse, kar se je dalo izkupiti za premoženje cerkva in redov. Velike umetniške dragocenosti so prišle za sramotne malenkosti v roke judovskih starinarjev, ki jih izkoriščajo zase. S posestvi so delali sleparske kupčije državni likvidatorji in vsi ljudje, ki so po svoji službi prišli v dotiko s samostanskim premoženjem.

Nekdaj tako divji socialist, bivši minister Millerand, je kot mastno plačani advokat državnega likvidatorja vtaknil v žep cela premoženja, in sto drugih je sledilo zgledu socialističnega ministra. Nobenega ne bodo obesili, kajti gospodje so delali vse po postavi. Saj so sami naredili tisto postavbo, po kateri se oropajo pošteni ljudje in obogatijo lopovi. Zato nihče ne more proti njim dvigniti svojega glasu, kajti pred postavbo so poštno zaslužili svoje plače, diete, provizije, procenite itd. Samo tiste milijarde ni, in nobeden ne ve, kam je šla.

Glede na obrambeno carino odkrito izjavljam, da kot demokrat nisem prijatelj carine. Ako pa, gospodje, mogočna tvornična industrija, ki prinaša dobičke, kar razvidimo, ako čitamo časnike, ki poročajo kako visoke dividende izplačujejo vsako leto akcionarjem, potrebuje obrambeno carino, da zamore poštno plačati tvorniške delavce, pač ne smemo zameriti ubogemu poljedelcu, da posežejo prisilleni po istem sredstvu, da zamorejo plačevati delavce. Poljedelstvo je izpostavljeno nezgodam letnih časov, vremenskim slučajem, slani, toči in kužnim boleznim, česar industrija ne pozna. Kmetijstvo potrebuje zato bolj obrambo, kakor industrija. Poglejmo v naše sosedne države. Nemčija n. pr. je dvignila poljedelstvo s svojo obrambeno carino tako visoko, da mnogo manj uvaža, oškodovala pa ni delavstva. Živimo v časih, da se moramo ravnati tudi po zgledu drugih držav. Dvignim, da bi že zdaj brez takih naredb dobro izhajali.

Veseli, sodim, bi bili vsi, če napočijo kmalu časi, ko ne bomo potrebovali obrambene carine. Kmečki zastopniki na teh klopeh zastopamo pravzaprav vzgojevalno politiko, ki varuje posestvo in ne le posestnika. Obrambena carinska politika povzdiguje sicer vrednost zemljišč, zato pa nalaga nasledniku večja bremena, ko prevzame posestvo, ker mora plačati bratom in sestram večjo doto. V sedanjih razmerah ne moremo glasovati proti obrambeni carini, dokler ne dobimo kmetijstva, ki bo zmožno, da tekmuje in pokriva potrebe domačega trga. Žalostno je sicer, a tega nismo krivi mi, ker smo gospodarsko tako slabi, da se moramo bati tekmuvanja tako malega kraljestva, kakor je Srbija.

Odrpimo mejo, to je njihova želja, njihova zahteva. Pri nas pa pomenja to za drugimi besedami: Izpodrinimo kmeta z njegove grude. (Tako je!) Naše vlade so postopale do zdaj s kmetijstvom mačehovsko. V Avstriji se dela industrijska politika. Zveza industrijskega je srečna dovolj, da se potegujejo za njeno priznanje prejšnji in sedanjí ministrski predsedniki. Naša carinska politika ima industrijski značaj, naša tarifna politika ima industrijski značaj in naš proračun izkazuje za industrijo neprimerno večje izdatke kakor za poljedelstvo.

Naši kmetje na jugu, ki jim je vedno živinorejo oškodovala živinska kuga, so storili iz lastne moči prve korake, da pospešijo in dvignejo živinorejo. V enem letu so se ustanovile tri živinske zadrage, dve za pospeševanje pingavske in ena za pospeševanje simentalke pasme. (Ploskanje.) Nekaj let nimamo goveje kuge. Zdaj naj bi se pa po odprtju meje zopet vtihotapila goveja kuga, dasi imamo doma dovolj živine, ki je poceni.

Drastičen zgled hočem navesti iz svojega domačega kraja, ki je kakor nalašč ustvarjen za živinorejo. Število živine, na katero so gledali na dohodke navezani naši posestniki, je padlo vsled liberalne postavbojate za eno tretjino. Kmetje so zelo trezni. Izgubljen je posestnik, ki se vda pijači. Posamezni posestniki, ki zelo slabo žive, navajajo kot vzrok propada pri sosedih vživanje. Po njihovem mnenju je slast do vživanja, če si posamezne mamice privoščijo od časa do časa čašico kave in če namesto ječmenovega soka in ovsnega kruha jedo kuruzni sok in ržen kruh. Gospodje! Morebiti se čudite, a je le trpka resnica. Iz navedenega lahko razvidite, da ne moremo glasovati za predlog, ki bi kaznoval take sladkosnedeže. (Veselost.)

Še nekaj. Velečislani gospod dr. Renner je rekel, da naj plačujejo katoličani svoje duhovnike. Rekel je pa tudi, če sem ga prav razumel, da duhovniki nimajo pravice imeti zemljišča. Po izkušnjah si dovolim, da mu odgovorim sledeče: Med našim slovenskim ljudstvom imajo večinoma vsi župniki kos zemljišča. To dejstvo jih veže s koristni kmečkemu stanu. (Ploskanje.) Ne čutijo se, da so kmetovi dobrotniki, marveč čutijo, da so tudi sami kmetje. (Pritrjevanje.) Sodelujejo, da se dvigne poljedelstvo (Pritrjevanje) in moramo jim biti hvaležni ne vsled hlapčevskega klerikalnega duha, kakor to pravijo, marveč iz čil-

po mestu, so postali ljudje preveč nezaupni: vsi so ostali.

Naenkrat je nastalo med množico silno prerinjanje.

»Prostora, prostora!« se je glasilo od vrat sem.

Od dveh policijskih stražnikov spremljan je obstal med tem pred banko težak voz, na katerem je stalo deset vreč, na katerih vsaki so stala velika magična znamenja:

50.000 dolarjev.

Skupno je torej reprezentirala zaloga na vozu lepo svoto pol milijona. Ko je zagledala množica na cesti ta velikanski denarni dovoz, se je razpoložene naenkrat izpremenilo, in ko so začeli bančni slugi odvažati vreče na majhnih vozičkih v blagajniško sobo, so se oglasili najprej posamezni, a vedno pogostejši živokliki na trvdko Gibson Brothers, ki je tudi v tako težki krizi zopet pokazala svojo solidnost. Kje se pač more denar bolje shraniti in koristnejše naložiti, kakor pri tej vzorni hiši? Oni, ki so stali na cesti in so prvi ugledali dovoz zlata, so se začeli kakor na povelje razhajati, in ko je šla karavana služabnikov s težkimi vozički skozi blagajniško sobo, niso niti najhujši kričači več mislili na to, da bi dvignili svoje vloge. Vse je drlo zopet domov in prej nego v pol ure je bilo pri blagajni zopet vse kakor navadno.

Gospod Gibson je opazoval skrit za gardinami skozi okno silni naval množice in srce mu je bilo nemirno, nato je naenkrat opazil voz z vrečami in začuden je gledal, kako se je

razkropila množica, kakor bi se je dotaknil čarovnik s svojo palico. Sedaj se ni mogel več vzdržati zgoraj. Hitel je doli in je dobil svojega knjigovodjo pri tem, ko je ravno nadzoroval vrejevanje vreč v jeklenem hramu. Ko je bilo vse v redu in je odšel zadnji služabnik, je gospod Gibson začuden vskliknil:

»Povejte vendar, Mr. Neumann, kaj naj vse to pomeni? Od kod naenkrat te svote?«

Mesto odgovora je odprl knjigovodja eno izmed vreč. Mesto cekinov so bili v nji sami vinarji.

»40 dolarjev vrednosti je v vsaki izmed teh stvari, nič več, nič manj. In vendar so bili rešitelji v sili. Kako dobro, da sem imel stare vreče! Dal sem jih takoj po najinem zadnjem razgovoru napolniti in skrivaj pripraviti na kolodvor. Policaje mi je rad dovolil za stafažo moj prijatelj, policijski komisar. Dobro plačilo za uslugo, ki so nam jo storili, pač ni vredno, da se govori o njem!«

»Ne, moj dragi, in pred vsem boš prejel t svoje plačilo za svojo zvitost. Pridi gori, še danes zvečer se bo praznovala tvoja zaroka z Nelly! To je bila pa res kapitalna ideja!«

Deset minut pozneje je že objel Neumann veselo zardelo Nelly kot svojo nevesto in že prihodnji dan ga je našel v privatnem kontoriju njegovega tasta kot sodruga hiše Gibson, katere obstoj je rešil s svojim drznim »trickom«.

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Mal cvirna ma pa le žepan dež, stolnga mesa lbanne, usegamo-gočn in usevedn Hri-bar. Kuku mu je unkat predl, ke je ke je gespud Prusenc začeu pr ubčinsk sej kaša pihat. Tu ni vedu, na kašna viža b se ta narbl pu cen

iz te kulubocje vn zmazu. Edin tu ga je še rešil, de se ni preveč zakulubeštrov, ke sa ja na negau pikimajne usi prečastit mestu učeti in svetuvauci iz dvurane pulakiral. Če b se tu na zgudl, jest na vem, kam b ja gespud žepan zakalupiru. Začeu je že tku narodn, de se je še men smilu, ke sm na galari pečen primisima terolsk maroni zobu.

Ke mu je gespud Prusenc začeu neki naprej metat, za kua ga nisa spet zvulil u mestna šporkasa, ke ja je že za tulk tauzentu zgube ubvarvu, začeu je žepan menecat in jeclat neki ud enc reklame, nazadne ja je pa pogruntu in izgovore najdu: »Ce naša šporkasa ni nubenga tauzenta zgebila, je tu dukaz, de ja gespud Prusenc ni mogu za nuben tauzent zgube ubvarvat!« Tku je reku in ubčinsk svetniki in čez use kunšt učeti sa sevede tu iz nauđušenem kimajnam na znanje uzet, ta nar bl kunšt med nim sa mu pa še »žiuja« zaupil. Ubčinsk učeti b mogli glih iz tega purgrunat, ke je nhn velečanstu, de nhna šporkasa ni zgebila nubenga tauzenta, de ja je mrde vndarle res glih gespud Prusenc rešu, de ga ni zgebila.

Gespude Prusenc je na taka žmahtna zafirakacija ud žepanuve plati za en cajt kar sape zmankal, de ni prou vedu, a b se nad brihtnastja sojeh kulegatu jezui, a b se nad no zjoku; ke je pa spet mal k seb pršou in začeu neki ud belakranjske železnice in ud žepanuve tehtlmehtl pulitke guvort, pa nisa mogli ubčinsk učeti več žalastniga ubraza nhnga velečanstva gledat in sa ja zatu raj kar iz dvurane pupihal. Dohtar Taučarja je pa h sreč pršla glih tekat kelnarca ud »Rože« klicat, de nei hitr ke pride, ke sa frišn pir nastvl in iz tem uržaham se je iz dvurane zmazu.

Gespud Prusenc se te kunšt leberalneh mestneh učetu ni prou nč čudu. On dobr več, kuku s znaja pumagat leberaleci, kedr jim kedu

Dohodki od poslopij in zemljišč 2110 K, vrednostni papirji 159 K in mestne davščine 133 tisoč 874 K, ki so tako proračunljive: Davek na žgane in opojne pijače 5200 K, 15% mestna določila na užitnino 3600 K, tržna pristojbina 380 K, sejmna štantnina 140 K, mestni lov 240 K, pasji davek 160 K in mestna določila na neposredne davke 124.154 K. Računljivo je na 130% doklade, torej na zvišanje doklad za celih 55%, ker znašajo dosedanje samo 75%. Potrebščina in pokritje v tem slučaju kažeza prebitka 127.863 K. III. Ceste, ulice, trgi in izprehajališča. Za mesto se predlaga 3000 K, za cesto na Vojskem 1000 K, cesto v Dole 1000 K, mostovi, brvi in ograje 200 K, kanali in jarki 2000 K in za razne stroške 200 K, pometanje ulic in trga 1200 K, škropljenje trga in cest 500 K, odpeljavanje snega 300 K, odpeljavanje smeti 500 K, pavšal elektrarni 4200 K, žarnice in druga popravila 300 K. Skupna potrebščina torej 14.400 K, pokritja ni nobenega v tej zadevi. IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve zahtevajo 7546 K zdravstvenih stroškov in 9175 K blagotvornih. Med poslednje imenovanih je 1500 K določena kot podpora za bodočo »Ljudsko in dijaško kuhinjo«. Pokritje znaša samo 1760 K, torej primanjkuje 14.961 K. V. Najhujše breme je naloženo občini s šolstvom, znanostjo in umetnostjo. Potrebščina znaša samo za realko že 60.362 K, in sicer je proračunljivo za plače učiteljskemu osebju 46.525 K, slugama 2208 K, pokojnina in vzgojnina 2160 K, vzdržavanje poslopja in vrtov 669 K, razne potrebščine 8800 K, med temi za napravo dijaškega igrišča 1000 K, Obrtni nadaljevalni šoli je namenjenih 1000 K, šolski delarni 100 K, kot podpore naj bi se dalo ubogim idrijskim dijakom na visokih šolah 1000 K, dvema gojenkama osrednjega čipkarskega tečaja 150 K, toliko tudi godbenemu društvu v Idriji, podpornemu društvu za realice v Idriji 300 K, šolski družbi sv. Cirila in Metoda 100 K, po 40 K pa podpornemu dijaškemu društvu v Gradcu, na Dunaju, v Pragi, Radogaju v Ljubljani in — raznim stroškom. Vsa potrebščina torej znaša 63.372 K, in pokritje celih 6000 K, v katere je vstetih že 5000 K državne podpore. Primanjkuje je torej pri šolstvu i. dr. 57.372 K. VI. Raznoterosti žele se 500 K, obljubujejo pa pokritja 150 K, tako, da bi jim tudi primanjlo 350 K. Izredni časi so sedaj, biti morajo tudi izredni stroški in izredni — a v našem občinskem gospodarstvu že precej redni — dohodki. Delavske hiše so prišle na kant, predno so sploh katero pričeli zidati. Letos se med izrednimi stroški ne blišči več namiljivi predlog »Za zgradbo delavskih hiš.« Zato pa zremo iz proračuna, da želi županstvo napraviti novo klavnico, v kar določuje prvi obrok 20.000 K. Prav tolika svota se predlaga za javno čitalnico in knjižnico v Idriji, torej tudi 20.000 K. Za regulacijski načrt mesta je odmenjenih 2000 K. Za obresti in amortizacijo bo treba odšteti nad 23.000 K. Zato je izredna potrebščina proračunljiva v visokem znesku 65.575 K. In pokritje? Tudi izredno pokritje izkazuje proračun in sicer visoki znesek 37.175 K. Kje ga bomo dobili? Napravimo 37.175 K novega dolga, predlaga županstvo. Tako naj se torej zvišajo doklade na 130%, torej za celih 55%, po vrhu naj pa še napravimo novega dolga nad 37.000 K. Čemu bi si izmišljali vsakovrstne novosti, če se teh bremen ne moremo nositi, ki jih ima občina doslej? O tem pa prihodnjic.

I. Podporno društvo za naše realce je imelo občni zbor. Volil se je prejšnji odbor. Težko pišemo o realci, še težje o podpornem društvu, a radi dobre stvari mora tudi resnica na dan. Ljudje se pritožujejo radi delitve podpor. Društvo je ustanovljeno v prvi vrsti za domačine, kakor tudi mesto vzdržuje realko najbolj za Idrijčane. A pri podporah se pa bolj gleda na tuje, kakor na domačine. Dijak uboge idrijske vdove je dobil par knjig na posodo, a ravno tas stanujoči dijak — plemenitaš — kateremu je ljubljanska realka veliko bližje in je finančno dobro podprt, pa dobi iz podpornega društva veliko več učnih pripomočkov, kakor reven domačin. Letos je otvoril suplent na naši realki penzionat za dijake. Plačujejo mu mesečno 50 kron, drugod so sta-

le preveč na kuri uku stop. Če nimaja glih sojeh muzikinstrumentu pr seb, de b ena zašpilal, kokr sa ja pr deželnem zboru, pa pupokaja soje kupita in ja vn pulakiraja. Zatu se pa gespud Prusenc temu ni nč čudu, ke sa mu usi ušli iz dvurane. Tulk bl se je pa temu čudu gespud Turk, vulgo Bolču Pepe, ke je vidu ukul sebe pouhn praznga. On je mou glih tku ena lepa interpelacija prpraulena preke žepane, de b kar pisku, če b ja mogu poslušat, pa mu kulegati tkula nardeja. Ud Malga Šmarna sm se ja je že nčju, de b mu šla bl glatku, pa zastojn. Vs negau jamrajne, de ma on tud prpraulena ena interpelacija, mu ni nč pumagu. Gespu žepan je reku zapik, pa je blu zapik in ubčinske seje konc. Bolču Pepe je mogu pa soj pogn puperja iz interpelacija spet lepu skp zglihat in ja u varžet utekt.

Kuku se je tu žepane dobr zdel, ni za puvedat. Jest sm mu iz ksihta brau negave misl: »Čak, Pepe Bolču, tu maš za lon, ke s me unkat pu mojme shode na štengah Mestnga duma tku nahrulu. Zdej s pa sam seb prpiš, če nauš nakol pr ubčinskoh sejah več u šth pršou. Prou se t gudi. Zastojn se troštaš, če misleš, de te uma kerkat u kumesjon zvulil, kekdr uma šli kam pudobe kepvat za mestna galerija.« Tku s je mislu žepan in se tku skuduzeln pusemhvav Bolčumu Pepete u ksiht, de sa se men, ke m usa ta reč nč am na gre, začel mrgulinci pu useh glih mrgulet.

novanja po 30 do 36 kron. Nimamo nič proti temu, vsakemu naj bode prosto po svojih denarnih razmerah, si postreže in vravnati stanovanje in postrežbo, a ne gre nam pa v glavo, kako naj bi taki dobivali podporo iz podpornega društva. Če oni plačuje mesečno 14 do 20 kron več, kakor sodijaki, bodo vendar zmogli tudi za knjige in učne pripomočke iz svojega. A kaj slišimo! Tudi tem se dajo knjige in risarsko orodje iz blagajne podpornega društva. Tu je le dvoje mogoče. Ali ti bogataši sami tudi prosjačijo, ali pa jim podporno društvo vsiljuje knjige. Naj bode že to ali ono, pravilno ni in ljudje komentirajo tako postopanje z raznimi opazkami.

I. Finančno stražo je dobila Idrija. Prej so oskrbovali iz Logatca svoje opravilo po naših hribih, sedaj jim je veliko olajšano, ko nimajo tako daleč po okolici in tudi stranke lažje prej pridejo do razgovora z dotičnimi uradniki.

Jeseniške novice.

I. Strankarske borbe na Jesenicah. Pred tremi leti je bila napredna stranka na vrhuncu svoje moči, imela je veliko večino v občinskem odboru. Tega se je zavedala, zato si ni posebno prizadevala za kompromis s katoliško-narodno stranko. Ko so se pogajanja z njo pretrgala, sklenila je napredna stranka izrabiti svojo premoč v odboru in z imenovanjem častnih občanov zagotoviti si večino tudi za prihodnost. Napredna stranka si je hotela z imenovanjem častnih občanov svojega mišljenja zasigurati prvi volivni razred, drugi je že tako njen. Ta nakana napredne stranke je spravila po koncu katoliško-narodno stranko in pa tovarno, ki je organizirala svojo lastno stranko, o kateri je rekla, da je zgolj gospodarska. Obe sta nastopili zoper imenovanje častnih občanov, to je naravno zblizalo obe stranki in sklenili sta kompromis za občinske volitve v marcu 1906. Kompromis jeseniških pristašev S. L. S. in tovarniške je bil sklenjen samo zato, da vrže napredno stranko, kar se je tudi posrečilo. Napredna stranka je izgubila premoč in bila v občinskem odboru v manjšini. Ker je pa obstruirala volitev župana, sklenila je tovarniška stranka kompromis z napredno, in tako je postal dr. Kogoj župan. Kompromis jeseniških pristašev S. L. S. s tovarniško je bil torej zelo rahel. Sklenjen je bil samo za občinske volitve. Ravno tako rahel pa je bil tudi kompromis tovarniške stranke z napredno. Tovarniška stranka je kmalu uvidela, da se da s pristaši S. L. S. ložje izhajati in zgodilo se je čisto naravno, da so pristaši obeh strank na Jesenicah večkrat skupaj hodili. Obstrukcija v obč. odboru pa je nastala, ko sta tovarniška stranka in pristaši S. L. S. stavili zahteve, ki napredni stranki niso bile všeč. Preprečila jih je vselej z odsotnostjo in nazadnje s hrupno obstrukcijo. Častni občani so bili 7. marca tega leta ovrženi in tako je postala volitev v prvem razredu in volitev občinskega starešinstva neveljavna. Toda predno je prišlo do nove volitve v prvem razredu, preteklo je več kot pol leta. Volitev v prvem razredu se je izvršila po kompromisu med tovarniško stranko in jeseniškimi pristaši S. L. S. in skušal se je skleniti med pristaši obeh strank tudi kompromis za volitev župana in občinskega starešinstva. Tovarniška stranka še nikdar ni bila v občinskem odboru tako močno zastopana, kakor sedaj po kompromisu. Lahko bi bila tovarna zastopala svoje gospodarske koristi, ko bi ji res to bila prva in največja skrb. Toda izrabiti je hotela svojo moč za nemškonalne namene in s tem je odbila od sebe pristaše S. L. S. Zahtevala je svojega župana in obstruirala volitev, ker pristaši S. L. S. niso hoteli voliti njenega župana. Odnehala je sicer pozneje od te zahteve, pa zahtevala svojega tajnika, kar je odbornike S. L. S. storilo še bolj nezaupne. In prišlo je do kompromisa med pristaši S. L. S. na Jesenicah in napredno stranko. Nemške nadoblasti nočemo. Razširili bodo spomlad kurilnico, veliko novih železničarjev Nemcev pride na Jesenice. Tretji razred utegne biti za Slovence potem za vselej izgubljen.

Bolču Pepe je bio zavle tega heđu pufetan. Za negava interpelacija mu še ni blu tul; ampak štrafinge, ke ga zavle žepanuve zamere še čakaja na tem svete, te sa ga skrbele. Pa zdej je že kar je, pumagat se tle nč več na da. Bolču Pepe b mogu holt premislit, predn kašna blekne. On b mogu vedet, de se iz žepanam deželnga stolnga mesta Iblane na guvari tku, kokr iz kašnuo Predučivam, Kuzakam al pa Cirklopharjam. Če mu prau tud žepan glih predn kašnem vulitvam: »Vaše Blagurodije, na sme mislt, de ta »Vaše Blagurodie« za zmeri gilta. Tu gilta le du tistga cajta, de vrže soja štima u tist kulu; ke je enkat negava štima u kulese, tekat je tud »Vaše Blagurodie« fuč.

Viš, Pepe, sej iz mana je glih taka. Tekat, ke sm se soja štima u varžet nosu ke preke Mestnuo dume, sm blu tud »Vaše Blagurodie« in usi pulcaji, ke sa tam ukul tiste sklede za pumije pred Mestnem dumam stal, sa m saluterat in še sam predsednk kumesjona je ustou in m roka pumulu. Kokr je bla moja štima u tistmo kulese, me pa še nubedn več pugledu ni, in tku sm ustou ud tistga cajta spet čist ainföh

Bolču Pepe iz Kudeluga.

I. Volitev župana in občinskih svetovalcev je sklicana na soboto ob 3. uri popoldne. Vprašanje je, ali bo nemška stranka obstruirala ali se volitve udeležila. Slovenci imajo dvajset odbornikov, za tričetrtinsko večino štiri premalo. Če bo nemška stranka stanovitno obstruirala, moral bo občinski odbor biti razpuščen. S tem bo tovarna pokazala, da ji nič ni za gospodarsko delo, za red in mir v občini in pri prihodnjih volitvah potem ne utegne še toliko odbornikov dobiti, kot jih ima sedaj.

I. Cecilijin večer priredi katoliško delavsko društvo v nedeljo, dne 24. t. m., ob pol osmih zvečer. Na sporedu je govor, petje in godba, deklamacija o županu in jgrta »Ne udajmo se«, ki popisuje dogodke v neki slovenski vasi ob županski volitvi. Vstopnina: sedeži 80, 60 in 40 h, stojišča 20 h.

Tedenski pregled.

Katoliški shod na Dunaju. Udeležba na 6. vseavstrijskem katoliškem shodu je bila nepričakovano velika. Ideje, ki so se naglašale pri otvoritvenem shodu, so sledeče: Boj proti združenemu sovražniku na vseh poljih. — Navzoči so bili kardinali Gruscha, Katschthaler, Skrbensky, ministra Gessmann in Ebenhoch, mnogo škofov in poslancev, udeleženci iz cele države, med njimi nemalo Slovencev. Med drugim se je sklenilo, naj bo sad tega shoda »državna katoliška ženska zveza«. Sveti oče so shodu poslali daljše lastno-ročno pismo. Dr. Lueger je povdarjal, da treba započeti velik boj za pokristjanjenje vseučilišč, ki so prava gnezda brezverstva; na Dunaju je od devetih novoimenovanih profesorjev sedem judov. — Za 6. avstrijski katoliški shod je izdal pripravljivi odbor slavnotno knjigo, bogato ilustrirano. O slovenskih katoliških shodih je v njej članek dr. E. Lampeta. — Prvevu slavnostnemu zborovanju je predsedoval poslanec Povše, govoril pa je dr. Šusteršič o veri in javnem življenju. Občinstva se je kar trlo, ki je navdušeno odobravalo vsak stavek jedrnatega govora. — Zastopnike tujih udeležencev je še posebej pozdravil v mestni dvorani dunajski župan dr. Lueger; prisrčno jih je pozdravil, kakor zna on sam, nato je pa povabil vse (okrog 1500) na večerjo. — Pri seji mladeniške organizacije, ki je pri njej govoril tudi dr. Krek, se je ustanovila »Državna zveza mladeniške organizacije«. — Velevažen in zanimiv je bil govor P. Kolba o organizaciji katoliškega tiska; gospod govornik je priporočil kar najtopleje Pijevo društvo za prosep katoliškega tiska v Avstriji. Geslo vseh katoličanov bodi: Proč z liberalnim in judovskim časopisjem! — Židovstvo in liberalstvo je strahovito razburjeno radi odločnega nastopa neustranih govornikov na zborovanjih katoliškega shoda, zlasti se čutiljo užaljeni židovski profesorji na vseučilišču. Proti dr. Luegerju se je zavzel za jude tudi profesor slavistike dr. Vatroslav Jagić; pač poniževalno za južne Slovence!

Državni zbor. »Slov. Narod« je prinesel brzojavko, ki »farba«, da je postalo vprašanje jugoslovanskega ministra aktualno. Take novice spušča med javnost baje poslanec dr. Ploj, ki bi moral dobro vedeti, da on nikdar ne more postati minister. — Nagodbeni odsek je sprejel osem prvih členov nagodbene predloge. — Ministrski predsednik Beck se je z ozirom na obnašanje Hrvatov branil položiti zbornici zakon o kranjsko-dalmatinski železnici. Na odločno željo »Slovenskega kluba«, v katerega imenu je posredoval dr. Šusteršič, je bil tozadevni zakon vendar predložen minoli petek; v vladni predlogi je tudi stranska proga Metlika-Črnomelj. — Kršćanski socialce Bielohlavek je govoril v parlamentu proti pojudenju avstrijskih vseučilišč in proti brutalnemu nastopu liberalnih profesorjev in dijakov nasproti katoliškim akademikom. Ljudstvo zahteva enakopravnost tudi na univerzah. — Na vrsti je bil nujni predlog socialnih demokratov, naj vlada ukrene, da se znižajo cene živilom. Nujni predlog je utemeljeval dr. Renner, ki pač ne pozna kmečkega življenja, ako trdi, da so kmetje oderuhi, ki odirajo meščane in delavce. V imenu »Slovenskega kluba« je pojasnil stališče poslanec Demšar, ki je dokazal, da se malemu kmetu ne godi dobro, da se kmetijstvo več ne izplača, cene narekujejo drugi, ne pa kmet; kmet se mora vzdrževati le s postranskim zaslužkom. Za kmečke interese je govoril tudi novi poljedelski minister dr. Ebenhoch. — Poljski minister-rojak je postal poslanec Abrahamowicz. — Poslanci dr. Korošec in tovariši so interpelirali radi nasilstev nemških dijakov na Dunaju in v Gradcu. — Že zagotovljena večina za pogodbo se je jela krhati, toda baron Beck je mož, ki zna vse poravnati.

»Kuker ker more«. V zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega so bili predloženi računski sklepi in bilance mestne občine za leto 1906. Gospod Prosenec je dejal, da je računski zaključek zelo nejasen in da treba pojasnil. »Predloga ne stavim nobenega,« pravi govornik, »ker se moji predlogi principiuelno odklanjajo. Treba bo enkrat resno obračunati z občinskim svetom.« Vsled tega je nastalo med občinskimi svetniki veliko razburjenje. Še bolj pa so bili na trnju, ko je g. Prosenec začel s svojo interpelacijo glede obstrukcije »Jugoslovanskega kluba«, v katerem sedi tudi župan ljubljanski. Obstrukcija velja nagodbi, torej tudi belokranjski železnici. Komaj je jel gospod Prosenec govoriti, že so io popihali svetniki drug za drugim iz dvorane, nakar je župan zaključil sejo. S tem, da se je občinski svet ognil interpelaciji, ki hoče Hribarja vpra-

šati, zakaj obstruiral pogodbo, se je isti občinski svet izrekel proti belokranjski železnici.

Budimpešta. Proti predsedniku ogrskega državnega zbora Justhu se je bila dvignila zadnjič prava revolta, ker je dovoljeval hrvaškimi poslancem, da so smeli govoriti v hrvaščini. Rekel je: »Jaz hočem varovati poslojni red nepristranski, ker sem na to prisegel.« Mažarski poslanci so vsled tega ropotali in razbijali. Dne 20. t. m. je nameraval Justh odložiti predsedstvo, ministrski svet pa se je izjavil, da je z njim solidaren, ker ima Justh velik vpliv; zato je še ostal. — Wekerle zatrjuje, da bo nagodba v ogrskem parlamentu pravočasno rešena. Nato pride na vrsto volivna reforma. Hrvaški poslanci nadaljujejo obstrukcijo proti pogodbi z Avstrijo; oglašajo se po vrsti k vsaki točki.

Raznoterosti. Črnogorci so na velikem shodu brez razlike strankarskega mišljenja obsodili zaroto proti knezu Nikolaju. Ljudstvo je knezu priredilo veliko manifestacijo. — Lesni trgovec Mankoč iz Trsta je bil ustreličen na lovu blizu Šmihela ob Nadanjem Selu. Natakariju Spiegel se je baje po nesreči izprožila puška, katere kroglica je ubila gosp. Mankoča. — V Radovljici bodo z novim vodovodom dobili tudi monumentalni vodnjak na trgu. V modelu, ki ga je izdelal podobar Vurnik, bo tudi podoba g. Hočevarjeve, kateri na čast se bo gradil vodnjak. — V Črnem morju je divjal vihar, ki je potopil štiri parnike in sedem jadrnic. — Čuje se, da bo cesar pomilostil vse one osebe, ki so dezertirale od vojakov v tujino, pa se sedaj boje vrniti v domovino. — Vsled pomanjkanja gotovega denarja so v Ameriki zaprli veliki podjetniki svoje tovarne; na tisoče delavcev je odslovljenih in se vračajo v Evropo. Listi svare sedaj pred izseljevanjem v Ameriko. — Obe slovenski stranki na Jesenicah sta sklenili kompromis za občinske volitve. — Čez 10 milijonov kron je vreden letošnji vinski pridelek na Kranjskem; glasom statističnih podatkov bi imelo biti letos 280.000 hektolitrov. — Te dni bo pripeljal v Reko parnik »Panonia« 2000 hrvaških, ogrskih in slovenskih izseljencev iz Amerike. — Vrhniški liberalci so že drugič izostali, ko je bila napovedana volitev župana; obsojeni so na zopetno globo 40 K. — Bled bo dobil električno razsvetljavo; napeljati jo nameravajo iz Vintgarja blizu Žumrove restavracije. — Na Rakovniku pri Ljubljani se je v četrtek popoldne podrl več metrov širok betonski zid, ki je poškodoval štiri delavce; dva težko poškodovana težaka so odvedli v bolnišnico. — V deželni bolnišnici je 21. t. m. pri stroju za električno razsvetljavo odletelo eno kolo iz osi in se je popolnoma zdrobilo. Bolnišnico morajo razsvetljevati s svečami; poprave bodo trajale več tednov.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja, 24. novembra: Janez od Križa, Frizogon; ponedeljek, 25.: Katarina, Jakunda; torek, 26.: Konrad, Silvester; sreda, 27.: Virgil, Ahacij, Valerijan; četrtek, 28.: Jakob, Eberhard; petek, 29.: Filomen, Saturnin, Gelazij; sobota, 30. Andrej, Justina, Benjamin.

Pismo iz Amerike.

Cleveland, O., 6. nov.

V našem mestu se je včeraj končal volivni boj, ki je bil najhujši, kar jih pozna zgodovina »forest city« — »gozdnega mesta« — Clevelanda. In to ni čuda. Stala sta si nasproti dva kolosa: milijonska kapitalistična kompanija poulične mestne železnice »Concon« in ljudska masa. Vsa stvar je ta: Električna počestna železnica je velikanskega pomena za delavstvo. Večina se je more vsaki dan najmanj dvakrat poslužiti, ko gre v oddaljeno tovarno na delo in iz dela. Mesta so večinoma zidana po načinu alla Vodmat. In pri tolikem številu prebivalstva to napravi velikanske dimenzije. Tarifa teh železnic je bila dozdej po 5 centov, pa se pelji kamor hočeš in kolikor daleč hočeš na istem vozu, pa naj je to od ulice do ulice, ali pa od enega konca mesta do drugega. In delavec, ki je primoran dvakrat na dan se voziti, koliko pri tem zapravi! Zato je prišlo na površje vprašanje o cenejši vožnji po 3 ct., ali vsaj po 7 voznih listov za 25 ct. Za to stvar se je zavzel župan Tom Johnson. Dolgo let že se je boril proti tej družbi, da bi jo prisilil znižati voznino. Toda ni šlo in ni šlo. V tem je za začel petekati njen kontrakt z mestom, ki ga pa pod Johnsonom seveda nikdar več ne bi ž njó obnovilo pod temi pogoji. Zato je bilo odločeno, da mora v teku treh let ta družba izkopati iz mestnih nič svoje proge, pobrati šila in kopita in odti. V tej sili je pa kompanija nastopila odločilen boj zoper Johnsona. Ker v Clevelandu samem ni dobila moča, ki bi si upal spoprijeti se z Johnsonom, poklicali so iz Washingtona nekega Teodorja Burtona, ki je naredni zastopnik v kongresu. Z dovoljenjem predsednika je sprejel kandidaturu in divji boj se je začel. Z njim so potegnili tudi vsi drugi milijonarji in kapitalisti in začeli z svojo silo boj, da bi spodnesli županski stolec Johnsonu. Gotovo se ne bom za veliko zmotil, če trdim, da je sama električna družba »Concon« izdala do milijona za agitacijske namene. Vsi časniki so prinašali dolge članke — plačane seveda, — v katerih se je očitalo Johnsonu vse mogoče hudobije. Toda Johnson je po postavi majhen, okrogel možiček, pravi flegmatik, preстал je v tem boju dobro preskušeno. Nasprotna, republikanska stranka, pred vsem »Concon«, je delala na vse kriplje, podkupovala, podpihivala, pisarila po časnikih, prirajala shod za shodom že mesece poprej. Johnson je mirno

molčal in čakal. Šele zadnje tedne se je sem pa tja na kakem shodu oglašil, ali pa v kakem listu. Bil si je pač svest, da ima za seboj ljudsko maso, ki ga ljubi kot svojega prijatelja in zagovornika. Johnson namreč, da si kapitalist in akcionar treh pouličnih železnic in milijonar, je vendar vsikdar in povsodi zagovarjal ljudske koristi. In s tem si je pridobil veliko popularnost. Od tod njegova zavest, da bo gotovo zmagal. Še zadnji dan, ko so že nekateri omahovali v upanju na zmago, ker so se bali vpliva denarja, je Johnson mirno rekel: »Zmagal bom gotovo z 18.000 glasov večine, ali pa vsaj ne z dosti manjšo.«

Na dan volitev, 5. novembra, je vladalo po vsem mestu silno razburjenje. »Concon« je delala na vse kriplje. Obetala je, da dá takoj tri centno vožnjo, če bo Burton izvoljen. Ta dan je mislila družba poskusiti z zvijačo. Ker so ravno delavci glavna zaslomba Johnsona, ti pa zvečine stanujejo bolj daleč od središča mesta, zato je bilo določeno, da morajo železničarji na središču mesta, kjer se križajo vsi vozovi na vse strani mesta, zvečer, ko bodo šli delavci iz tovarn, povzročiti motenje prometa, da bi ravno na sredi proge ali voz skočil iz tira ali se kaj drugega zgodilo. S tem bi bil zaprt ves promet. Delavci bi ne mogli priti o pravem času na volišče in Burton bi bil zmagal. Toda Johnson je to izvedel o pravem času in nad 30 policistov je ob tistem času skrbelo na križišču za redni promet. Ljudstvo je bilo silno razburjeno. Vse je vrela skupaj na središču mesta. Nad 100.000 ljudstva je bilo tam zbranega. Vsakdo je imel trobento in vse je navzkriž trobilo: »vote for Johnson« — volite Johnsona. — Na dveh krajih je posebna električna naprava kazala sproti kako so glasovi ene ali druge stranke napredovali. Kakor je kazal volivni stroj na voliščih, tako je ta električna naprava tukaj kazala. In vsak napredek stranke je stranka z glasnim vpitjem odobraval. Nekateri so zvižgali, drugi vpili, vse navzkriž je pa trobilo. Ko sem gledal to nezmerljivo maso, ki je begala semtertja, ko sem čul zlasti to trobenje, spomnil sem se Izraelcev, ko so s trobentami premagali Jerihon. In nehote mi je pogled ušel na bližnje stavbe, če se ne bodo morda tudi one podrle. Oko mi je obstalo zlasti na 12 nadstropnem poslopju »Concon« družbe, ki je bilo čarobno električno razsvetljeno, in mislil sem si »podiš se, ne Jerihon, pač pa ti »Concon«. Danes so tvoje akcije še vredne milijone. Jutri, kdo bo kaj zanje dal? Vsake pol ure so pripeljali nove izdaje listov, ki so poročali o volitvah. Poln voz jih je pripeljal. V 5 minutah se je že prazen odpeljal po druge. Vse so bile prodane. Slednjič vendar! Volitve so zaključene! Kdo je izvoljen? »Tom L. Johnson reelected!« se je zasvetilo na napravi in sicer z 6295 glasovi večine. Johnson je dobil 39.807 glasov, Burton pa 33.513. Kot bi trenil izginile so lučke iz »Concon«-ove hiše. Veselje ljudstva je bilo nepopisno. »Ljudstvo se je borilo«, je dejal Johnson, ne jaz. Zato to ni moja zmaga, ampak zmaga ljudstva! Tako imamo v Clevelandu že petič za župana izvrstnega moža, ki je sicer milijonar in kapitalist, vendar on ima srce za delavstvo in sploh za ljudstvo. Nam Slovencem je že pri večih prilikah pokazal svojo naklonjenost.

Prilagodeno leto pride Johnson v poštev tudi pri predsedniški volitvi. Različna mesta ga že pozivljajo, naj kandidira prihodnje leto za predsedniško mesto. Bomo videli!

Škofjeloške novice

— Ali je res potrebno, da se zida v Stari Loki šola? Krajni šolski svet v Škofji Loki se je izrekel z večino glasov za to, da naj se loči šolska občina, kolikor je je v starološki župniji, od sedanje škofjeloške šolske občine, in naj se postavi v Stari Loki nova šola. Ta sklep se nam zdi zelo škodljiv; njegovo škodljivost lahko vsakdo izprevidi, če reč prav premisli. — Šola je gotovo za to, da se mladina zadostno izobrazi. Izobrazba je pa tem boljša, čim več razredov more obiskovati mladina. Na enorazrednici nikdar ni mogoče dati otrokom take izobrazbe, kakor na štiri-razrednici, in zato se razni šolniki pritožujejo, da smo na Kranjskem zaostali s šolstvom, ker imamo tako malo večrazrednic. V Škofji Loki je za dečke posebna petrazrednica in za deklice tudi petrazrednica, tako da dobe dečki in deklice toliko izobrazbe, da morejo brez težav s teh šol prestopiti v druge, višje šole. Zato se bo starološkimi otrokom zgodila velika krivica, če se jim bo dala namestu petrazrednice, dvo- ali k večjemu trirazrednica. Res, da je postala deška petrazrednica pretesna. Toda ko dobi paralelko — če se ne motim, je že dovoljena — bo mogoče vsaj še nekaj let izhajati s stari šolskim poslopjem. In ko bi tudi sedanje šolsko poslopje postalo pretesno, naj se kupi sosednja hiša in prezida tako, da bodo v njej tri šolske sobe, pa bosta Škofja in Stara Loka imeli prostora za nedogledne čase. Za deklško šolo pa itak šolska občina ne plačuje ni vinarja. Tako tudi v denarnem oziru Stara Loka nima prav nobenega vzroka, hrepeneti po lastni šoli. — Pa pravi nekdo: »Otrokom bo bližje v šolo«. Komur kraj ni znan, naj vzame v roko zemljevid, pa se bo prepričal brez truda, kako neutemeljena je ta trditve. Naj se že zida šola blizu starološke cerkve ali pa tam, kjer ima požarna bramba svojo shrambo, bodo nekateri otroci imeli k večjemu kakih sedem minut bližje v šolo, kakor imajo sedaj v Škofji Loki, iz nekaterih vasí pa otrokom ne bo nič bližje. To so pač razlogi, ki ne govore za šolo v Stari Loki. Njim se pridružuje še en razlog z verskega stališča. Doslej so deklice iz obeh Lok hodile v šolo k nunam v Škofjo Loko. Samostanske

učiteljice so se vedno prizadevale, svojim učenkam podajati vso tisto izobrazbo, ki jo zahteva državni zakon; ob enem z izobrazbo pa so dajale in dajejo deklicam tudi pravo krščansko vzgojo. Sedaj pa hočejo tisti, ki se potegujejo za šolo v Stari Loki, vzeti velik del učenk uršulinkam in jih izročiti posvetnim učiteljem. Zato naj se vzdigne vsak, ki mu je mar blagor mladine, in naj odločno zakliče: »Proč s tako politiko! Šole v Stari Loki ni treba!«

Štajerske novice.

»Narodna stranka« v Slovenskih Goricah. (Dopis iz Štajerskega.)

Na eno reč smo pa lahko v naših »Slovenskih Goricah« ponosni: Nikjer na Spodnjem Štajerskem nima liberalna celjska stranka tako malo zaslobe, kakor pri nas. Nikjer niso našli ključic celjskih »Narodovcev« tako malo odmeva, kakor v Slovenskih Goricah. Slovenski liberalizem nima pri nas trdnih tal. Z žalostjo moramo sicer gledati, kako še tu in tam cvete grda nemškutarija. Pa počasi bo, upamo, tudi boljše v tem oziru. S počasnimi koraki napredujemo. Imamo neizmerno težavno stališče. Stoletja so bili ljudje navajeni suženjstva nemških valpetov, nemški kupci prihajajo sem, nemška meja je blizu, mesta slabo vplivajo itd. Sploh so pri nas čisto druge razmere kakor n. pr. v Savinjski dolini. Tudi pri nas so hoteli se združiti »Narodovci« z nemškutarijo. Pa so jo skupili. Nemškutarji saj večinoma ne marajo za ljudi celjske liberalne baže. Naj omenim tu le en vzrok. Naši nemškutarji niso tako hudi liberalci, kakor se vobče misli, saj po večini ne. Oni le gonijo svojo nemščino. Duhovnik ložje ž njimi občuje kakor z ljudmi od »Narodne stranke«, ki so navadno silno ekstrerni. In ne vem, če to tudi ne odtuja nemškutarije od duhovnikom skrajno sovražne celjske »Narodne stranke«. Oni takozvani »Mitläuferji« nemškutarjske stranke ki so navadno le slepo otodbe svojih nemškutarjskih voditeljev, so jako hudi na slovensko liberalno stranko.

Naj natančno dokažemo, kako slabo stoji z »Narodno stranko« v Slovenskih Goricah. Na levem bregu Drave, v Mariborski okolici, nima nobene organizacije »Narodna stranka«. Poskušali so že opetovano, a ne spravijo ničesar skupaj. V grozno nemških krajih, kakor so Sv. Kungota, Št. Jur in Svečina, sploh ne ganejo mazinca, akoravno bi imeli toliko narodnega dela. V Jarenini so poskušali učitelji pri zadnjih državnoborskih volitvah svojo srečo. Agitirali so strastno. A niso imeli nobenega uspeha. S svojimi hlapi in viničarji so spravili skupaj pet glasov. Volivcev je pa bilo blizu 500. V mejni fari Št. Ilj nima »Narodna stranka« niti enega zastopnika, akoravno je zdaj tu veliko inteligence. Malo bolj se stegujejo »Narodovci« v Št. Jakobu. Tamonjši učitelji širijo »Narodni List«, a ljudem ne ugaja. Ustanovili so si svojo posojilnico, do katere pa ljudje nimajo nobenega zaupanja. Sploh še ni začela funkcionirati.

Delovanje »Narodne stranke« v lenarškem okraju je slabo. Društvo imajo samo eno, namreč lenarško »Čitalnico«, katera pa sploh nima nobenega pomena. Hoteli so dobiti tudi v svojo last lenarško posojilnico. Pa pri zadnjem občnem zboru so pristižli »Kmečke zveze« vse »Narodovce« pometali iz odbora. Pač so si ustanovili pri sv. Antonu svojo posojilnico, ki je v liberalnih rokah. Stranka ima svoj pododbor. Notar Štupica, Gorišek, učitelj Urek in adjunkt Trstenjak so kolovodje. Učiteljstvo je njihova edina zaslomba. »Narodni List« je malo razširjen in ga imajo samo učitelji, pa še ti ne vsi. Pri ljudstvu nima stranka nobenega vpliva, zato pa tudi ni govoriti o kakšnih uspehih. Pri zadnjih volitvah v državni zbor je dobil Mursa, ki je imel celotno 839 glasov, v lenarškem okraju nekaj nad 200 glasov, Roškar pa 2800. Sicer pa se posebno tu v tem okraju marsikje družijo in bratijo s »Štajercijanci«, kar se kaže zlasti pri različnih občinskih volitvah. Veliko se jih ni treba bati, seveda bo morala tudi pridno delati »Kmečka zveza«. Drugo leto se bodo baje vrgli na okrajni zastop v družbi s »Štajercijanci«.

»Narodna stranka« v ljutomerskem okraju deluje slabo. Na svoji strani ima učiteljstvo in nekaj bolj gosposkih kmetov. Ima sicer svoj pododbor. V njem so dr. Grossman, dr. Chloupek in nekateri »Sokolci«. Kakor na Kranjskem, so tudi pri nas najhujši razširjevalci liberalizma nekateri Sokolci. »Narodni List« pošiljajo zelo v te kraje. Naročnikov, ki ga plačujejo, pa nima veliko. Stranka nima nobenega vpliva pri ljudstvu, »Sokolci« in »Čitalnica« so v njih rokah. Občine pa nimajo nobene v svoji oblasti. Ljutomersko posojilnico, v kateri so hoteli komandirati, imajo že naši. Tudi v tem okraju je Mursa zadnjič sijajno propadel. Akoravno je tukajšnji rojak, pa je dobil komaj eno tretjino glasov.

Tudi v radgonskem okraju ni tal za »Narodno stranko«. To so posebno pokazale zadnje državnoborske volitve. Mursa n. pr. ni dobil v vseh šestih občinah šentpeterske fare niti enega glasu. Liberalna trojica: dr. Simončič, notar dr. Strelec in notarski kandidat Asič nimajo pri ljudstvu nikakega vpliva. Samo prva dva imata »Narodni List«. Ljudstvo je ločeno v dva tabora: v zavedne verne Slovence in Štajercijance. Slovenske Gorice torej bodo težko pridobiti za »Narodno stranko«. Ljudem od kalibra »Narodne stranke« pa se tudi ne ljubi delati v teh krajih. Tu bi le dobili narodne nasprotnike s tihim, notranjim delom med narodom, posebno na gospodarskem polju. Za tako delo pa niso »Narodovci«. Ti le zmerjajo čez klerikalizem in se bratijo z

nemškutarji v krčmah. Oni le znajo tam dobro razdirati, kjer so drugi dozidali. Mi bomo pa že skrbeli, da bo vpliv »Narodne stranke«, ki je itak že slab, popolnoma uničen. V to pomozi Bog in sreča junaška!

Š Volitve v okrajni zastop brežiški se končno vendar v kratkem razpišejo; nemška stranka je sicer še vložila neki »protest« na notranje ministrstvo, ki pa je brez pomena. Slovenci morejo prav lahko zmagati v veleposestvu, ako se postavi skupna kandidatna lista; zato je poslanec dr. Benkovič, ki že več kot dve leti vodi z velikimi žrtvami pripravljavna dela, potrebno ukrenil, da se skliče v kratkem volivni shod vseh volivnih mož iz skupine kmečkih občin in veleposestnikov volivcev, na katerem shodu se postavi skupna kandidatna lista. V tem velevažnem trenutku pa pride »Nar. List« in v svoji zadnji številki na ostuden način, kot za časa volitev, napada dr. Benkoviča, češ, da silij v okrajni zastop, celo v načelstvo itd. To pogubonosno početje moramo najstrožje obsojati, ker s tem se cela akcija spravlja v nevarnost. Kandidatno listo bo postavil volivni shod, ne pa zlobni dopisnik »N. L.«; vnaprej pa je že sklenjeno, da se kurija veleposestnikov prepusti veleposestnikom samim, tako, da bodo tudi ponosni Bizejlanci lahko glasovali za dotično listo. Vprašanje načelstva sploh ni aktualno, ker bo še mnogo Save poteklo, predno se bo okrajni zastop konstituiral; mestna občina Brežice namreč grozi z obstrukcijo, oziroma abstinenco pri volitvah, tako da morda pride po uprave po vladnem komisariju, dokler se to sporno vprašanje ne reši.

Š Volitve v cenilno komisijo za osebnih dohodinskih davek za brežiški politični okraj se vrše v kratkem. Dne 16. t. m. se je v Brežicah vršil sestanek zastopnikov obeh slovenskih strank, kjer so se sporazumno postavili kandidati in osnovali agitacijski odbor. Kot čujemo ta kompromis v imenu sloge ni vseh tajniku Kuneju, ki je kruh obeh strank v brežiški posojilnici; on ni smatral vredno udeležiti se posvetovanja, pač pa je začel po stari navadi zahrbtno delati zoper nekatere postavljene kandidate; ako ne ustavi svojega hujskanja, veselil se bo zopet — tretji, namreč nemškutarija. Odločno protestujemo zoper vsako kršenje kompromisa. Ali obvelja definitivno sprejeti kompromis, ali pa sploh opustimo vsako delo v slogi. Nikakor ne bodedu pripustili, da samovoljnost posameznih oseb namenoma pokvari vsako skupno akcijo. Postopanje Kunejevo je tem bolj grdo in nerazumljivo, ker je bil tudi on brez ugovora postavljen kandidatom kot namestnik v drugem razredu. Zdi se nam, da nas Kunej hoče res prignati do skrajnega protidpora, katerega posledice bo sam nosil. Seveda dobe se vedno mehki ljudje, ki se temu možu vsedejo na sladke limanice. — Ako se sedaj ne bo vsestransko spoštoval soglasno sklenjeni kompromis, potem pa je za vedno konec skupnemu delu v Brežicah. Toliko v premišljevanje ni ravnanje! Razdirajočemu dopisniku »Nar. Lista« pa že danes povemo, da se ne bo upoštevalo njegovo hujskanje. Toliko pa smo naprošeni konstatirati, da so vse domneve dopisnika glede poslanca dr. Benkoviča povsem neosnovane, naravnost izmišljene; vsekakor pa v okrajni zastop bolj sodi državni poslanec dr. Benkovič, nego znani dopisnik »Narodnega Lista«, kot razdiralec sloge v brežiškem okraju.

Š Ravnatelj »Zadružne zveze« v Celju Jošt tajl. Na poziv »Mira« in iz strahu, da izstopijo iz »Zadružne zveze« vse koroške posojilnice, nam je g. Jošt poslal popravek, v katerem vse tajl. Dobili smo nebroj dopisov, v katerih se dopisniki zgražajo nad drznostjo, s katero Jože povdarja, da deluje »nad strankami«. Ne moremo vseh dopisov priobčiti, ker bi sicer morali prirediti posebno Joštovo številko, pač pa hočemo z vzgladi iz najnovejše dobe, katere navajajo naši dopisniki, osvetliti »nadstrankarsko« Joštovo delo. 1. Jošt je govoril lansko leto na ustanovnem shodu Narodne stranke v Celju. 2. Jošt je govoril o priliki državnoborskih volitev na shodih v celjski okolici, prirejenih od Narodne stranke. 3. Jošt se je udeležil liberalno-nemčursko-socialnodemokratskega slavja o priliki Ježovnikove izvolitve v Velenju. 4. Joštovo zanimivo postopanje v zadevi posojilnice v Poljčanah. Geslo: Brez črnih bodete tudi opravili! 5. Snovanje nepotrebnih posojilnic, v katere se le imenuje strogo liberalno načelstvo, pomešano z nemškutarji in štajercijanci. 6. Imenovanje najzagrizenjših liberalcev kot revizorjev; n. pr. Kuneja lansko leto takoj, ko je »slavno« propadel pri deželnozborni volitvi. 7. Reklama v »Zadruzi« za »Slovenijo«, glasilo liberalne stranke na Kranjskem (novembarska št. »Zadruga«). 8. Reklama za liberalno Lenarčičevo zvezo slov. mlekarov, ki se je ustanovila kot konkurenčno podjetje »Mlekarske zveze«, katero so kot nestransko podjetje ustanovili za napredek mlekarov vneti voditelji mlekarov, pripadniki obeh političnih strank na Kranjskem (novembarska številka »Zadruga«). 9. Pisava »Domovine«, v katere konzorciju sedi Jošt. 10. Ustanovitev zadruge »Narodna založba« za razširjanje »Narodnega Lista« in agitacijskih liberalnih spisov, katero je provzročil Jošt (gl. »Narodni List« od 7. novembra 1907). 11. Jošt je voljen v glavni odbor »Narodne stranke«, one stranke, katere voditelji so v največji meri sodelovali pri naskoku na Ciril Metodovo družbo, one stranke, ki je na zadnjem shodu sklenila bojkot Mohorjevi družbi, katero smatramo kot naš najvažnejši kulturni zavod. — To so dejstva, za katerih resničnost je na razpolago obilo gradiva. Kdor je odkrit Slovenec, ki želi svojemu narodu do-

bro, ne more biti član »Zadružne zveze« v Celju, katere ravnatelj je član glavnega odbora »Narodne stranke«, ki si je pridobila to zaslug, da je pomagala razdreti slovo v Ciril Metodovi družbi, in da se že pripravlja na naskok na Mohorjevo družbo.

Š Südmarska dela tudi verski razpor. V Št. Ilju v Slovenskih Goricah je kupila Südmarska lansko leto nekaj večjih posestev. Te je razkosala in jih prodala na protestantske Pruse, katere je izvabila v te kraje. Tako je zdaj v Št. Ilju precej protestantov. Mariborski pastor Mahnert se že hvali v »Marburgarici«, da bo imel tudi tam svojo »Predigtstation«. Hodil bo tudi v šolo. »Südmarska« zelo povdarja, da je zoper konfesionalne boje. Tudi krščanski socialci podpirajo to društvo. Graški »Volksblatt« je celo pozival svoje bralce v uvodnem članku, naj v to društvo vsi pristopijo brez razlike strank. V Št. Ilju pa ne neti »Südmarska« samo narodni boj, ampak zdaj je povzročila tudi verski razpor. Ljudstvu se pa vedno bolj oči odpirajo.

Š Iz Celja. V sredo je dotekla sodna obravnava proti oskrbniku deželne bolnišnice v Celju, Smartschanu, zavoljo prešestvanja. Smartschan je bil obsojen k desetdnevni ječi, oziroma 100 kron globe in k poravnanju vseh sodnih stroškov. Cela ta afera pa še ni končana: Smartschanova gospa toži gospo Stadler zavoljo prešestvanja; obravnava se bo vršila prihodnje dni. — Smartschan se je seznanil z gospo Stadlerjevo takrat, ko je ležala v bolnišnici.

Š Okradeni mešetar. V Št. Juriju ob Juž. želez. je nekdo na kolodvoru specemu mešetarju g. Senici iz Celjske okolice ukradel iz žepa 320 K in neke listine. O tatu ni sledu.

Š Nova železnica. Načelniki okrajnih zastopov Lonč, Marenberk in Ivnicca so dobili od železniškega ministrstva dovoljenje za pripravljavna dela za železnico iz Vuzenice mimo Marenberka čez Radelj do stilpske, oziroma köflaške železnice.

Š Stavka na učiteljsku v Mariboru traja dalje.

Š Umri je v Št. Petru v Savinjski dolini Janez Dornik, nekdanji voznik.

Državni zbor.

Dunaj, 22. nov. 1907.

Po ovinkih.

Ogrska vlada ima ogromno večino v zbornici in vendar je prisiljena, da po ovinkih spravi pogodbo z Avstrijo pod streho. Obstrukcija hrvaških poslancev je za ogrsko vlado velikanska skala na poti do pogodbe, ki mora z novim letom stopiti v veljavo. Hrvatoma pa se utegnje pridružiti iz same nagajivosti tudi madjarski disidentje pod vodstvom znanega intriganta Banffyja in čistiželjnega demagoga Lengyela. In kjer je krik, zbirajo se množice in se vtikajo v preprij. Ogrske zbornice poslovnik je sicer po izrekih madjarskih rodoljubov sidro ogrske državne ustave, a to sidro je sedaj brez uteža, lahko kakor kurje pero. Wekerle pa je v imenu ogrske vlade slovesno obljubil avstrijski vladi, da do novega leta brez najmanjše izpremembe uveljavi novo pogodbo z Avstrijo. To svoje zagotovilo je zajamčil s podpisom svojim in svojih ministrskih tovarišev. Madjar pa je vedno lojalni, kakor kaže štiristoletna zgodovina, odkar so Arpadovci našli varno zavetje v naročju Avstrije. Četudi se v Wekerlovih in Košutovih žilah ne pretaka pristno madjarska kri, pa sta z dušo in telom navdušena Madjara, torej tudi lojalna moža. Kar sta rekla, to izpolnita, in če se jima polomijo noge ministrskih sedežev. V sili pa vrag žre tudi muhe. Ker s poslovnikom nočejo zadošiti hrvaške obstrukcije, da ne kršijo nad vse svete svoje državne ustave, zato bodo z enim samim paragrafom uveljavili kar pet zakonov, ki jih obsega avstro-ogrsko pogodba. Ker pa je tudi kvota bistven del pogodbenih dogovorov, je jasno, da se z istim paragrafom tudi ogrska kvota zviša za dva odstotka. To je sedaj taktični načrt ogrske vlade. Ta načrt je odobril baron Beck in vladar je včeraj pooblastil Wekerla, da takoj ogrski zbornici predloži označeni zakon, ki daje obstrukciji jako malo opore. Tako utegne ogrska vlada po ovinku rešiti pogodbo. Ako se ji še to ne posreči, takoj odstopi, ker s pogodbo stoji in pade.

Pa tudi avstrijska vlada nima še sena na suhem. V avstrijski zbornici sicer še ne straši obstrukcija, pač pa si viha rokave in suče brke v svedre. Danes kaže, da ima vlada od 516 poslancev 312 za pogodbo in proti pogodbi bi v najneugodnejšem slučaju glasovali 204 poslanci. Ta račun pa je negotov, ker prvič menda še nikdar niso bili vsi poslanci navzoči, drugi se petelin na stehi obrača vsak hip po sapi. Minoli teden še so bili nemški štajerski agrarci odločni nasprotniki pogodbe, od včeraj so iz Savlov postali Pavli v jugoslovanski zvezi jih je menda sedaj le še pet, ki bi kot čarovniki jezdarili na metlah obstrukcije. Čeških malkontentov je okroglo 20, pa za obstrukcijo niso vsi. Vsa opozicija, pa tudi obstrukcija bi ne bila nevarna, nevaren je koledar, ker do Božiča imamo le še štiri kratke tedne, zbornica pa tiči še vedno pri nujnih predlogih.

Dalmatinska železnica.

Kakor je bil »Slovenec« že naznanil, je danes vlada predložila zbornici načrt zakona, s katerim se pooblašča vlada, da zgradi normalnotirno železnico od Novega mesta mimo Metlike do deželne meje proti Karlovcu s stransko progo do Črnomlja, in od Knina v Dalmacije dalje do deželne meje pri Pribudiču na Hrvatskem. Stroški za 56 kilometrov železnice od Novega mesta do Karlovca in 11 kilometrov od Metlike do Črnomlja so prora-

(Dne 23. novembra 1907.)

čunjeni na 18,400.000 kron, za 19 kilometrov od Knina do Pridubiča pa na 11,400.000 kron. Avstrijska vlada bi toraj za železnično zvezo z Dalmacijo izdala 29,800.000 kron. Po dogovoru, ki so ga danes objavili listi, se gradnje prične že bodočo spomlad. Ogrska vlada pa se je obvezala, da do konca 1911 izvrši železnično zvezo od Ogulina mimo Otočeca do Pridubiča in kos od Karlovca do deželne meje onkraj Metlike. Stroški železnice od Ogulina do Pridubiča so proračunjeni okroglo na 90 in kos od Metlike do Karlovca 10, torej odpade na ogrsko državo okroglo 100 milijonov kron. Pripomnim še, da je bila Fejervaryjeva vlada pripravljena zgraditi progno od Ogulina do Knina v Dalmaciji s pogojem, ako se Avstrija obveže, da sploh nikdar ne podaljša dolenjske železnice. Sedaj je pa stališče ogrske vlade povsem drugo. Radovedni smo, ali gospodje v »Jugoslovanski zvezi« še dvomijo o železnični zvezi z Dalmacijo.

Draga živila.

Zbornica je danes nadaljevala razpravo o dragini živil. Jako spretno sta zagovarjala agrarno stališče dr. Stöckler in češki agrarec Kotlař, ki je izvil iz rok socialnim demokratom vse orožje proti kmečkim »oderuhom«, kakor je dr. Renner imenoval revne oratarje. Ker pa nocoj je zboruje pogodbeni odsek, je zbornica že ob pol 5. končala sejo.

Minister za Galicijo.

Koncem seje naznanj vlada z dopisom, da je na mesto grofa Dzieduszyckiego za gališkega ministra imenovan Abrahamovicz. Socialni demokrat Diamand predlaga, naj je prva točka na dnevnem redu prihodnje seje razprava o imenovanju ministra za Galicijo. Ker je bilo odšlo že več poslancev, je Diamandov predlog obveljal s 119 proti 117 glasovom. Socialni demokratje burno ploskajo. Pripomnim, da so s socialnimi demokrati junaško glasovali tudi poslanci Štrekelj, Mandić, Beladinović in Tresić. To naj si zapomnijo njihovi volivci, kajti ta demonstracija je naravnost otroška in nevredna zrelih mož. Opravičeno je dr. Rybař zaklical svojemu ožjemu rojaku in pobratimu: »Ali bomo res že čevlje snajžili socialnim demokratom!«

Masaryk proti avstrijskemu katoliškemu shodu.

V včerajšnji seji državnega zbora je stavil poslanec prof. Masaryk s tovariši nujni predlog: Zbornica skleni: Vlada se pozove dati garancije, da se ne uredi na univerzah razmere tako kot žele katoličani in da ostanejo šolske razmere take, kakor jih uveljavlja sedanja šolska postava. Interpelantje zahtevajo od vlade, da brani »svobodo veroizpovedanja in vestie«.

Rajhsriter Hohenblum

je v veliki furiji žugal, da bo vse kmetijske družbe spravil na noge proti pogodbi in jih pripravil, da bodo v tem smislu pritisnile na državne poslance. Čakali smo, kdaj se bo pri nas pokazal vpliv rajhsriterjevih ekvilibrističkih poizkusov. Res se je našla ena kmetijska podružnica, ki je podpisala po svojem načelstvu šablonsko sestavljen šimel takega poziva. Imena ne imenujemo, ker smo prepričani, da ne izvira ta reč od mož, ki so na njem podpisani, marveč da je odzad gotovo naš ljubeznivi Hribarjev volivec Gustelj Pirc, ne iz ljubezni do kmetijstva, marveč iz nasprotstva do naših poslancev in iz jeze, da je njemu poslanstvo za vedno odklenalo. Gustelj Pirc, ko bi te poznal rajhsriter Hohenblum, kakšen tiček si, bi ga minilo veselje!

TISKOVNI ODSEK.

Tiskovni odsek je imel danes sejo, v kateri je poslanec Biellohovek predlagal, da se črta sklep zadnje odsekove seje, da se voli nov pododsek devetih članov, ker bi se na ta način vsa stvar samo zavlekla in bi morala kljub temu priti pred plenum odseka. Izvoli naj se referent, ki naj bi omogočil, da se začne takoj z debato. Po daljši razpravi je bil ta predlog soglasno sprejet in se je izvolil referentom poslanec Skedi, ki bo na podlagi načrta poslanca Sylvestra v prihodnji seji uvedel specialno debato.

RAZBURJENI VSEUČILIŠKI PROFESORJI.

Krepke besede dr. Luegerjeve o razmerah na vseučiliščih in njegova odločna izjava, da hočejo avstrijski katoličani braniti svojo enakopravnost na avstrijskih vseučiliščih, so, kakor smo poročali, vseučiliške profesorje čudovito razburile. Sedaj sklicujejo za ponedeljek, 25. t. m., protestni shod vseh avstrijskih vseučiliških profesorjev v slavnostno dvorano dunajske univerze. Avstrijski katoličani gospodom ne bodo ostali dolžni odgovora. Tako kot so protikatoliški elementi svojo moč izgubili v slavnostni dvorani dunajskega magistrata, tako bo prišel tudi čas, ko bo v slavnostni dvorani dunajske univerze morala utihniti protikatoliška gonja.

Rektor dunajske univerze pl. Ebner je izdal oklic, v katerem pravi, da so bili dr. Luegerjevi napadi »neopravičeni« ter poziva dijaštvo, naj ohrani mirno kri.

Sedaj so razburjenim vseučiliškimi profesorjem pritekli na pomoč tudi nekateri nemški okrajni zastopi, ki menda hočejo na ta cenen način dobiti ugled »znanstvenih korporacij«. Tako je okrajni zastop tešinski včeraj protestiral proti »raznim napadom, izrečenim na avstrijskem katoliškem shodu«. K besedi se je oglasil tudi bivši ministrski predsednik grof Thun, ki je zjavil, da je bil na katoliškem shodu tudi on navzočen, da on sicer ni an-

tisemit, da pa mora izjavljati, da je vpliv židovstva na univerzah sedaj res prevelik. Grof Thun je v črno zadel! Za to se gre in zato kriči sedaj vesoljno židovstvo!

Včeraj je liberalni naučni minister Marchet koncem seje državnega zbora odgovarjal na interpelacijo liberalnih poslancev. Marchet je izrečno obžaloval, »da akademiško svobodo često rušijo tisti, v katerih lastnem interesu bi bilo, jo varovati. Na akademičnih tleh se je zadnji čas kršil red in je nastala nestrpnost, ki je daleč proč od akademičnih idealov.« Marchet je končno zagotovil, da bo skrbel, da se proti takim dogodkom na vseučilišču nastopi za red. — Mislimo, da so liberalni interpelantje dovolj čuli!

NAGODBENI ODSEK.

Beckova izjava. — Poraz dr. Laginja.

Dunaj, 22. nov. V današnji seji je odgovarjal ministrski predsednik baron Beck na vprašanje poslanca Kuranda, da je danes v ogrskem državnem zboru ogrska vlada res predložila nagodbeni poblastilni zakon, s katerim se pooblašča ogrsko vlado skleniti nagodbo. Ministrski predsednik Beck je izjavil, da s tem položaj za avstrijsko vlado ni nič izpremenjen. Tudi po tem zakonu stopi nagodba v veljavo s 1. oktobrom 1908.

Dr. Laginja je predlagal, naj se o izjavi ministrskega predsednika otvori debata. Obstrukcionistiški predlog dr. Laginja je bil odklonjen.

Nato je nagodbeni odsek pričel razpravo o XX. točki: promet z živino. Govorili so knez Auersperg, poljedelski minister Ebenhoch, ki je povdarjal, da je v tej točki uspešnejša bramba proti kužnim boleznim iz Ogrske, nego je bilo to dosle!

Govorili so še dr. Laginja, češki radikalec Choc, član poljske ljudske stranke Stapski in dr. Kramař.

Prihodnja seja nagodbenega odseka bo v ponedeljek.

ZVIŠANJA ČASTNIŠKIH PLAČ NE BO.

Včeraj je bil vojni minister Schönaich pri cesarju v avdijenci in sicer v zadevi zvišanja častniških plač. Sedaj je že skoro gotovo, da se v skupni proračun za leto 1908 ne postavi zvišanje častniških plač. Skupni proračun je že sestavljen in kakor poroča glasilo neodvisne stranke, »Budapest«, zvišanja častniških plač ni v skupnem proračunu, dasi se je vojni minister odločno boril za to. Stališče ogrske vlade je torej zmagalo.

ZNIŽANJE SLADKORNEGA DAVKA.

O znižanju sladkornega davka se vrši jutri avstrijski ministrski svet. Vlada hoče znižati sladkorni davek za 5 K, poslanci pa zahtevajo, naj ga zniža za 8 K.

Krščanski socialci in Čehi stoje na stališču, da je nagodba zagotovljena, ako vlada zniža sladkorni davek. Ako bi vlada znižala sladkorni davek za 6 K, bi to znašalo 22 milijonov kron.

PROTI ČEŠKEMU KLUBU.

»Narodni Listy«, ki zaslužijo zdaj bolj kot kdaj prej ime češke »N. Fr. Presse«, nadaljujejo svoj boj proti mlado-staro-klerikalno-agrarnemu združenju v državnem zboru, kateriga edini namen vidijo v tem, da je mogla ta družba vstopiti v vladno večino. Prorokujejo že zdaj češkemu narodnemu klubu, da bo razpadel, pa tudi z vso silo delajo na to, da bi razpad pospešili.

Poleno, ki ga mečejo »Narodni Listy« češkemu klubu pod noge, je državnopravni program češki. Vladna stranka češka je obljubila delati na narodno pomirjenje med Čehi in Nemci v kraljestvu, celo Prašek, ko je prišel v Prago pokazat se kot novi minister, je naglašal, da pomeni to, da sta načelnika obeh sekcij deželnega kulturnega sveta kraljestva Češkega, namreč načelnik nemške sekcije Peschka in načelnik češke sekcije Prašek, imenovana za narodna ministra, znamenje k napredujočemu narodnemu pomirjenju. To je seveda jako zbudilo »Nar. Liste«, ki so takoj potegnili s Klofačem proti češkemu klubu in naglašajo, da je nemogoče združiti državno-pravni program z narodnim mirom. Poslance pa napadajo, češ, da so zahrbtno prej paktirali z vlado, preden so stopili s klubovim programom pred javnost, ter jih dolži, da bodo krivi nadaljnih nesreč, ki zadenejo Čehe.

Češki agrarci so imeli sejo, katere se je udeležil tudi minister Prašek. Sklenili so zahtevati, da bodi predsednik češkega kluba agrarec, ker je ta stranka najmočnejša.

Zadnje poročilo se pa glasi, da so se sešli mladočehi, agrarci in katoliško-narodni, da osnujejo nov češki klub. Pravila so odobrili, predsednika volijo v torek. Za predsedniško mesto pridejo v poštev: Kramař, Herold, Pacak in Udržal. Nova ministra sta bila pozdravljena, odstopivšima se je izrekla zahvala. Načelniki treh strank so se pooblastili, da grede k ministrskemu predsedniku in da se o pravem času zavarujejo proti nemški akciji, ki hoče zabraniti rabo češkega jezika na nemškem ozemlju.

Po pravilih ostanejo vsi trije klubi samostojni in skupna komisija odloči o stvarih, ki so vsem skupne.

DIJAŠKI NEMIRI.

Ino most, 22. novembra. Katoliški dijaki tukajšnje univerze so priredili danes protestni shod proti praškim dogodkom. Nemško-liberalni dijaki so se zbrali pred univerzo ter šli pojoč po Marije Terezije cesti, kjer so hoteli katoliški dijaki prirediti »bumel«. Liberalni dijaki so se zrinili v stran, pri čemur je prišlo do pretepa. Šele pomnožena policijska

straža je napravila red in izvršila nekaj aretacij.

CESARJEVA IZJAVA.

Budimpešta, 22. novembra. V državni zbornici je govoril danes o cesarjevi izjavi napram Wekerlu. Wekerle je dejal cesarju, da bi bilo mogoče za uspešno delovanje parlamenta boljše, ako vlada demisionira. Nato pa je cesar odgovoril: »Jaz ne morem dati sedanjemu parlamentu nobene nove vlade, pač pa si vlada lahko izbere nov parlament.«

HRVAŠKI POSLANEC POTOČNJAK ODLOŽIL MANDAT.

Iz Budimpešte poročajo, da je hrvaški poslanec Potočnjak, katerega je predsednik ogrskega državnega zbora izključil od 30 sej, odložil svoj mandat.

TOŽBE PROTI SLOVAKOM.

Požun, 20. nov. Tukajšnji sodni dvor je obsodil Julija Šlehta na eno let zapora in 1200 kron kazni, ker je priobčil v slovaškem listu »Ludove Noviny« tri članke, ki jih smatra državno pravdištvo kot »hujskanje proti Ogrski«. — Ravnotako se je zgodil v Požunu sledeči slučaj, ki čudno vpliva na neogrškega človeka. Preiskovalno sodišče tukajšnje odvetniške zbornice se je pečalo z zadevo bivšega slovaškega državnega poslanca in odvetnika dr. Ivan Valaška iz Mijave, ki je bil pred leti obsojen na eno leto zapora, 1000 kron kazni pred sodiščem v Neviri, ker je v nekem političnem programnem govoru »hujskal« proti viteškemu »narodu« Madžarov. Pred imenovanim preiskovalnim sodiščem je predlagal državni pravnik, da se dr. Valašku odvzame advokatura, toda sodišče ga je vseeno obsodilo na 1000 kron globe. Obsojeni je naznanil priziv.

HRVAŠKI SABOR NE BO RAZPUŠČEN.

Ogrski listi so že večkrat poročali, da bo hrvaški sabor razpuščen. Tudi predvčerajšnjim se je za nova ponovila, češ, da je ministrski svet sklenil, da se sabor razpusti. To poročilo pa dementira »Pester Loyds«, ki ve poročati, da sabora niso sklenili razpustiti, ker sploh o tem niso sklepali.

ZA PONEMČEVANJE POLJAKOV.

Berolin. Nemškemu državnemu zboru bo predložena predloga, ki bo določevala za ponemčevanje Poljakov 400 milijonov mark.

PORTUGALSKA PRED REVOLUCIJO.

Lizabona, 22. novembra. Cenzura deluje jako ostro; vsa sumljiva pisma se odpirajo. Najvplivnejši politiki so se priklopili republikancem. Padec monarhije se smatra kot neizogiben. V četrtek se je v neki ulici razpočila bomba, katera je ubila dva moža, tretjega pa težko ranila. Bomba, katera je bila namenjena za kraljevo gledališče, je vrgel zdravnik Lopes v družbi z nekim elektrotehnikom in nekim mornariškim častnikom. Takoj so zaprli 38 oseb in pozneje se okoli 100 oseb. Veliko število družin se je izselilo na Špansko in Francosko. Razburjenje je velikansko.

Lizabona, 22. novembra. Na Portugalskem postaja politični položaj vedno bolj opasen. Pričakuje se, da se bo v kratkem času proklamirala republika ter pregnala kraljeva družina. Najuglednejši meščanski krogi Lizabone so se pridružili opoziciji proti absolutističnemu vladanju. Naznanjena demonstracija proti kralju in vladi, ki se bo vršila v najkrajšem času, bo brzkone velikanska in bo morebiti znamenje k splošni vstaji.

BOMBNI NAPAD V VARŠAVI.

Varšava. Nemiri med krojaškimi pomočniki se nadaljujejo. Včeraj je bila zopet vržena bomba proti neki krojaški trgovini. To je že sedma bomba v tem tednu. Izložbena okna so se takoj razsula, napadalcu, kateri je žid Goldstein, je odrgalo obe nogi. Ubita je bila ena oseba, tri pa težko ranjena.

RUSKI REVOLUCIONARJI.

Peterburg, 22. nov. V zadnji noči so se vršile v raznih mestnih delih hišne preiskave ter je policija prišla na sled novi zelo nevarni organizaciji revolucionarjev, ki je imela že v najbližjem času izvršiti velik zločinski načrt. Dobili so mnogo orožja, razstrelivnih snovi in bomb.

IZGNANI RUSKI DIJAKI.

Berolin, 22. nov. V zadnjem času je bilo od tu izgnanih 29 ruskih podanikov, ponajveč dijakov, kateri so ustanovili skrivno socialno-demokratsko zvezo. Njihov vodja Drosnikov je bil včeraj aretovan. Pri že preje zaprtemu revolucionarju Mirskemu so našli kovček z dvojnimi dnom, v katerem je bilo 200 električnih vžigalnih vrvic in smodnik, kateri ima veliko eksplozivno moč.

ŠTRAJK USLUŽBENCEV ELEKTRIČNE CESTNE ŽELEZNICE V MILANU.

Uslužbenci električne cestne železnice v Milanu so včeraj začeli štrajkati, ker se njihovim zahtevam po izboljšanju plač ni ugodilo. Električna železnica ne vozi.

NOVA VOJAŠKA OBLEKA V ITALIJI.

Rim. Vojaško ministrstvo je z ozirom na izkušnje v rusko-japonski vojski sklenilo napraviti tudi za italijansko vojaštvo rujavo-zeleno obleko.

Ze v predvčerajšnjem poročilu smo poročali, da se glasi poročilo avstrijskega poljedelskega ministrstva ugodno, medtem ko ogrsko napeljuje vodo na mlin budimpeške spekulacije, ki že sedaj računa s slabo letino 1908 in nima nobene meje v dviganju cen. Avstrijski konzum sam najbolj kaže, kako misli budimpeški hos. Trg je postal popolnoma mrtev, transakcije se vrše v najožjih mejah, kupcev ni, kupi se le to, kar se nujno potrebuje. Ponudniki se sicer tudi rezervirajo in se drže cen. Tuja tržišča so mlačna.

Pšenica. Ponudbe skromne, kupci se rezervirajo, tendenca jako krepka, cene dvigajoče, promet majhen, konzum kupuje le iz roke v usta.

Rž. Cena jako visoka in dvigajoča, kupčija precej živahna, lastniki blaga nočejo z blagom na dan. Tekom tedna je cena pridobila kakih 10 do 15 v.

Tursica je bila z ozirom na drugo zrno poceni in zategadelj je bilo treba po mnenju spekulantov dvigniti ceno. Novo blago je poskočila za dobrih 30 vin., promet bi bil živahen, ako bi ga ne oviralo pomanjkanje vagonov. Ogrske postaje ne ekspedirajo koruze za november in s 1. decembrom se zviša vozina.

Moka. Cene zrnja se z majhnimi presledki dvigajo in zategadelj poskušajo tudi mlini dvigniti cene svojim izdelkom in tako so tudi ta teden znatno zvišali cene. Konzum pa se noče založiti, kupuje le sproti brez ozira na nevarnost, da bo blago še dražje. Prekupci so nakupili ta teden precej fine moke.

Ržena moka gre dobro izpod rok, konzum živahno sega po ti moki, ki je tudi zategadelj visoka v cent.

Otrobi in klajna moka dosegata najvišje cene, promet živahen.

Spirit. Tendenca jako krepka, promet in konzum živahen, cene dvigajoče. Na tem mestu odgovorim se g. I. S. K. glede fischl-spirita in rezervoarja v Ljubljani. Fischl-spirit se smatra v trgovskih krogih za najboljšega, vaga zanesljiva. Ta rafinerija ima v Ljubljani rezervoarje 91% in 95% špiritom. Ker se je v njenih sodih prodajal špirit tuje provenijence in slabje alkoholovosti, se je zbala za svoj renome in je začela zaznamovati svoje sode na sledeči način: Čez čep in pilko (veho) nabije pločevino (koje oblika in rizba je postavno zavarovana) na kateri je vtisnjena tvrdka in stopinje blaga v sodu. Kateri Fischnov sod ni zaprt s to pločevino, ta ni napolnjen s Fischnovim špiritom in za kakovost rafinerija ne garantira.

Kolonijalno blago. Rozine vedno dražje, riž jako visok, indijska prihodnja žetev bo slabo izpadla, trdijo, da se bo pridelalo samo eno tretjino kakor drugokrat; mandelini višji, kava stalna.

Sladkor. Liberacija za december bo danes, cena ostane baje neizpremenjena.

Kakor se sliši, misli poslanska zbornica vzeti v roke sladkorni davek in bodo baje energično zahtevali znižanje. Ta davek znaša danes 38 K na 100 kg. Avstrijski šimel je grozno počasen in zategadelj je potrebno, da vzamejo poslanci težke biče v roke, sicer ga ne spravijo v hitrejši tempo. Po sklepu bruseljske sladkorne konvencije so znatno znižale sladkorni davek Francoska, Nemčija, Belgija. Na prvi pogled je fiskus izgubil, ali že prvo leto je konzum znatno poskočil in je šel vedno višje, tako, da je dohodek na davku ne manjši, ampak večji. Tudi Avstrija je »študiral«, ali kaže znižati davek. Sklicali so neko cnketo in pri ti je ostalo, dalje si bistroumni birokrati niso upali. Uspeha znananja davka v drugih državah ne vidijo. Tudi v Avstriji bi konzum poskočil, saj smo v tem še daleč za drugimi državami. V Nemčiji pride na glavo 19-73, v Franciji 16-44, na Angleškem 42 kg na glavo, v Avstriji le 10-85 kg na glavo (leta 1905/06.).

Ko se je znižala carina na sladkor v državah, ki pripadajo bruseljski konvenciji, je cena rafinadi padla za dobrih 17 kron in konzum monarhije, ki je leta 1900/01 znašal okolu 4 mil. stotov, je poskočil v letu 1903/04 na pet milijonov. Večji konzum je gotov, ako se zniža davek. Baje bo parlament zahteval znananje od 38 na 22 K. Seveda se bodo financarji zvižali in tarnali, pa le po njih. Ker znajo proračun imenitno sestavljati in izkazujejo znaten prebitek, je nečuvstvo, da zahtevajo od sladkorja, ki bi moral biti glavno krepilo delavca, tako visok davek. Spirit in žganje plačaj visck, sladkor pa nizki davek.

Dnevne novice.

+ Demšarjev govor v državnem zboru. K debati o podraženju živil se je oglasil tudi slovenski državni poslanec Fr. Demšar. Govoril je v torek kot prvi govornik proti socialnodemokratskemu predlogu Rennerjevemu, za ním knez Auersperg in minister Ebenhoch. Mnogo pri katoliškem shodu navzočih Slovencev je prišlo na galerijo poslušat prvi Demšarjev govor v parlamentu, in vsi so bili ponosni na slovenskega kmeta, ki je s toliko jasnostjo in tako stvarno razpravljal o enem najtežjih vprašanj. Uspeh Demšarjev je bil popolen. Castitali so mu poleg slovenskih tovarišev češki agrarci, krščanski socialci in celo njegov nasprotnik Renner sam mu je izrekel priznanje za stvarno obravnavanje tega vprašanja, odobravalji so pa govor vsi. Vsak Slovenec bi se moral tega le veseliti, a glasi-

lo političnih bankeroterjev. »Sloven. Narod«, je poročal o Demšarjevem govoru takole: »V zadnji seji poslanske zbornice se je oglašil Čočov France, da pokaže avstrijskemu parlamentu svoje duševno ubožstvo. Takih plitvosti in banalnih vsakdanjosti že dolgo ni strelal noben poslanec v drž. zboru, kakor sedaj naš prijatelj Čočov France. »Slovenec« pa ima drznost pisati o sijajnem uspehu, ki ga je dosegel govornik s svojimi otrobami.« — Dobro! Kake plitvosti in banalne vsakdanjosti je govoril Demšar, to iz današnjega članka lahko vsakdo izprevidi. Pozivljamo posebno vse kmete, da si naj dobro zapomnijo, kaj imenujejo liberalci »plitvosti in banalne vsakdanjosti«. Ti liberalci, ki tako zaničujejo kmeta in njegove potrebe, bodo pri volitvah lazili od vasi do vasi kot »neodvisni kmetje«. Takrat jim pokažite vrata, kakor zaslužijo! Vsi liberalni doktorji skupaj še niso povedali kaj tako pametnega, kakor Čočov France v državnem zboru, ki se bo lahko potolažil zaradi liberalnih psov, če mu pa častitajo v zbornici najuglednejši poslanci. Ni še dolgo, kar je »Narod« posl. g. Demšarju očital, da je analfabet, ga sramotil na vse mogoče načine, šele pred par dnevi je še lagal o njem; zdaj pa se naj skrrijejo pred poslancem Demšarjem vsi liberalci, pa hitro!

+ **Osebnosti.** Deželni odbor je v današnji seji podelil mesto prvega asistenta na kirurški oddelku deželne bolnišnice gosp. dr. Dergancu. — Adjunktom na deželni kmetijski šoli na Grmu je imenovan g. Rudolf Zdošek, dozvaj potovalni učitelj na Primorskem.

+ **Deželni odbor** je imenoval v okrajne cestne odbore: v škofjeloški: Demšar Fr., deželnega poslanca in lg. Čadež, posestnika v Spodnji vasi; v kranjski: župana Kuralt v Mavčicah in Janko Urbančič, grajščaka v Podturnu; v trški: Vilko Polak, inženirja v Trzinu in Aleš Valjavec iz Bistrice; v trebanjski: F. Kolenc, župana na Mirni in J. Bukovec, posestnika na Mrzli luži; v črnomeljski: Pet. Majerle iz Predgrada in K. Müller, trgovca v Črnomlju.

+ **Dr. Lueger in »Laibacher Zeitung«.** — Tudi »Laib. Ztg.« se je ozrla na umestni poziv dr. Luegerja, da je zadnji čas, upreti se nezonsnim razmeram na avstrijskih vseučiliščih. Svojega mnenja seveda g. Haas ne pove, ampak le citira, pa kako? Devet listov citira, in med njimi — sedem judovskih in le dva krščanska. Prav imaš, dr. Lueger, tudi tu bo treba judovski vpliv streti!

+ **Odlikovan slovenski virtuoz.** Cesar je v spomin svojega bivanja v Pragi med drugimi podaril tudi virtuozu Francišku Ondričku častniški križ Franc. Jožefovega reda.

+ **O Slovenija!** Malo se izvz glasila narodno-napredne stranke. Vse staro, a še tega le pol, o tem, kaj stranka dela pa nič. Na novo zvemo, da je Aškerc gorak »Rimu in ultramontancem« in da nič ne veruje v »judovsko-krščanskega satana, ki je prišel prebarvan iz drugih orientalskih mitologij«, pa to priporočamo velečastitljivemu gospodu »Saveza južnih Slavena«, da se z Aškercem zmenijo o eksistenci in bistvu satana. Izvemo dalje, da je slovensko gledišče prišlo na kant in da so še narodne dame brezuspešno posvetovali, kako nabrati zanj denar, češ, da ga še za družbo sv. Cirila in Metoda nimajo dovolj. Mi vemo en predlog: Tisti dobiček od Jebračinove cikorije, ki dela konkurenco Ciril-Metodovi cikoriji, se naj dá za gledišče, pa je rešeno. Na delo torej, narodne dame! Dalje izvemo, da se moravski Čehi junaško upirajo vstopu čeških ministrov v kabinet, češ, da ne smejo Slovani vstopiti v kabinet brez garancij, da se izpolnijo narodne, politične in kulturne zahteve češkega naroda. Hribarju jako imponira dr. Stranyski s svojo lidovo stranko, ki je izstopila iz češkega kluba, ker sta Prašek in Fiedler vstopila v Beckov kabinet. To je jako lepo, a naj nam Hribar pojasni, zakaj pa zahteva slovenska liberalna stranka potem jugoslovanskega ministra? Saj veljajo ugovori Stranskega še bolj proti jugoslovanskemu, kakor pa proti češkim ministrom. Istina je, da če bi se danes izpolnile Hribarjeve in Plojeve želje, bi vstopil južni Slovan v Beckov kabinet »brez garancij, da se izpolnijo narodne, politične in kulturne zahteve češkega naroda«. Hribar ima torej zopet dva obraza: to priporoča na Slovenskem, kar najodločneje graja na Češkem. Kdo naj umeje takega politika? Potem izvemo, da je Hribar strašno hud na dr. Luegerja, ker je dunajski župan dejal, da je krivično razmerje, ako je od osem novoumenovanih vseučiliških profesorjev sedem judov. Ker so zastokali dunajski judje, stoka za njimi tudi Hribarjeva »Slovenija« kot prava hčerka judovskega lažliberalizma, vzrasla na slovenskih tleh in oblačena v narodno nošo. Judovske profesorje hvali Hribarjevo glasilo za njihovo »znanstveno, povsem nestransko in nepolitično delovanje na polju vede in umetnosti.« Zahteva po krščanskih profesorjih pa čisto v tonu judovskega časopisja obsoja in protestira zoper »klerikalno igo«. Tudi to naj pomislijo velečastiti gospodje »Saveza južnih Slavena« in se naj vprašajo, kako so zašli v to judovsko-liberalno atmosfero. Ali je to morda jugoslovansko? Ali jih ne oblije rdečica sramu, da so zavezniki ljudi, ki zabavljajo zoper »črno propagando« in »klerikalce«. Ali se imajo velečastiti v »Savezu« za svečnike nižje in slabše vrste, da dajo tako pisati glasilo svojega Hribarja? Dalje izvemo, da Hrvatje v Budimpešti junaško obstruirajo. Ne izvemo pa niti besedice o delovanju, programu ali namerah dičnege »Saveza«. O tem pa Hribar molči v vseh slovenskih jezikih. To je torej glasilo, ki o svoji lastni stranki ne ve povedati niti besedice. Čemu eksistira tak list, nam ni mogoče spoznati in zelo, zelo mora biti

zagrizen liberalce, kdor ga zaradi strankarske komande naroči. Nevaren pa ni prav nič, ker gleda pusta nesmiselnost na vseh straneh iz njega.

+ **Glasovi iz Dalmacije.** V splitskem »Danu« nekdo prav trezno razmišlja o položaju dalmatinskih poslancev v državnih zbornici. Borba Hrvatov proti dualističnemu ustroju monarhije in iz tega sledeča opozicija proti nagodbi mu ugaja in ji želi uspeha. Ali pa bo imela kaj uspeha? Pisatelj graja hrvaške poslance, da je njihova politika v državnem zboru bila napačna izpočetka. Zaradi liberalca Hribarja, ki jim je sedaj samo na škodo, so odbili od sebe krepko zastopstvo Slovencev, ki stoje na krščanskem stališču in so se morali vsled tega samostojno združiti v »Slovenski klub«. Ako naj bi Hrvatje s svojo obstrukcijo kaj dosegli, bi bili morali skrbeti za zaveznike. Edino le katoliško narodni Slovenci in krščanski socialci kot najmočnejša stranka bi mogli Hrvatom dati večjo zaslombo v parlamentu, a s svojim nesrečnim sklepom, da gredo rajši z liberalci kakor pa s katoliško-narodnimi Slovenci, so sami sebe oslabili. Iz vse napovedane obstrukcije in opozicije zdaj ne bo nič drugega, kakor samo klavrn protest. A protest brez uspeha je v politiki znamenje slabosti. Kdor je močan, ne protestira, ampak dela in zahteva. In zato je ta obstrukcija, ki obstoji samo v izjavi in abstinenca pri nekaterih vprašanjih, samo znamenje slabosti. In zakaj je k temu došlo? Mi smo nekoč — pravi »Dan« — opozarjali na intrige Hribarjeve in Mandičeve in nekaterih, ki so hoteli izolirati člane S. L. S. Da je v tem položaju jugoslovanski klub tako slab, so krivi baš začetniki te zveze. Če bi se bili nasprotno naši dalmatinski in istrski poslanci ocepili od Hribarja, bi bili v jako v znanem številu, v veliki imponujoči celoti, bi našli zaradi krščansko-socialnega programa tudi podporo krščansko-socialne stranke, ki je i doslej proti nam Južnim Slovanom kazala dovolj dobrohotnosti; potem bi naši poslanci imponirali vladi. Ali tako? Zdaj se v višjih krogih nič več ne govori o jugoslovanskem ministru, železnico nam dajo, ako hočejo, pa tudi če bi bila v zakonu sankcionirana, kajti zakonito je bila določena tudi železnica Bugojno-Aržano; denar za Dalmacijo nam pošljejo šele po tej novi železnici. Vse to bo tako, da se v parlamentu vse premalo na nas računa. In kdo je temu kriv? Samo naši poslanci, ki so rajši hoteli biti neznančni po številu in po ugledu, samo, za to, da jih ne okužijo s svojim sodelovanjem katoliški Slovenci.« — Tako splitski list. Njegove besede so trezne in pametne. Izkušnja jih je diktirala. Kdaj pridejo do tega spoznanja dalmatinski poslanci? Ne vemo. A to vemo, da bomo vsi edini, kadar tudi v Dalmaciji vstane krščansko ljudstvo s svojo duhovščino in ustvari delavno ljudsko stranko na krščanskem socialno-političnem temelju. Dolžnost vseh pravih Dalmatincev je, da na to delajo.

+ **Kako govori razpog Mandič.** »Balkan« pozivlje hrvaške škofo k uporu proti Rimu, češ: »Nek se otrse jednom naš episkopat, jer on nije nešto inferiornoga već je isti, u svemu i po svemu ravan rimskomu biskupu, koji je jedino — primus inter pares.« Naj premislijo velečastni iz »Saveza južnih Slavena«, ali bodo v Beču in Rimu povzdignili ugled hrvaškega naroda taki politiki in taki — svečeniki, kakor je Matko Mandič!

+ **Svobodomiselci.** Lenart Lotrič bo hodil okolu kakor agitator za »svobodno misel.« Iz Prage pride v Trst in v Pulj, govoril bode socialnim demokratom o »Svobodni misli in demokraciji« ter o »Mrtvi roki«. Kolikd so neki svobodomiselci zložili v fond češke sekcije svobodne misli za agitacijo?

+ **Opad od katoliške vere.** Prestop v brezverstvo. Kakor smo izvedeli iz zanesljivega vira iz Železnikov, je ondotni rojak znani visokošolec praške univerze Leonard Lotrič prijavil na merodajnem mestu v Pragi svoj opad od katoliške vere in se zglasil brezverca (konfessionlos). Kaj takega je bilo pač od imenovanega mladeniča že zdavnej pričakovati. A radovedni smo zdaj, kako vestnega in značajnega se bo pokazal Leonard Lotrič za naprej? Znano je, da mu je omogočilo njegovo študiranje skozi dolga leta in še zdaj zdatna podpora, t. j. Stipendija rajnega železniškega rokaja-župnika preč. gospoda Antona Jerala v znamenitem znesku letnih 220 kron. Radi bi vedeli, ali bo Leonard Lotrič tudi za naprej žvilgal kot tak vedno še dobrote katoliškega duhovnika? Ali bo morda vrnil, kar je duhovniškega prejel?

+ **Telovadni odsek B. P. Č. v Št. Vidu** vabi na svojo veselico, katero priredi v nedeljo, 24. t. m., ob pol 4. uri popoldne v telovadni dvorani »Pri Cebav«. Na vspredu je: 1. Tamburanje, proizvajajo domači tamburaški zbor telovadnega odseka; 2. govor, govori b. Zabret; 3. »Ogljars«, narodna igra s petem v petih dejanjih. Po igri tamburanje in druge zabave. V dvorano se postavijo mize. Za obilno udeležbo se vladno priporoča odbor.

+ **Nove dopisnice.** Danes pridejo v promet nove dopisnice, katerih naslovna stran je predeljena v dva enaka dela. Ena polovica se bo rabila za naslov, druga pa za dopisovanje, kakor je že to navada pri razglednicah. Na ta način bo mogoče na dopisnici precej več pisati kot doslej.

+ **Cene goveji živini.** Vprašanje cen za klavno živino, ki ga je obravnaval v državni zbornici poslanec Demšar, zanima vse liste. Glasilo ministra Praška, »Venkov«, piše pod naslovom: »Slabe uničujejo, močne pa branijo...« jako ostro proti liberalno-socialnodemokratskim protigradnim zahtevam. Glede živinskih cen piše: »Kolikokrat smo že doznali, da zdaj prodaja poljedelec na Češkem živino za 25 do 30 od sto cenejšje kakor minula leta! Tudi mestni trg — vkljub velikemu

zaslužku prekupcev in slabi upravi aprovizacije — izkazujejo nenavadno znižanje cen. Praška tržna poročila to jasno pričajo. Celo Adlerjeva »Arbeiter-Zeitung« mora priznati, da so na dunajskem trgu padle cene živini za 8 do 12 kron pri 100 kg. Kako neprimerno nižjo ceno ima naša živina od nemške! Dne 11. novembra, ko se je prodajala živina v Pragi po 46 do 98 K, je bila v Berlinu po 70 do 110 K, v Monakovem 60 do 120 K. Češki voli so stali v Pragi 74 do 98 K, v Drazdanih pa (kamor se izvažajo) 110 do 116 K na 100 kg. No, pri nas Slovincih je še mnogo slabše nego pri Čehih.

+ **Iz politične službe.** Imenovan je vladni kancelist g. Ivan Šebat za c. kr. okrajnega tajnika. — Okrajni tajnik g. Anton Šivic v Ljubljani je na lastno prošnjo umirovljen, v Ljubljano je pa poklican okrajni tajnik g. Ludovik Bauer iz Kočevja.

+ **Iz Cerknice** se nam piše: Slavno županstvo cerkniško se vladno vpraša: Kdo je dovolil g. poštarju Zagorjancu spravljati drva na občinski prostor? Koliko plačuje od tega? Pričakujemo točni odgovor, sicer se bomo radi tega resno pomenili. — Več Cerkničanov.

+ **Umrla je** v Jolietu soproga uglednega ondotnega Slovence gospoda Nemanica, stara še-le 41 let.

+ **Kmetijsko predavanje.** V Zaplani pri Vrhniki predava v nedeljo, dne 24. t. m., ob 3. uri popoldne gospod mlekarški nadzornik Legvart »o umni živinoreji in mlekarstvu«.

+ **Mesečni semenj v Kandiji** v četrtek, dne 21. t. m. bil je dobro obiskan. Posebno veliko prašičev se je pripeljalo. Kupcev prišlo je precej, posebno Kočevcev in Ribničanov. Cena prašičev bila je zelo nizka. Ker je slučajno dopoldne snežilo, se goveje živine ni toliko pragnalo, kot po navadi. Čudno je, da se ljudje iz najbližje okolice, sosebno iz domače občine, kojim naj bi bili sejmovi v Kandiji najbolj pri srcu ne zanimajo toliko za iste, kakor pa oddaljeni.

+ **Umrl je** v Gorici upokojeni polkovnik Adolf Wallenstein.

+ **Zopet demonstracija v Trstu.** Za sinoči ob 8. uri je bila »Associazione Patria« sklicala v gledališču Politeama Rossetti shod, na katerega dnevnem redu je bilo: razpravljanje o vseučiliškem vprašanju. Shod je končal malo pred 10. uro. Po shodu so šli udeleženci istega nekoliko po mestu, pevajoči razne irredentovske pesmi, med njimi tudi znano žaljivko na naš naslov: »Lasse pur che i canti e subi!« Vmes so pa vsklikali razne »evviva« in razne »abasso«. Pridružili so se jim bili tudi socialisti, ki so pa motili pevanje irredentovcev s pevanjem delavske himne in z vsklikanjem raznih »evviva« in »abasso« socialistične naravi. Slednjič je prišlo mej irredentovci in socialisti do spopada, a policija je oboje ločila.

+ **S samokresom se ponesrečila.** Pri Sv. Martinu na Zg. Štajerskem je neka služkinja, medtem ko je pospravljala po sobah, iz radovednosti ogledovala gospodarjev revolver. Pri tem pa je bila tako neprevidna in nerodna, da se je revolver sprožil in je kroglica zadela služkinjo ravno v trebuh. Zdravnik iz Gleisdorfa je ponesrečenki podelil prvo pomoč.

+ **Umrla je** v Poljanah nad škofo Loko 85 let stara mati dr. Iv. Tavčarja, Neža Tavčar. Svetila ji večna luč!

+ **Prememba posesti.** G. Legat, restavater v Lescah, je kupil v Beljaku »restavracijo pri državnem kolodvoru.«

+ **Javno predavanje** bo v nedeljo, dne 24. novembra t. l., ob pol 4. uri popoldne v prostori društva »Dobra gospodinja« v Spodnji Šiški (Fran Josipova cesta 148). Predaval bo gospod Vekoslav Ravnika o vzgoji otrok in veri.

+ **Državno podporo** 6400 K dobi občina Bojance, okraj Črnomelj za napravo vodovoda. — Državno podporo 2848 K dobi Kal za napravo vodnjaka.

+ **Sadne razstave** v Ljubljani ne bo, ker je bilo premalo oglašil.

+ **Divjo mačko** je ustrelil v škofjeloški okolici g. Petz iz Škofje Loke.

+ **Velik požar.** V noči od 17. do 18. nov. je izbruhnil v Kladanju v Bosni velik požar, ki je uničil mnogo poslopij in zahteval več človeških žrtev. Škoda znaša 80.000 K.

+ **Tečaj za analfabete.** V Zagrebu otvori društvo hrvaških vseučilišnikov v pondeljek tečaj za analfabete.

+ **Samoumor v tujini.** Na Tirolskem v Steinachu se je ustrelil 22 let stari delavec Janez Štor iz Šmarja pri Celju, ker se je skregal s svojim dekletom.

+ **Spilit Björnsonu.** Občinski svet splitski se je brzojavno zahvalil velikemu Norvežanu Björnsonu za njegov odkrito in odločno kritiko mažarskega nasilstva.

+ **Trasiranje dalmatinske železnice** se v Dalmaciji prične dne 9. januarja.

+ **Solska vest.** Absolvirana učiteljska kandidatinja gdča. Matilda Jager iz Postofne je imenovana za suplentinjo na Vremah pri Il. Bistrici.

+ **Iz Šmartna pri Litli.** Slabopoučen dopisnik je postal v »Slovenca« dne 21. novembra notico, ki ne odgovarja resnici in bi utegnila razburiti ljudstvo. Na slikanje cerkve za sedaj ni misliti, ker ni potrebnih sredstev, pač pa se bodo postavile nove orglje s 27 spretni in sicer ne leta 1909., temveč leta 1908., meseca avgusta; orglje izdeluje solidna tvrška Brandl v Mariboru; stale bodo orglje ne 4000 goldinarjev, ampak 12.400 kron, katera cena je lepemu in upamo izbornemu delu primerna. Da je cerkev prazna, je umljivo, pa upamo, da se bo ob svojem času potrebno napravilo, ker ljudje radi žrtvujejo po možnosti za lepoto hiše božje.

+ **S pomočjo hipnoze jo je odpeljal.** Zapri so nadnatarja hotela »Bristol« Karola

Nemetha v Budimpešti, ker je soprogo svojega bivšega šefa, imejitelja hotela »Royal« odpeljal. Preje je še spravil iz njega 20.000 K. Nemeth, policiji znan po svoji hipnozi, ni mogel gospe dalje spraviti kot do Reke in se je potem, ko je videl, da je ne more odpeljati v Ameriko, vrnil v Budimpešto.

+ **Zblaznel je** v Ptuj v pokojeni višji inženir pl. Schmuck.

+ **Nov smodnik za love.** Meseca maja prihodnjega leta bo avstrijska monopolna uprava dala v promet pet novih brezdimnih vrst smodnika.

+ **Cerkev je pogorela** v Trešče v gorskem kotaru na Hrvaškem. Zgorela je popolnoma; ostale so le stene. Zvonovi so se v veliki vročini stopili.

+ **Izseljevanje iz Amerike.** Vesti iz New Yorka poročajo, da je pritisk medkrovnih potnikov nenavaden. Parniki vozijo napolnjeni izseljence v staro domovino. Parnik severno-nemškega »Lloyda« je odšel včeraj iz New Yorka v Bremen z 2400 medkrovnimi potniki.

+ **Zelo zadnjaški je** »Rdeči Prapor«, ki pravi, da je razodena na odgovor Hartlov na vseučiliško interpelacijo. Mi pa pravimo: »Rdeči Prapor« ne bo dočakal Hartlovega odgovora, ker Hartel že davno ni več naučni minister. To »Rdeči Prapor« lahko pouči tudi današnji »Slovenec« politični pregled.

Ljubljanske novice.

lj **Predavanja v »Slov. kršč. soc. zvezi«.** Pretekli terek je v »Slov. kršč. soc. zvezi« predaval g. dr. J. Jerše o temi: »Skrivnosti smrti v luči vede in luči vere. Po knjigi slovečega zdravnika dr. Nothnagelna »Das Sterben« je odgovarjal na vprašanja: »Kaj je smrt? Kateri so vzroki smrti? Kakšne so bolečine smrti? V drugem delu je kazal, kako odgovarja vera na ta vprašanja. Dvorana je bila nabito polna in občinstvo je splošno izražalo željo, da bi ta priljubljeni predavatelj še večkrat predaval. — Prihodnji terek točno ob polu 8. uri zvečer bo zopet zanimivo predavanje. Predaval bo g. dr. V. P e g a n.

lj **Miklavžev večer v veliki dvorani hotela »Union«** bo letošnje dne 5. dec. zvečer nekaj sijajnega. Aranžiranje večera je v soglasju s »krščansko soc. zvezo« in drugimi našimi društvi prevzelo pevsko društvo »Ljubljana«. Sodeloval bo tudi telovadni odsek. Opozarjamo že danes staro in mlado na ta večer, ki bo poleg veličastnega nastopa Miklavža imel še precej drugih zanimivih točk. Kakor vemo, so priprave take, da bodo obiskovalci tega Miklavževega večera prijetno presenečeni. Vstopnina bo samo 60 vinarjev za osebo, otroci prosti. Vse naše rodbine dne 5. decembra zvečer v »Union«.

lj **Krščanska ženska zveza.** Sv. Elizabete dan je v krščanski ženski zvezi predaval g. dr. Josip Jerše o temi: »Močna žena po zgledu sv. Elizabete in slabostna moderna žena.« Predavanja se je udeležilo lepo število članic. Prihodnje predavanje bo meseca decembra. Kdaj, se bo še naznanilo.

lj **Grajski ječar.** Kdor hoče videti to zanimivo igro, naj pohiti jutri točno ob 6. uri zvečer v »Rokodelski Dom«.

lj **Trudringska godba** iz Monakovega nastopi jutri, v nedeljo prvokrat v veliki dvorani hotela »Union«. Kakor poročajo listi, je imela ta originalna godba povsod velikanski uspeh in je koncertirala tudi na Dunaju v »Venedig in Wien« in v Gradcu pri »Herbstmesse« ter si pridobila splošno popularnost. Ljudje so se povsod trgli za vstopnice. — Trudringovci so Bavarčani, doma iz Trudringa v bližini Monakovega in imajo tudi svojo narodno nošo. Nastopajo z različnimi instrumenti, prednašajo razne narodne igre in predvsem humoristične nastope. Predstava se vrši v dvorani pri pogrnjenih mizah. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vinarjev.

lj **Posvečevanje zvonov.** V Samassovi livarni je danes v soboto posvetil presvitihi gospod knezoškof dr. Jeglič dva zvonova za župnijo Velike Lašce.

lj **Dostava pisma pri novem pokopališču.** — **Pošta v Mostah.** Drž. poslanec gosp. Jožef Gostinčar je dobil od poštnega ravnateljstva v Ljubljani naslednje pismo: Z ozirom na cenjeni dopis z dne 18. oktobra t. l. ujoja si podpisani Vašemu Preblagorodju sporočiti, da namerava pošto ravnateljstvo v Trstu odpreti novo pošto v Mostah. Tozadevna predloga je že pri trgovinskem ministrstvu in se bo istočasno z rešitvijo te, po možnosti uravnalo tudi dostavljanje pisma na prebivalce, stanujoče poleg novega pokopališča. Z odličnim spoštovanjem Leben, ravnatelj.

lj **V Ljubljano so došli in stanujejo v hotelu »Union«:** Grof Salvatore iz Trsta, grofica Welsersheimb, podpolkovnik Ableitinger, major Fedrigoni pl. Etschthal z rodbino, major pl. Pattay.

lj **Javno vprašanje.** Ali je dovoljeno delati ob nedeljah v trgovini z uslužbenci celi dan, od jutra do večera, in sicer več nedelj zaporedoma? Ako je dovoljeno, in ako zamore šef siliti svoje uslužbenke, da mu delajo brezplačno več nedelj zaporedoma v trgovini, je to pač obžalovanja vredno. Ako pa ni dovoljeno, in ako šef od svojih uslužbencev ne more zahtevati, da mu delajo v nedeljo, tedaj naj se pa merodajna oblast malo pobriga za take razmere. Zakaj, ker na omenjeni način se dela faktično v neki trgovini v Ljubljani. Toliko za danes, mogoče prihodnjič več.

lj **Na oklicih** so g. Miroslav Hanzlowsky, c. kr. gozdar na Bledu z gdč. Terezijo Herman. — G. Emil More, izdelovalec sodavice na Jesenicah z gdč. Ivano Medved. — G. Venčel Kobal, kleparski pomočnik z gdč. Marjeto Penko. — G. Karol Warty, zasebnik, z gostil-

ničarjevo hčerko gđ. Ivano Belč. — G. Luka Tišljari, c. kr. uradni sluga z gđ. Ido Berger.

Igralec Haasen je, kakor se govori, pobegnul iz Ljubljane, ker je dobil boljši angažma na vinohradske gledališče v Pragi.

G. Borštnik pride tekom decembra v Ljubljano in bo gostoval v »Rose Berndt«.

Cerkvena vest. 700-letnica sv. Elizabete se praznuje v križanski cerkvi jutri s slovesno dopoldansko službo božjo ob 10. uri in s slovensko pridigo, petimi litanijami in zahvalno pesmijo ob 4. uri popoldne. Od svetega očeta je dovoljen za celo osmino popolen od-pustek.

Poročil se je g. Ivan Košmerlj, asistent južne železnice z gđ. Karolino Legat. — Poročil se je danes g. Adolf Jost, c. kr. mornariški pristav z gđ. Rozo Lininger.

Cinematographe Theatre Français na Turjaškem trgu ima od sobote 23. nov., do torka 26. novembra naslednji zanimivi spored: 1. Mornarijeva vdova. Drama. 2. Fantastični dežnik. Kolorirano. 3. Od stopnje do stopnje. Realistično. 4. Slamnati mož. Komično. 5. Boj življenja. Realistično. 6. Ribji lov pod ledom. Naravno. 7. Od soda do soda. Komično. 8. Ubogi mali. Realistično.

Dognana identiteta. Pred kratkim smo poročali, da je policija prijela nekega človeka, ki je bil sumljiv, da je po hlevih izvršil več tatvin. Pri policiji je rekel, da se piše Ivan Venjenjak, sodišče je pa sedaj dognalo, da je tat 22-letni pekovski pomočnik Franc Čuš iz Gajovce in pristojen v Polence v Ptujem okraju. Bil je zaradi tatvine že petkrat kaznovan.

Umrli so: Marija Vanda-Vekjet imetnika kinematografa hči. — Tomaž Miklič, dninar, 67 let. — Ivan Sterle, mestni ubogi. — Jakob Planko, delavec, 45 let.

Pobegnil je iz Maribora kaznjeneec Florijan Bončar, rod. iz Ljubljane in pristojen v Dobruj. Bončar je zelo nevaren tat in je bil že 11-krat zaradi tega kaznovan. Pred več leti je rezal v Ljubljani po hlevih konjem repe in jih prodajal ščetarjem. Ko ga je detektiv hotel na Grubarjevi cesti prijeti, mu je ušel in se potem klatil po Štajerskem in Ogrskem, dokler ga niso v Mariboru prijeli in zaprli.

Aretovan je bil včeraj krošnjar Jurij Milnič rod. iz Gotenice v kočevskem okraju. — Tudi Jožef Kullnig, rod. iz Celovca, je bil prijet. Oba zasleduje sodišče v policijski tiralnici.

Izjubljene in najdene reči. Marija Arbeiterjeva je izgubila denarnico, v kateri je imela nekaj čez 4 K denarja. — Posestnik Vincencij Štrukelj je izgubil črn dežnik. — Služkinja Ivana Jovanova je našla lognon z verižico. — Častniški sluga Ivan Dolinšek je našel srednjo svoto denarja.

Tat ceter. Včeraj je na Tržaški cesti številni ukradel neki tat iz nezaklenjene sobe Heleni Bizjakovi 20 K vredne citre.

Za kruhom. Z južnega kolodvora se je včeraj odpeljalo v Ameriko 59 Macedoncev, 50 Bulgarov in 14 Slovencev. Nazaj je prišlo 200 Hrvatov in Macedoncev in 41 Slovencev.

Operater kurjih oči. g. Vaclav Peksa, stanuje v Ljubljani v Hrenovih ulicah ter se priporoča občinstvu.

Izgubila je neka gospodična denarnico, v kateri je imela okoli 20 K denarja. — Neka druga gospodična je izgubila belo, otročjo čepico, vredno 3 K.

Učiteljski vestnik.

Politična primes iz učiteljskega zborovanja v Škocijanu. Dne 19. t. m. je imelo »Pedag. društvo v Krškem« svoj občni zbor v Škocijanu pri Mokronogu. Gnalo nas je na zborovanje zlasti poročilo Humekovo: Spomini z Dunaja. Pa so bili žalostni ti spomini! Zvedeli smo, da je liberalno učiteljsko zapustil celo njih obojevatelj Hribar! En dan pred zborovanjem se je odpeljal z Dunaja, in ni se mu niti vredno zdelo, da bi bil pozdravil shod vsaj pismeno. Ta »spomin« je učinkoval na zborovalce kakor mrzel — poliv. Jako prezirljivo se nam je tudi zdelo, ko ni bilo tudi nobenega drugega slov. poslancev na shod, da si so bili vabljivi vsi, kakor se je reklo poročevalcem. Prijateljstvo s framasonom Hvakom in njegovo »Preie Schule« pač odganja od liberalnega učiteljskega maso poslancev. Slovanski poslanec Biankini je bil sicer prišel na shod, a jo je neki odkuril, kakor hitro je slišal besedico »freisinnig«. Povedalo se pa nam je tudi, da je bilo prišlo na shod jako mnogo socialističnih demokratov, vsled česar se nam je previdno namignilo — kie in kdo so naši prijatelji! Odkrito se je tudi konstatiralo, da učiteljsko uradnikom ni simpatično. Vendar enkrat odkrito spoznanje! Največji uspeh shoda na Dunaju bo, da se vsa avstrijska učiteljska društva združijo v zvezo — v armado, ki bo štela 50.000 enako mislečih učiteljev. Drugače mislečih g. Humek ne šteje! G. Trošt jim zamrma: Hanba! Pri obedu tudi ni bilo ravno mnogo glasnega občajnega zabavljanja čez klerikalce, le g. Malnarič je nekoliko pozabavljil čez nje, češ, da so nasprotniki roditeljskim sestankom za kar neki govore fakta? Obširnejša poročila objavljaj »Slov. Učitelj«. Tudi tisto, kako je g. Benedičič izdelal pomisleke g. Brčeta. Končno omenim še originalno napitnico, v kateri se je izrekla želja, da bi postal Škocijan križišče železnice, da bi dobil univerzo, na kateri naj bi bil gosp. nadzornik rektor, gosp. B. pa — kurjač.

Iskrena prošnja.

Darujmo za Božič koroškim Slovincem! Sveti božični praznik, praznik ljubezni, se približuje. Kateri verni kristjan se ne spo-

minja z gorkim sočutjem v jaslicah v zimskem mrazu ležečega božjega deteta! In to božje dete je pozneje imenovalo vse reveže in trpine svoje brate. Večina 214 našo »Narodno šolo« obiskujočih otrok so otroci ubogih starišev, ki za približajočo se zimo potrebujejo obuvala in tople obleke. Udano podpisano šolsko vodstvo namerava tudi letos, in sicer na kvartno sredo, dne 18. grudnia tega leta, v korist ubogih naših šolskih otrok napraviti slavnostno božičnico. V ta namen se obrača do vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da blagovolijo mu tudi letos poslati obilnih darov v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je čas do božične slavnosti že zelo kratek in imajo č. šolske sestre z nakupom in razvrstitvijo božičnih daril silno veliko posla, tedaj usojta se udano podpisano šolsko vodstvo še ponižno prošnjo dodati, da naj bi se darovi blagovoljili mu prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej presrečno zahvaljujemo.

V št. Rupertu pri Velikovecu, dne 18. listopada 1907.

Vodstvo »Narodne šole.«

Znanost in umetnost.

Ze Slovanskych Hor. Češki odbor slovenskega planinskega društva je pod tem naslovom izdal prekrasno knjigo o naših planinah, okrašeno z lepimi fotografijami in prekrasnimi slikami. Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni«.

Koroške novice.

Nesreča na pokopališču. Dne 15. t. m. so se igrali šolarji na starem pokopališču pri cerkvi v Kapli. Eden vzame klobuk sinu p. d. Gracarjeve Lojze in ga obesi na mramornat spomenik. Ker ga ta ne doseže, zleze na spomenik, kateri pa pada po dolgem na dečka in ga tako poškoduje, da so ga morali domov peljati in je malo upanja, da bi okrevaj.

Prosti zakon. Dne 6. julija 1890 oženil se je dninar Ojcinger z Magd. Unc v Gorjah. Po treh letih je ženo in dvoje otrok zapustil in izginil. Minulo je 13 let, predno se je izvedelo, da mož živi v Žitbahu pri Spitalu. Tam je živel poprej z neko Leno Rubentaler v konkubinatu, dne 19. septembra 1904 pa se je z njo oženil in ima dvoje otrok tudi z njo. Ženi seveda ni povedal, da je oženjen in v župnišču v Liesereku je napovedal, da je ne-oženjen. Zdej, ko je prišlo vse na dan, je sodnija Ojcingerja obsodila na 6 mesecev zapora.

Razne stvari.

10.000 oseb mrtvih vsled potresa. Specialni korespondent petersburške telegrafične agenture je dospel 3. t. m. v Denavo, ki je oddaljen 104 vrste od mesta Karatag, ki ga je razrušil potres 21. oktobra in kamor je dopisnik namenjen. Ta poročila od tam, da je na dan katastrofe ob 9. uri zjutraj močan potresni sunek spremenil mesto v kup razvalin. Hiše, sezidane iz kamnov, ki so bili slabo zvezani z ilovico, so se podrle in zasule tri do štiri tisoč prebivalcev. Samo kakih sto ljudi se je moglo rešiti. Prezimovališča Momadov 100 vrst okoli mesta so razrušena. Splošno število nesrečnih žrtev se ceni na deset tisoč.

Prestopanje v katoliško cerkev v Ameriki. Zadnja številka newyorškega »Puebla« poroča, da je slavnostni škof anglikanske cerkve E. G. Lyeid vstopil v katoliško cerkev. Lyeid je bil škof orangonski in častni doktor oxfordskega vseučilišča. Pri svojem izpreobrnjenju je obljubil, da se bo trdil, privedi še mnogo drugih v katoliško cerkev. Poleg njega so bili še sprejeti v cerkev: Ravnatelj osrednjih železnic Tom Marshall, bivši rektor anglikanske cerkve v Evanstonu G. Gragner, Viljem Hail, predsednik častnikarske zveze v Chicagu in še več drugih. Časopis »Missionary« poroča, da je prestopilo iz anglikanske cerkve v katoliško cerkev do leta 1899: 446 anglikanskih duhovnikov, 417 članov parlamenta, 205 višjih častnikov, 162 pisateljev, pesnikov in častnikarjev, 129 pravnikov, 60 doktorjev, 30 mornariških častnikov, 39 baronetov in 27 peerov — skupaj torej 1517 visoko izobraženih oseb najuglednejših stanov. Od teh je 158 vstopil v kak samostan, 290 je postalo posvetnih duhovnikov. Študiralo je 445 konvertitov na oxfordskem, 213 na cambridgeskem vseučilišču. Katoliška cerkev se torej lahko ponaša, da najplemenitejši in najbolj izobraženi možje pristopajo k nji, zapuščajo jo pa oni, ki se sami obsojajo za odpadke.

»Asino« in »Mulo«. Framasoni izdajajo v Rimu neznansko umazan in podel satiričen list »Il Asino«, ki zasramuje cerkev in duhovščino v slikah in spisih. Proti njemu so zdaj katoličani začeli izdajati tudi satiričen list »Il Mulo«. Seveda je vprašanje, ali bo »Mulo« premagal »Asina«, kajti katoličani ne smejo pisati tako nesramno, kakor pa nasprotniki, ki ne poznajo nobenih mej dostojnosti in ki tudi pri sodičnih ložje računajo na prizanesljivost. »Asino« je bil skoro vedno oproščen, kajti izgovarjali so ga s »svobodno umetnostjo« in satiro. Kako bodo katoličani opravili pred liberalnimi italijanskimi sodniki, je drugo vprašanje.

Dr. Lueger o dijaki. Pri slavnostnem zborovanju katoliškega vseučiliškega društva na Dunaju je imel dr. Lueger govor, v katerem se je na zelo šaliv način izrazil o nemških dijakih. On je med drugim rekel: Gospodje dijaki me gotovo ne bodo zelo ljubeznjivo pogledali, ako rečem, da sem mnenja, da je na vseučilišču treba tudi kaj drugega storiti, kakor samo s kartami igrati, pri bi-

ljrdu sedeti in popivati. Da glavno ne obstoji v tem, da zna kdo dobro palico sukati in svojega tovariša dobro po glavi zadeti. Doma skrbje stariši in so v velikih skrbih, da nevarnosti velikega mesta ne bi preveč škodovala njihovemu sinu. Med tem pa nima veliko mesto tako velikih nevarnosti — prave nevarnosti stariši doma sploh ne poznajo. Tu se pretepajo in ravsajo, enkrat začno s pretepom ti, drugičkrat drugi, posebno pa je Gradec eno glavnih pretepališč. Sedaj so skušali Italijani druge preteptati, a so jih sami dobili po glavah. (Veselost.) Tega bi pa popolnoma ne bilo nič potreba, ker vseučilišče je v resnici mesto znanosti, poučevanja in učenja. Namesto da bi učenci profesorja pozdravili, je to ravno narobe; profesor mora naprej pozdraviti; mnogo slušateljev sploh ne pozna svojih profesorjev, ker jih ni nikoli pri predavanjih. Mnogim je gotovo znana dogodbica dijaka, ki je hotel imeti potrdilo, da je bil cel tečaj pri predavanjih, pri tem je pa svojega profesorja vprašal »za gospoda profesorja«. Jaz nimam nič proti temu, ako so mladi ljudje veseli, in ne spadam k onim ljudem, ki so mnenja, da mora dijak s povešeno glavo okrog hoditi. Veselost človeku še ni nikoli škodovala in jaz sem se n. pr. prepričal, da so najbolj veseli ljudje kapucinci na Tirolskem. (Dolgotrajna veselost.) Veselje pa ne obstoji v tem, da dobi drugi kako luknjo na glavi, in tudi ni potrebno, kaj takega na glavi imeti, ker drugače bi bil že Bog tako glavo ustvaril. Vsi oni, ki jim je ležeče, da je vseučilišče središče znanosti, morajo predvsem skrbeti, da se taki nedostatki odpravijo. Slavna rampa naše »alma mater« bi zamogla mnogo povedati. Enkrat se je celo samo podrta in padla z vsemi dijaki, iz česar se da sklepati, da je bilo delo prav dobro izvršeno. (Veselost.) Gotov pride čas, ko se bode marsikdo za glavo prijel, da je tako potratil mladost.

Navidezno mrtva. V Lille na Francoskem so hoteli pokopati malo deklico, katera se je ponesrečila na cestni železnici in o kateri so mislili, da je mrtva. Malo pred pogrebom pa se je deklica premaknila in odprla oči. Bila je v dolgi in trdi nezavesti.

Samoumor stotnika. V vojaških krogih na Nemškem so začeli lov na homoseksualne, kar je povzročilo, da je mnogo častnikov izstopilo iz armade. Sedaj poročajo iz Monakovega, da se je ondi ustrelil stotnik l. bavarskega artiljerijskega polka. Malo preje ga je zaslišal preiskovalni sodnik radi obdolžitve po paragrafu 175.

800 milijonov zapuščine baronice Rotšildove. Kakor poročajo iz Genfa, je zapustila umrla baronica Rotšildova nič manj kakor 800 milijonov frankov premoženja, izmed tega samo v Genfu 100 milijonov. Mesto dobi 20 milijonov davka na dedščino.

Deklice, katere nosijo svojo doto na prsih. se dobijo med Tatari, ki živijo v Kazanu. Tam je namreč navada, da nosijo za ženitev zmorne deklice okoli vrata obešeno usnje, v katerem je všito vse njihovo premoženje v zlatih. Na prvi pogled se lahko vsak snubec prepriča, koliko premoženja da ima njegova izvoljenka.

Drugi Zeppelinov zrakoplov. Nemška vlada je sklenila, da bode še letos zahtevala 400.000 mark za nabavo drugega Zeppelinovega zrakoplova.

Dva človeka od vlaka povožena sta bila en dan na Dunaju. Na kolodvoru v Meidlingu je hotel 18-letni Ernst Winter skočiti na vlak, ki se je ravnokar začel premikati, pa mu je spodrsnilo in je padel pod vlak. Bil je takoj mrtev. V Gänseidorfu je padel pod vlak 47-letni poštni sluga Rudolf Hofer. Vlak mu je šel čez obe nogi, ki so mu jih morali odrezati.

Obsojeni uradniki banke. V Brooklynu v Ameriki so obtoženi vsi blagajniki in ravnatelji pred kratkim zaprte Borouha-banke radi ponarejanja in tatvine.

Prebivalstvo Odeze se manjša. Po uradni statistiki je padlo število prebivalcev v Odesi v zadnjih letih od 500.000 na 400.000.

Močan potres na Japonskem. Tokio, 22. novembra. Danes ob 2. uri ponoči so tukaj čutili močan potresni sunk.

Visoka starost. Iz Revala (gouv. Estland) se poroča, da je k mestnemu notarju prišel neki Schmidt, da bi napravil svoj testament. Ko je notar pregledal njegove listine, se je izkazalo, da je Schmidt rojen leta 1783, torej še za časa Katarine Velike in je sedaj v 125. letu.

Otroški umori v Berlinu. Tiskar Ninov, ki je priznal, da je on mnogo iskani morilec, je bil postavljen pred priče, ki so ga tedaj videle, ko je izvršil umore. Toda nihče ga ni spoznal. Tudi dva otroka, ki sta ga videla pri umoru, ga nista spoznala. Tudi on ni nobenega poznal. On pravi, da svojih žrtev niti pogledal ni, ampak jih takoj umoril.

Klub mladih samoumorilcev. V Budjejevicah so ustanovili trije 15letni dečki klub samoumorilcev. Sklenili so, da se hočejo z revolverjem usmrtiti, Eden se je skoro usmrtil, druga dva sta pobegnila v Prago ter vzela s seboj revolverje. Oče enega je šel za dečkoma v Prago, da zabrani njih namero. Našel je svojega sinka v neki gostilni, ga pograbil, potegnil pošteno za ušesa in ga odvedel na kolodvor. Ko je vlak odšel s kolodvora, skoči mladi kandidat smrti iz vagona in zakliče očetu: »Oče, to hočem na vsak način storiti«, in se izgubi. Nesrečnemu očetu ni preostajalo drugega, kakor da naznani vso stvar policiji.

Kako milijonarji upravljajo denar? 24-letni ameriški milijonar, posestnik zlatih polj v Nevadi, živi v državi Mičigan. O njem se pripovedujejo najneverjetnejše stvari. Pred nekoliko dnevi se je povrnil s svojih zlatih polj in se požuril, da kupi celo mesto. Toda načelnik mesta mu izjavi, da to ne gre; ker pa milijonar ni mogel na drug način denarja potrošiti, je provzročil, da se naj vse mestne

ulice polijejo s sampanjem. Ko je to učinil, je dal mesto posuti z zlati. Seveda je meščanstvo hitelo pobirat denar. Načelnik mu je radi tega prigovarjal, a milijonar je odgovoril, da želi umreti kot siromak. Dosedaj se mu je posrečilo dnevno potrošiti 10.000 dolarjev. Toliko mu donša eden njegov rudnik, a ima jih dvajset.

Rodbinska drama. V New Yorku je znani botanik profesor Undewood zblaznel, ker je vsled ameriške finančne krize izgubil celo svoje premoženje. Undewood je v blaznosti umoril svojo ženo, poizkušal je umoriti svojo hčer. Nato je samega sebe umoril.

Samoumor angleškega lorda. Lord Francis William Kilmaine, pair iz Irske, ki se je nekaj časa mudil v Parizu, je v napadu nevraštenije skočil iz okna in bil takoj mrtev.

Največja nemška vas povišana v mesto. Na Pruskem je vas Lichtenburg, ki šteje 60.000 prebivalcev. Sedaj je ta vas povišana v mesto.

Venec za neveste. Kakor pri nas, tako nosi tudi v Nemčiji nevesta pri poroki na glavi mirtin venec. Na Francoskem in Angleškem nosijo neveste vence iz pomarančinega cvetja, v Italiji in Švici venec iz belih rož, na Španskem iz rdečih rož in nageljčkov, po grških otokih iz trtinega listja, na Češkem iz rožmarina, a v nemškem delu Švice iz raznega umetnega cvetja.

Mešani zakon na Daljnem Vzhodu. V Harbinu je bila pred kratkim izvanredna poroka med Evropejcem in Kitajko. Ženin je v tem kraju živeč zdravnik, protestant in ruski državljani; nevesta pa revna domačinka iz Tjudja-djanja, Kitajka in Budhove vere. Poroko je zvršil kitajski lama po Budhovem obredu. Zanimiva je okoliščina, da se je poroka sklenila po posredovanju; do poročnega dne se ženin in nevesta niti videla nista. Nevesta je sedemnajst let stara, lepe vnanosti, ne razume pa niti besedice ruskega jezika.

Izpred sodišča.

Surovi sin. Janez Plestenjak, bajtarja sin v Zirovskem vrhu, je jezen na svojega očeta, ker mu noče posestva izročiti. Dne 9. septembra t. l. besedoval se je z očetom v Jerebovi gostilni na Račevi, nakar ga je pa po ustih z roko tako močno udaril, da mu je izbil zob. Pokoril se bo za to tri tedne v ječi.

Tatinski dninar. Blaž Makovec je dninaril skozi tri tedne pri posestniku Antonu Zgaga v Podporežu. Svoje ležišče je imel z domačim hlapcem Petrom Begušem na hlevu. V noči na 24. oktobra t. l. je pa Makovec po tihem vstal, odprl hlapčev skrinjo in iz nje vzel 120 kron gotovine. Za ta denar si je napravil obleko, ki je stala 61 kron, v neki gostilni na Podbrdu je pa menjal bankovec za 50 kron; ta ga je pa izdal. Ostalo mu je le še 48 K 62 h, kateri denar je Beguš nazaj prejel. Obdolženec ničesar ne taji. Obsojen je bil na šest tednov težke ječe.

Preveč so jo obdolžili. Jera Zupančič je služila kot dekla pri pl. Wurzbachu v Gradecu pri Litiji. Letos meseca oktobra je izmaknila svojemu gospodarju dve steklenici žganja. Izginilo je pa tudi Wurzbachovim gotovine v znesku 126 kron. Ta denar je bil vzet v večkratnih ugrabkih. Kot storilko so sumničeli Jero Zupančič zaradi tega, ker je imela vstop v vse sobe. A vkljub temu se ni moglo sodišče o njeni krivdi prepričati, kajti nobena priča ni mogla potrditi, da bi se bilo kaj sumljivega videlo pri njej. Da se je v obdolženkinini postelji našlo 14 K 16 h, se je verjelo, da je to njen prihranek, kajti nihče ni opazil kake večje svote pri Zupančičevi. Ker je v isti hiši gostilna, ni izključeno, da je kdo drugi tatvino izvršil. Sodišče jo je le zaradi vzetega žganja na pet dni strogega zapora obsodilo.

Telefonska in brzojavna poročila.

DOGODKI V OGRSKEM DRŽAVNEM ZBORU.

Budimpešta, 23. nov. V včerašnji seji so mažarski poslanci pri govori hrvaskih poslancev ostavili dvorano in so se vračali le k glasovanju o členu XI. Razprava o členu XII. se včeraj ni mogla končati, ker so se vsi hrvaski poslanci oglašili k besedi. Debata se nadaljuje danes. Mažarska vlada ima sedaj nov načrt kako streti hrvasko obstrukcijo: Ko borba pride do vrhunca, tedaj bo Rakodcay sklical hrvaski sabor. Tako hoče prisiliti hrvške delegate, da se povrnejo v Zagreb in opuste borbo v Budimpešti.

Budimpešta, 23. nov. »Pesti Hirlap« poroča, da je Justh izstopil iz neodvisne stranke, predsedstvo si je pa pridržal. To je storil Justh zato, da more popolnoma nepristranski postopati kot predsednik. Nekateri listi pravijo, da je med Justhom in Hrvatmi sklenjen začasni kompromis: Justh pusti Hrvate nemoteno govoriti, Hrvatje pa se zavežejo, da pušče rešiti na dan dva članka carinskega tarifa.

Budimpešta, 23. nov. Vlada je trdno prepričana, da bo pooblastilna izjava o nagodbi kmalu rešena. Polonyi sicer s par tovariši grozi z obstrukcijo, ki pa skoro gotovo ne bo imela nikakega uspeha.

Budimpešta, 23. nov. Popoldne je situacija za vlado postala še ugodnejša. Iz neodvisne stranke izstopivši poslanci so sklenili, da pooblastvene predloge ne bodo obstruirali, ampak bodo v debati le proti govorili. Proti bodeta govorila tudi Etövös in Banffy. Hrvate bodo predloge obstruirali, vendar je danes izjavil Wekerle, da bo v 10 dneh pooblastvena postava sprejeta, nakar pride na vrsto takoj kvotna predloga. V današnji seji je kvotna deputacija podala svoje poročilo, da z 7 proti 6 glasovi potrdi zvišanju kvote za dva odstotka. Nato je sledilo poročilo, da je pooblastilna predloga v odseku že sprejeta.

Budimpešta, 23. nov. V današnji seji drž. zbora je danes utemeljeval Lengyel naj se ustanovi samostojna ogrska narodna banka. Wekerle je izjavil, da je na Dunaju dobil obvestilo, da pravočasni rešitvi nagodbe do 31. decembra 1907 v avstrijskem državnem zboru ne bo nobenih resnih zaprek. Košut je govoril proti Lengyelovemu predlogu. Nato je zbornica nadaljevala debato o avtonomnem carinskem tarifu.

RADECKEGA SLAVNOST NA DUNAJU.

Dunaj, 23. nov. Jutrišnja slavnost v spomin 50-letnice Radeckijeve smrti bo velikanska. V slavnostnem odboru je tudi poslanec S. L. S. Pogačnik. Veteranci se bodo zbrali na trgu pred mestno hišo, odkoder odkorakajo ob polu 10. uri dopoldne. V sprevedu bodo tri godbe. Veteranci bodo defilirali mimo prestolonaslednika. Zvečer velika slavnost, na kateri bo govoril slavnostni govor načelnik vojaškega odseka drž. zbora slovenski poslanec Pogačnik. Dunajčani so izobesili na čast veterancem zastave. Slavnostnega zborovanja veterancev v mestni hiši se udeležijo tudi dr. Lueger.

IREĐENTOVCI V TRSTU.

Trst, 23. nov. Ko je prišel včeraj na laški shod v »Politeama Rossetti« višji policijski komisar dr. Pekoč, so ga sprejeli z žvižganjem, češ, da nima pravice biti navzoč pri zborovanju po § 2.

ELEKTRARNE OB SOČI.

Zagrad, 23. novembra. Elektrarne ob Soči so začele postavljati električne svetilke.

ROPARSKI NAPAD.

Reka, 23. novembra. Vojaški begun od 97. pešpolka iz Trsta, Fr. Ogrizek, je napadel blizu sv. Katarine trgovca Terkoviča iz Splita, ga pobil s kamnom in oropal. Sodijo, da je Ogrizek kriv tudi poizkušene umora pri Raketu in napada na neko gospo v Trstu.

BARANOVA REPUBLIKA.

Moskva, 23. nov. Pred tukajšnjim deželnim sodiščem se je pričela obravnava proti 41 obtožencem, ki so hoteli okraj Aleksandrov proglasiti za samostojno republiko. Glavni obtoženec je veleindustrijec Baranov. Mnogo osumljencev je že pred aretacijo pobegnilo. Zaslišanih bo 123 prič.

POMILOŠČENJE ZA UDELEŽENCE PRO-GROMOV.

Odesa, 23. nov. Tukajšnja zveza pravih ruskih ljudi je prosila carja, naj pomilosti radi programa v Nikolajevu obsojene ljudi, češ, da program ni bil naperjen proti židom, ampak le proti židovskim revolucionarjem. Car je pet obsojencev pomilostil.

SKRIVNOSTNI POIZKUS SAMOUMORA.

Peterburg, 23. nov. Na kolodvoru v Peterburgu se je zastrupila elegantno opravljen dama, ki je povedala, da se je zastrupila zato, da se izogne od revolucionarnega odbora naročenemu umoru neke odlične osebe.

POLJAKI V III. RUSKI DUMI.

Peterburg, 23. nov. Za predsednika poljskega kluba v III. ruski dumi je izvoljen varšavski poslanec Roman Dmowski, za tajnika poslanec Viktor Jaronsky.

VIBORSKI OKLIC.

Peterburg, 23. novembra. Obravnava proti onim, ki so podpisali viborski oklic, se bo vršila še-le meseca marca 1. 1908.

OBRAVNAVA PROTI STESLJU IN TOVARISEM.

Peterburg, 23. novembra. Za obravnavo proti generalom Steslju, Focku, Smirnovu in Reussu, ki se prične tu 9. decembra, se izdajo vstopnice. V prvi vrsti se bodo izdajale vstopnice častnikom in uradnikom in sicer radi tega, da se pri obravnavi ohrani red.

RUSKA DUMA.

Peterburg, 23. nov. Vlada je dumji predložila 110 predlog, med njimi tudi predlogo o invaliditetnem zavarovanju delavcev.

KRALJ LEOPOLD SE POROČI Z BARONICO VAUGHAN.

Pariz, 22. novembra. »Matin« poroča, da se belgijski kralj Leopold v kratkem morgantnično poroči z baronico Vaughan in da prevzame princ Albert regentstvo v Belgiji. Doselej se je vedno govorilo, da je kralj Leopold že dve leti oženjen z baronico Vaughan, ki mu je nedavno povila drugega sina.

NAPAD NA BRZOVIAK.

Pariz, 23. novembra. Pri Parizu so v brzovlaku napadli potnike trije roparji. Danes jutraj so našli v gozdju v bližini napada tri bodala in elegantno rokavico. Oblast je napadalcem že na sledu.

NESREČA V FRANCOSKI MORNARICI.

Toulon, 23. novembra. Pri vajah podmorskih ladij in oklopnih sta trčili dve podmorski ladiji. Med moštvo je nastala velika panika. Škoda je velika, človek se pa ni noben ponesrečil.

NUNZIO NASI.

Rim, 23. nov. Nasijevi zagovorniki se hočejo odpovedati. S tem bi se pravda zopet zavlekla. Pravijo, da jim ni mogoče v tako kratkem času proučiti tako zamotane pravde.

POTRES V ITALIJI.

Rim, 23. nov. V Brancalione so prebivalci včeraj prestrašeni vsled novih potresnih sunkov pobegnili v šotore. Dežuje neprestano.

VELIKO PONEVERJENJE.

Genova, 23. nov. 400.000 lir je poneveril blagajnik nekega velikega podjetja in ušel.

Skoro vsak tretji človek je v našem drevečem času, ko je pogostoma tako težko dobiti potrebni zasluzek, bolan ali na živcih, želodcu ali na srcu; muči ga malokrvnost, slabost ali pa nima spanja. Kjer že nastopajo taki bolezenski pojavi, jih ni treba še zvišati s tem, da se vsak dan večkrat uživa zrnata kava, ki ni koristna zdravju, kakor so se izjavili najodličnejši zdravniki in učenjaki. Ravno v družini, kjer naj se vsem položi temelj za zdravje, naj bi se torej nikakor več ne pila zrnata kava nepomešana. Kot najboljša primes zrnati kavi se je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava izvrstno obnesla povsod in že mnogo let. Otrokom, bolnikom in takim, ki okrevajo, naj se ne bi dajala nobena drugačna kavina pijača nego čista Kathreinerjeva kava, ki ima spričo posebnega načina svojega proizvajanja sama vonj in okus zrnate kave. Samo treba je paziti na to, da se pri nakupovanju tudi res dobi prista Kathreinerjeva kava v zaprtih izvornih zavojih.

Poslano!

Ker se mojemu sinu Adolfu Wagenfeilu pred dvema letoma ni posrečilo opustiti trgovine, ker ni dobil kupca za ostalo blago, vseeno pa hoče ostaviti Ljubljano, sem jaz prevzel vso njegovo zalogo in bom trgovino popolnoma likvidoval.

Da bom pa čim najmanj blaga moral prepeljati v svojo celovško trgovino, bom od danes do 1. februarja 1908 prodajal vse predmete globoko pod nakupno ceno in prosim, da se p. n. občinstvo prepriča o izredni nizki ceni. Tudi vse novosti, ki so bile povodom bližnje božične dobe naročene pri raznih tovarnarjih, se bodo prodale po izredno nizki ceni, na kar si usojam še posebej opozarjati.

Vsakomur se torej nudi prilika, da si za mal denar nakupi pri nas soliden, pristen okrasek, ali pa si preskrbi potrebnih žilic, namiznega orodja in vseh mogočih drugih uporabnih predmetov pristno srebrnih ali iz kina srebra.

Prodaja se tudi trgovinska oprava z blagajno vred.

Slavno p. n. občinstvo vabim najvljudneje, da čim največ porabi to redko priliko, ter bilježim veseloštopovanjem

Jurij Wagenfeil, juvelir,

Celovec, Kramergasse 11.

Poslano.

Ker mi je gospod Jurij Wagenfeil poveril likvidacijo, si usojam Vas iznova opozoriti na koristi, ki Vam jih nudi gorenje pismo in katerih se pri tej priliki lahko poslužite, in Vas prosim, da se v lastnem interesu prepričate o izredni ceni. Kupiti si morete v resnici le dobro in solidno blago pod zelo ugodnimi pogoji. Pripominjam, da sprejemem do 1. februarja 1908 vsako novo delo, kakor tudi vsa popravila in gravure, ter bilježim, pričakujoč cenjenih naročil.

velespoštovanjem

Adolf Wagenfeil, juvelir, Ljubljana.

Poslano.

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584.

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71 na vogalu Burggasse.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo od navadne do najfinije in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Peči za trajno kurjavo za premog.

Okrogle peči za regulirati od 15 K višje.

Sušilnice, plinove peči, kamini.

Želazne peči s pečnicami za 2 ali 3 sobe.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Patent-vložki za glinaste peči.

Novosti te sezije!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19

Priporoča svojo novo urejeno veliko zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dame, dečke in deklice po najnižjih cenah. 2397 17

Razglas.

Mestno županstvo v Rudolfovem razpisuje

službo občinskega tajnika

z letno plačo 1800 K ter tremi petletnicami po 200 K. — Po zadovoljivem enoletnem začasnem službovanju se potrdi tajnik stalno v službi.

Službo bo nastopiti najkasneje 1. januarja 1908.

Slovenskemu in nemškemu jeziku v govoru in pisavi popolnoma zmožni prosilci naj vložijo svoje z dokazili usposobljenosti in spričevali dosedajnega službovanja opremljene prošnje

do 15. decembra letos

podpisanemu županstvu

V Rudolfovem, dne 21. novembra 1907.

2639 3-1

S. pl. Sladovič, mestni župan.

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim uspehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,

elodnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti do jedi, zgagi td., ter

katarah v sapilih,

zasiljenju, kašlju in hripavosti.

Izvirjek: **Giesshübl Sauerbrunn**, izlez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi vasi. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, vošnjih posebnih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in tuom.

Zaloga pri Mikael Kastner-ju in Peter Lasek-u. 114 52-5

Da se izogonejo prevaram, naj zahtevajo p. n. konsumentje, da se jim Giesshüblerjeve steklenice odpro ob njih navzočnosti, da morejo opaziti vžig na zamašku.

SODE

stare, močne in nove v dobrem stanju, ima na prodaj 2604 3-2

Ivan Buggenig

cesta na Rudolfovo železnico št. 5. v Ljubljani.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani

Dvorni trg šte. 3,

2636 pod „Narodno kavarno“.

Električna razsvetljava.

Rastavljeno od 24. nov. do všt. 30. nov.:

Cesarski manevri na Koroškem leta 1907.

Prav zanimivo.

Gostilna v najem!

Pri župni cerkvi, 1 uro od Ljubljane, se da v najem gostilna z dvema gostilniškima sobama, kuhinjo in kletjo. V hiši je mesnica. Odda se v najem ali pa na račun.

Izve se pri Jakobu Dimniku, posestniku pri D. M. v Polju. 2634 4-1

Ustanovljeno 1857.

Garniture preprog

2633 za le 6-1

gold. 2-60 garnitura

obstoječa iz 2 vel. postelj, preprog in 1 velike namizne preproge iz prakt. marog. in lepo barvanega desina, rudeče ali olivne, prodaja sedaj po tej izredno nizki ceni

trgov. preprog **Orendi**, Dunaj I., Lugeck 2.

Bogato ilustrirani krasni ceniki na zahtevo zastoj in franko.

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj **A. REPIČ**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 231

Panorama international

2635 **Pod Trančo 2.** 1 1

Razstavljeno od nedelje 24. nov. do všt. sobote 30. novembra:

Od Lvova do Karpatov.

Velika priložnostna prodaja

v Angleškem skladišču oblek Ljubljana, Mestni trg 5

radi izredno velike zaloge **konfekcije** za dame, gospode, deklice in dečke.

Vsi predmeti se prodajo za vsako ceno.

2638 12-1 **O. Bernatovič.**

Največja zaloga ur, verižic, prstanov in uhanov z briljanti itd. Kdor hoče imeti trpežno in dobro idočo uro, naj kupi samo znamko „Union“.

2084 16

FR. ČUDEN urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22

(Ustřední banka českých spořitelů)

Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/2%.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in šušalna zaloga brezplačno.

Posejila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/2%, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Doponiranje kavcij in vadij raznih vrst.
Eskoni menjice samo denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.
Telefon št. 12017.
Tiskovna št. 12017.

Seb. Unterhuber

v Ljubljani, Dunajska cesta 73
nasproti topničarski vojašnici

Ustanovljeno 1870.

lastnik Fr. Benque

Ustanovljeno 1870.

tovarna cementa v Weissenbachu, tovarna cementnih izdelkov in umetnih kamnov,
podjetje za betonske naprave in naprave vodnjakov

Telefon št. 237

priporoča se

Telefon št. 237.

v izvršitev vseh kamnoseških del in umetnega kamnja (v različnih imitacijah), kakor: posamezne dele za fasade, balkone; grobne spomenike itd.; stopnice po naročilu narejene z železno sestavo: oementne cevi (rore) z vloženo žično pletenino za napravo vodotokov itd.; plošče iz cimenta (Metallique), preproste in z različnimi vzorci za tlak po cerkvah, hišah, hodnikih, kuhinjah, trotoarjih itd. — Prevzeteje betonskih naprav in vodnjakov na podlagi posebnega patenta. Portlandcement in Romancement iz Weissenbacha — Proračuni zastoj in poštne prosto. 1179 30-9

ANTON PRESKER

744 52-19

trojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
Izdlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904.

Izdlikovan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

se priporoča proč. duhovščini duhovniške obleke
v izdelovanje vsakovrstne
iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko izgotovljene obleke.
svojo zalogo posebno na havelke v največji izbi po najnižjih cenah.
behavitej uniform avstrijskega društva šolskih uradnikov.

Ortopedično-zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom gospoda
Dr. IV. ORAZNA raznovrstno skrivljenje
hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame,
neenaka ledja itd. nahaja se

na Turjaškem trgu št. 4 v I. nadstr.

Pojasnila daje gosp. dr. Oražen ob svojih ordina-
cijskih urah od 9.—10. ure dopoldne in od
2.—3. ure popoldne v Wolfovih ulicah št. 12.

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR v Ljubljani

Pred škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4. 143 52-28
na Popravila točno in ceno. na

Krasne kravate, moderne ovratnike,
srajce, boa za dame in otroke, fine
bluze, krila, lepe kaplice in čepice,
rokavice in nogavice itd. se dobe
najcenejše pri

A. VIVOD-MOZEČIČ

Ljubljana, Stari trg 21.

Umetniški zavod
za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvirne,
različne strokovni
centri in strokovni
svet brezplačno.
Krat odlikovan s prvimi darili

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan
oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna
za
Ameriko
v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41
71 52-49

Najcenejša vožnja v Ameriko.

: Pisalne, potne in kadilne potrebščine. :

Razstava.

Največja izbira za 2599 2
Miklavževa, božična in novoletna darila
priporoča po najnižjih cenah
trgovina z galanterijskim, nürnbergskim
blagom in igračami
Pred škofijo 2, F. M. SCHMITT Pred škofijo 2.
Mila, parfumi, glavniki, krtače, galoše, rokavice,
plošče in valjci za gramofone.

Denarnice, listine, potne,
tržne in damske torbice.

Potni, papirni, ovetični,
ročni in pletilni jersbaški.

Pri nakupovanju
suknenega
in manufakturnega
blaga
se opozarja na trdnost

HUGO IHL

v Ljubljani
špitalske ulice št. 4.
Velika zaloga
suknenih ostankov.

Opozori se

pri nakupu jesenskega in zim-
skega blaga za moške in ženske
obleke na blizu 40 let obstoječo trdnost
B. MIKLAUC 2299 15-8
LJUBLJANA,
Stritarjeve (špitalske) ulice št. 5.
Na zahtevo se določijo vzorci.

Ustanovljeno 1. 1842.
Slikarja napisov
Stavb in pohištvena pleskarja.
Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarja.
Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka
Brata Eberl, Ljubljana
Prodajalna in komptoir: Telefon 154. Delavnica:
Miklošičeva cesta št. 6 Igriške ulice št. 8

je nelepa in nadležna
Vedno DEBELOST Vedno
English Breakfast Tea sveži iz-
redno, je iz-
redno zdrav in prijetno diši.
Edino pristen v ljubjevo prevezo iz
Einhorn-lekarne v Welsu
1 zavoji 3 K, dvojni zavoji 5 K 50 v, poskušnja
1 K 50 v, pošto posebej. 2062 10

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.
Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših načinih in v velikih izberah
priporoča 112 52-28
Ivan Soklič.
Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Ustanovljeno 1. 1842.
Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.
Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznane rečno in fino po najnižjih cenah. 765 52-20

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Žalec in Laško

== priporočila svoje izborna pivo. — Specialiteta: „Salvator“ (črno pivo a la monakovsko). ==
Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

== Pošiljatve na dom sprejema restavracija „Narodnega Doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.) ==

Dr. Kovacs-evo mazilo za roke.

V rabi nedosežno, povzroča nežnost in belino rok v 3 dneh. — Lonček 1 K 20 v.

„International“ odstrani mahu

naglo in gotovo odstrani nepotrebne kocine v obrazu in po rokah. — Steklenica 6 K.
Razpošilja po povzetju lekarna pri Mariji Pomagaj, Budapest Liszt Ferencz-ter 20. 2307 18-1

Božič 1907.

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrne priljena, oddati vsa svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne:

gld. 6-90 in sicer:
6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz snega komada.
6 kom. amer. pat. srebrnih jedlinskih žlic;
12 k-m. amer. pat. srebrnih kavniških žlic;
1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
1 kom. cedilnik za čaj;
1 kom. najfin sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov le poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobili po tej minimalni ceni gld. 6-90. Američansko pat. srebro je znano, je skoz in skoz bela kovina, ki obdrži buho srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da leta inerat ne temelji na nikakršni slepariji, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago višje, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdar ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno božično in novoletno darilo.

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.
Dobiva se edino le v
A. HIRSCHBERG-a
ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.
Cistilni prašek za njo 10 kr.
Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina)
Izveček iz pohvalnih pism:
Bill sem s pošiljateljivo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.
Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.
S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako kerisna, prosim, da mi pošljete še jedno.
St. Pavel pri Preboldu.
Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.
Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

božično in novoletno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.
Dobiva se edino le v
A. HIRSCHBERG-a
ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.
Cistilni prašek za njo 10 kr.
Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina)
Izveček iz pohvalnih pism:
Bill sem s pošiljateljivo krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.
Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.
S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako kerisna, prosim, da mi pošljete še jedno.
St. Pavel pri Preboldu.
Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.
Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Luigi Bianchi

Ljubljana, Rimska cesta 16

prodaja, popravila in vglasuje glasovirje, pianine, harmonije ter orgle.

Prevzema tudi popravila izvan mesta. 2524 3-1

Cene zmerno.
Delo solidno.
Prodaja na obroke.
Zamenjava.
Poprava vseh glasb.

Gospodična,

zmožna obeh deželnih jezikov, želi nastopiti službo v kaki pisarni.

Ponudbe se prosi poslati pod: »Služba«, poste restante Ljubljana. 2626 2-2

Kašelj!

2360 Kdor 24-5

ljubi svoje zdravje, ga odstrani. 5345 not. potr. spričev. dokazuje o izbornem učinku

Kaiserjevih karamel za prsa

Zdravniško preizkušene in priporočene proti kašlju, hripavosti, kataru, slezi, kataru v grlu, oslovskemu in dušljivemu kašlju.

Zavoj 20 in 40 vin., škatljica 80 vin. dobivajo se v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“ pri želez. mestu, deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“, E. Leustek; Ubald pi Trankosty, Jos. Mayer, Ivan Ogrušič v Metliki, Karol Andrijašič v Novemestu in Karol Šavnik v Kranju.

2360 Kdor 24-5

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnic: K 2.000.000.

2360 Kdor 24-5

FRAN ŠEVČIK
puškar v Ljubljani,
Židovske ulice 7.

Priporočila svojo veliko zalogo vsakovrstnih, najbolj fino narejenih pušk, posebno lahke trocevke in puške za šibre z jeklenimi cevi (Böhlerstahl). Tudi velika zaloga samokresov, lovskih potrebščin in nabojev po najnižji ceni. — Popravki se izvršujejo točno, zanesljivo in ceno. Ceniki na zahtevo zastoj.

China

železo Malaga, znanka „Orla“, za tvoritev krvi pri belici, slabosti, utrujenosti, najboljši kreplj. o sredstvo za gospe in otroka ter rekonvalescento. Radi kem. zveze China z železom lahko vsprejemljivo, kar pri navadnem železu, vinu ni vselej lahko mogoče. Cena mali steklenici 2 K, veliki stekli. K 3-00. Izdeluje in pošilja tudi po pošti

lekarna pri „Orlu“
kemika **Mardetschlägerja**
Ljubljana, nasproti Tranče, Jurčičev trg. 2577 Pozor! na bivališče tvrde! 5-4

Organist in cerkvenik

popolno izurjen v igranju in petju, dober pevec, z dobrimi spričevali o 25letnem službovanju, zmožen obeh deželnih jezikov, oženjen, z malo družino, obenem mizar, išče službe. Soproga izborna sopranistinja. Več pove uprava. 2621 3-2

Zahtevajte brezplačno dopisil'atev mojega ilustr. cenika z nad 1000 slikami. — Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame nazaj za popolni znesek. Slika 1/2 nav. velikosti. 611 35

St. 365 srebrna dam-ska remont. gl 3-50
St. 322 srebrna meška remont. 3-50
St. 337 srebrna sidro 15 kamnov 3-50 dvojni plašč 6-50
St. 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna 7-9-50

Anton Kiffmann,
največja tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine Izvov v vse dežele. Maribor L5., stajersko.

Ivan Demšar
podkovski kovač in izdelovatelj vozov v Ljubljani
:: Marije Terezije cesta št. 6 ::
priporočila svojo veliko zalogo kritih in nekritih, VOZOV lično in trpežno izdelanih, po jako nizki ceni.
Sprejme se v pouk tudi več učencev.

Zelo trpežno opeko

kakor strešno, zarezno in navadno, za oboke in zidovje
priporočila v poljubni množini
A. ROBI, BOROVNICA.

Radi izredno velike zaloge priložnostna prodaja

Angloškem skladišču :: oblek ::
Ljubljane, Mestni trg št. 5.
Največja izbera konfekcije za dečke in deklice.
Globoko znižane :: cene ::

jopice za dame, pale-toti, ovratniki, kožu-hovinaste jopice in koljerji, kakor tudi obleke za gospe, ranglan ovratniki, zim-ske suknje, kožuho-vinaste sacco, kožuhi za mesto in na po- tovanje. :: ::

Najnovejši modeli!
2603 6-6
O. Bernatovič.

Istrska vina

beli moškati, belo vino, ru-deče, teran, ter vinsko žganje se dobiva pri vinogradniku Antoniju Ferlan di Giorgio, v Rovinju, Istra.

2421 24-10
Dovozna cesta 4. **L. Schiffer** Dovozna cesta 4.
priporočila najtopeje

La. trboveljski premog

v kosih in orehovnik
kakor tudi lepa suha bukova in mehka drva v polenih in razsekana. — Oddaja se v vsaki množini.

Najnižje cene
Največji izbor
Skrbno izdelovanje
Preobleke Popravila.
L. Mikusch
tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Perje za postelje in puh

priporočila po najnižjih cenah
F. HITI, Pred škofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo. 2401

Službo cerkvenika in organista

2628 2-2
razpisuje župni urad na Homou, p. Radomlje, do 5. decembra. (Poleg lepega, prostega stanovanja so dohodki v denarju, v biri, v sadnem vrtu in velikijvi.) Nastop do Svečnice.

300 vinskih sodov

po 300, 400 in 700 litrov iz hrastovega lesa, prav dobro vzdržanih, oddaja po prav nizkih cenah
tvrška **M. Rosner & drug**
Ljubljana.
2351 (6-13)

Steckenpferd-liliskomlečno milo
Bergmann & Co. Draždan in Tešin n. L.
je in ostane glasom vsak dan došlih priznalic najuspešnejše vseh medicinalnih mil proti mazuljem kakor tudi v dosegu in ohranitev nežne, mehke kože in roznate polti. — Dobiva se po 80 vin. komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. 434 50-34

Podružnica v Spljetu.
Delniška glavnic: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2
priporočila k zrebanju 1. decembra
promese na državne srečke 1. 1864 cele . . . à K 20.— glavni dobitek polovice à K 11.— K 300.000.—
Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 0/0, vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5 0/0.

Podružnica v Celovcu.
Rezervni fond: K 200.000.

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarsko obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekoracijskih del.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbeno in pohištveno pleskarstvo.

2467 52-2

Važno za trgovce in žganjetoče.

Opozorjam p. n. trgovce, žganjetoče, kakor tudi gostilničarje na svojo veliko zalogo **ovene, rumove kompozicije, raznovrstnih čajev, konjakov, malage, Leorimae Christi, finega jamajskega ruma, pristne slivovke, brijevca, tropinova in pa vseh vrst likerjev.**

Ugodno je za vsakega odjemalca, ker razpošiljam vsako množino po isti ceni, kakor trdike iz nemških krajev ter jamčim za najboljši uspeh v vsaki esenci po priloženem navodilu. Neugajajoče blago sprejemam na svoje stroške nazaj.

Za obila naročila se priporočam s spoštovanjem

Avgust Benigar

I. kranjska trgovina s čajem, rumom in esenci, Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3.

Dobra gospodinja

izdeluje rum, likerje in žganja

-ZMESMI-

doma bolje in ceneje in stanejo 1/4 manj kot narejena v trgovini. Te zmesi se morejo zaupno in ceno kupiti le pri

Raros Gáborju

Najstarejša specialna trgovina v deželi. Budimpešta VIII., Dohány-utca 1. Zaloga 50. Tovarna: I, Városmajor u. 42 (lastna hiša).

Tovarna za kletarska in vino zboljševalna sredstva. — Zaloga strojev in orodja za izdelavo vina.

Cenik in navodila zastenj in franko. Razpošilja se dvakrat na dan po pošti po povzetju ali proti vpostlatvi denarja.

Odklikovana **Prva kranjska tovarna za glasovirje** Hilsnerjeve ul. 5 Ljubljana blizu Gradisca **Rudolfa A. Warbinek** priporoča svoje izborne za vsa podnebnja solidno zgrajene glasovirje in harmonije tudi samoigradne proti gotovini plačila na obroke ali v najem.

Največja tovarna v južni Avstriji. — Poročstvo 6 let. — Izvoz v vse dežele. — Popravila in vgrajevanje se izvrše najhitreje in računsko najceneje.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja 6 dni iz vrstna prilika za potovanje je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24,000 ton "Kaiserin Augusta-Victoria" 25,000 ton toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12,000 tonami

Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig, Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28** Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani kupuje proti gotovini hrastove dila

I laško colo debele in od 5 col naprej široke, ter plačuje iste po 14 vinarjev I laško colo, postavljene franko Ljubljana državni kolodvor Šiška. 2157

Kupuje tudi hrastove hlode in frize.

C. kr. oblastveno potrjeno 20 104 82

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Stalno delo za 50 let!

Rojaki, Slovenci, pozor! The Cleveland-Cliffs Pioneer Iron Company, Marquette, Michigan, North America, potrebuje mnogo **drvarjev**. Plača po K 5-75 od sežnja, ki obsega 2 metra dolžine in 45 palcev višine. Družba ima stalno delo za mnogo let ter izplačuje v gotovini vsakega desetega v mesecu. Cepljenje drv ne povzroča nobenega posebnega truda ter se dá prav dobro zaslužiti. Kdor želi natančnejših pojasnil, naj piše enemu izmed spodaj podpisanih, ki mu pojasni vse potrebno in tudi pove, kako naj potuje, da dospe v omenjeni kraj. 2387 8-6

John Knave, Alger Ca. Limestone P. O. Michigan, North America.

Jacob Levstik, Coalwood P. O. Michigan, North America.

Frank Debelak, Rumely P. O. Michigan, North America.

RAZGLAS.

Razpisuje se služba

občinskega tajnika

mestne občine Kranjske z mesečno plačo 160 K.

Službo je nastopiti 1. januarja 1908. — Prosilci popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi vložijo naj svoje z dokazi usposobljenosti in spričevali dosedanjega službovanja opremljene prošnje

do dne 15. decembra t. l. pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju, dne 12. novembra 1907. 2579 3-2

Pozor! Pozor!

Ivan Savnik

„pri Besenčanu“ v Kranju na Glavnem trgu.

Priporoča svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnenega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, plene rute, zgornjih jop (Überjack) ter nepremočljivih pelerin za ženske in moške. Posebno pa opozorjam gg. neveste in ženine, da si pred nakupom ogledajo mojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštine prosto. 2506 8-3

Za gg. šivilje in krojače posebni popust.

Na drobno in debelo!

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rudeče in belo vino od 56 L. naprej.

Predstave se vršijo v delavnikih od 5. do 9. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarni „Europa“. :: Danes v sredo nov spored.

Zaščitna znamka „Sidro“ **Liniment Capsici com.** Nadomestek za **Sidro-Pain-Expeller** je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 50 v. K 1'40 in K 2 se dobiva v vsaki lekarni. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljeje le originalne steklenice v žabljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi Elisabethgasse št. 5 nova. Društvo razpošiljanje. 2265 (48-17)

Razpošiljam nastopne najfinejše mesne izdelke:

Fine kranj. klobase, 11 kom.	gid. 1-
hrenovke	1-
salame iz gnjati, kg	1-20
Brunšviške klobase	-80
Gnjati à la praške	1-
Peršut in care	-90

Razpošiljam vse proti povzetju od 5 kg naprej. Se priporočam 2510 6-5 **M. MODIC, Šiška pri Ljubljani.**

Najbogatejšo zalogo in najrazno-2005 52-2 vrstnejšo izbiro **klavirjev in harmonijev ima Alojzij Kraczmér** izdelovalec klavirjev in sodno zapriročeni zvedenec Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4. Vedno so v zalogi preigrani pa brezhibni klavirji. Prevzamem ubiranje in popraviljanje vseh sistemov. Glavno zastopstvo dvornih firm L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Lsbavu, Th. Mannborg v Lipkem. Za vsak pri meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja izposojalninna. — Delna plačila.

Slivovko

1902 letnik, ima na prodaj franko 4 litre za 9 K 60 v., 6 let staro vinsko žganje 2 litra 5 K 60 v., graščinsko oskrbnitvo Golitsch, p. Kojnice Stajarsko. 2498 13-6

A. ZAJEC cementarna na Pešati p. Dol pri Ljubljani.

Slavnim oestnim odborom in županstvom priporočam zalogo cementnih cevi (6, 10, 15, 20, 25, 30, 40 cm svetlobe) za napravo vodotokov, vodovodov itd., miljne in kilometrske kamne po jako ugodnih cenah.
Preč. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom nudimo kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, zakri-

stije, veže, kuhinje in hodnike, krasne mozaik plošče v raznih bar- vahn (do 5) in okusnih vzorcih. Trotoar krog cerkvenega zidu zabranja vlago v cerkvah. — Izdelujem tudi raznovrstne stopnice, podboje, oklepe za okna, krasne križe poljubne velikosti z vdanim železjem za na pokopališa iz imitiranega granita in marmorja,

grobne spomenike, okvirje

in korita za živino in drugo cementno blago. 641 25
Ceniki in vzorci na zahtevo.

Pristen le tedaj, če je trioglasta steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju). ::

W. MAAGER-ja :: pristno čisto ::

ribje olje

(v zakonito zajamčeni opravi)
rmenca, steklenica K 2.—
bela, " " 3.—
pri 2348 12-4

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstr.-ogrski monarhiji.
Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo.
Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.
Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo:
W. Maager, Dunaj, III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner«?

Ker se vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vsehrila, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natančno, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih s napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko šupnika Kneippa kot varstveno znamko.

Na najvišje povelje Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva
XXXVIII. c. kr. državna loterija
za skupne civilne dobrodelne namene tostranske polovice.
Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dopuščena vsebuje 18.389 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.890 kron 24 1 10-5
Glavni dobitek znaša 200 000 kron v gotovini.
Srečkanje nepreklicno 19. decembra 1907. — Ena srečka stane 4 K:
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Verdere Zollamtstrasse 7. v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brsojavnih in železn. uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se pošiljajo poštino prosto.
Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije).

Registriran vzorec. Bajna iluzija! Oblastveno varovano.
1974 Najlepši kras božičnega drevesca 15-1
ki bi ga ne smela pogrešati nobena krščanska družina, je moje izboljšano
briljantno angel. zvonilo za božično drevo št. 1
popolnoma iz korine s 6 poslač. angeli 30 cm vis. Garantira se za funkcijoniranje.
Priloge se lahko takoj na največje ali najmanjše drevo s preprostim nasenjem. Postavljene na mizo se reši lahko tudi za namizno zvonilo. Postavljeno na toplo po funkcijonira tudi brez prižganih sveč.

Gorki zrak treh prižganih sveč vrtilno kolo, nanje pritrjeni izboljšani jekleni bečički pa udarjajo na troje zvoncev in blagovzvončno, srebrnočisto zvonjenje zadoni, mlado in staro prestavljajoč v božično blaženost. Kos stane v kartonom in navodilom vred K 1.50.
3 kosi . . . K 4.25 9 kosov . . . K 12.—
4 " . . . " 5.50 12 " . . . " 15.—
6 kosov . . . " 8.— 24 " . . . " 29.—
36 kosov . . . K 43.50
50 " . . . " 58.—
100 " . . . " 112.—

Št. 2. Ravnotisto angelsko zvonilo za božično drevesce, izvršeno veledelgantno in posebno fino ponikljano, s sukaniimi stebriči za zvonce in tremi prekrasno žarečimi srebr. lametastimi rožami, ki potem, ko so prižgane sveče, prekrasno odsevajo, kos s kart. in navod. vred K 2.—
3 kosi . . . K 5.50 9 kosov . . . K 15.50
4 " . . . " 7.25 12 " . . . " 20.25
6 kosov . . . " 10.50 24 " . . . " 39.50
36 kosov . . . K 57.50
50 " . . . " 77.50
100 " . . . " 150.—

stekl. nakit za božično drevesce

12 kos. sortiranih, okrbno zaviti v kartonu, po velikosti in izvršitvi po K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 kos. kartonu, po velikosti in izvršitvi po K —75, —90, 1.—, 1.20. Lameta, angelski lasci, srebrni ali slati, kuvert K —10, šica za orehe 100 kosov K —20, verice iz steklenih kroglic, 1 in pol do 2 metra dolge, po velikosti kroglic K —90, —95, 1.20, 1.40. Svečnice 24 kosov v kartonu K —50, večje 18 kosov v kartonu K —58, držajci za sveče, tucat K —50.

Prosimo zahtevajte katalog.
Božična nagrada. Vsak p. n. kupec, ki od 1. sept. do 30. nov. pisмено enkrat naroči za najmanj 40 K blaga, dobi zastojno božično nagrado alarmno budilko št. 4343 s po noči svetlečim se kazalnikom in pa kolektor za 1. 1908.
Zamena dovoljena ali denar nazaj, torej brez rizika!
Pridržite se po priložni ali denar nazaj. Najpripravnije se namuča na odreku postne nakupnice. Neobhodno je potrebno, da se pri nakupu opomni, ali naj se priloži blago po porzletju ali če je denar odposlan po nakaznici. Tudi je v korist vsakemu naročitelju, da nam, čim le mogoče, blago še pred 15. decembrom, ker pošta po 15. decembru zaradi hudega navela ne more dostavljati take hitro, kakor ob navadnem času. Naslavljajte naročbe natančno pravilno na naslov:
tvornica ur v Mostu ces. in kralj. dvorni dobavitelj v Mostu
JAN KONRAD št. 1940 na Češkem
Zahtevajte moj največji glavni katalog s 3000 slikami, ki vam ga takoj pošljem zastoj in poštino prosto.

KAŠLJUJOČIM
otrokom in odraslim osebam
pripišujejo zdravniki zelo uspešno
THYOMEL SCILLAE
kot sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvaža, ki blaži in potolažuje krčeviti kašelj in ki odstranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov so se že imenitno izrekli o hitrem učinkovanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.
Vprašajte, prosimo zdravnika!
1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco proti pošiljavi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljavi 7 K. 10 steklenic pri pošiljavi 20 K.
Izdelovanje in glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja
2430 c. kr. dvorn. zalagatelja 24-1
Praga III., št. 203
Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.
Pozor na ime sredstva, izdelovatelja in na varstveno znamko.

Zastoj
zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd. 2554 4
Drag. Heger
urar, juvelir in gravor.
Osiek I. Kapucinska ul. 4, (Slavon.)

Ohranitev zdravega
želodca
tičlj največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno napravljeno, tek zbujajoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledke nezmernosti, slabe dieto, prehlajenja, in sopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balsam za želodec iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILLO!
Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.
Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI
c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.
Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K.
Proti pošiljavi K 1.50 se pošlje mala steklenica in za K 2.80 velika steklenica, za K 4.70 2 veliki steklenici, za K 8.— 4 velike steklenice, za K 22.— 14 velikih steklenic poštino prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschäger, J. Mayr. 2172

Obrtno-kreditna zadruga v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge na tekoči in žiro račun ter jih obrestuje po **4 1/2 %** Rentni davek plačuje zadruga sama. Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prekinilo. — Posojila se dajo le udom. Delež znaša K 100.— in se plača takoj ali pa v mesečnih obrokih po K 10.— ali tedenskih po K 2.—. Vlagatelj in članom so na razpolago poštno-hranilnične položnice. — Uradni dnevi: vsak torek in petek od 11. ure dopoldne do 1. ure popoldne. — Uradni prostori v „Zadružni Zvezi“, Miklošičeva cesta šte. 22.

Podružnice: Praga s menjalnici: Graben 25, Mala strana, Most, ulica 17, Radon, Brao, Golka Lipa, Golka Kamalen, Moravski Zumborg, Nödling, Novi Jišia, Pison, Svltava in Liberec.
Menjalnice na Dunaju: I. Wellzelle 10, H. Taborsstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vegal Rennweg), III. La-wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 89 s, VI. Gumpnerstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 35, XIX. Hauptstrasse 22.
Menjalnična delniška družba 45 160-144
MERCUR
Dunaj, I., Wellzelle 10,
Akci. kapital K 20.000.000. Reser. naklad K 8.500.000
Najkvalitetnejši
nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.
Zamenjava in eskomptiranje
izrebanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.
Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katholiške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Ivan Stefe.

Poljaki in Slovenci.

»Slovenski Narod« in »Świat słowiański«.

V predzadnji številki (vinotokovi) je prinesel krakovski mesečnik »Świat słowiański«, ki je brez dvoma najboljši slovensko glasilo, odgovor »Slovenskemu Narodu« na njegove napade v št. 219 z dne 21. kimovca. Iz tega odgovora lahko razvidimo, kakšen ugled ima »Slovenski Narod« med resnimi in vplivnimi slovanskimi krogi, pa tudi, kako resna in stvarna je njegova slovenska politika.

Povodoma članka — začena krakovski mesečnik — g. Z. Maryckega pod naslovom: »Poljaki med Slovani Avstrije«, katerega je prinesel naš list v poprejšnji številki, se je oglašil »Slovenski Narod« na tak način, da moramo obrniti pozornost na organ slovenskih liberalcev tudi z ozirom na — rekli bi — dobro javno obnašanje med slovanskimi narodi. Pri tej priliki se je namreč debelo lagal.

Na trditve »Slovenskega Naroda«, da galicijski Poljaki niso nikdar uživali posebnih simpatij slovenskih liberalcev, dasiravno so le-ti s sočutjem opazovali boj Poljakov za svojo narodnost na Ruskem in na Pruskem, odgovori »Slovenski svet« s sarkastičnim vzklicem: Torej vi nas imate radi samo tam, kjer se ne srečamo. V tem slučaju so vaše simpatije brez vsacega pomena, ker ne morejo imeti nobenih praktičnih posledic!

»Slovenski Narod« navaja dva vzroka, vsled katerih Poljaki ne uživajo simpatij slovenskih liberalcev: 1. radi njihovega postopanja z Rusini; 2. radi njihove politike.

Na prvi odgovor odgovarja »Slovenski svet«: Tega ugovora ne moremo vzeti za res, ker vemo, da bi bili Slovani srečni in zadovoljni, če bi jih kdo tako »zatiral«, kakor »zatiramo« mi Rusine v Galiciji. V tem slučaju bi imeli nekaj gimnazij, nekaj lastnih stolic na graškem vseučilišču; ljudski šol na Koroškem, Štajerskem in v Istriji, kolikor bi sami hoteli (da ne govorimo o Kranjski!), uradni jezik slovenski pri sodiščih, v občinskih in okrajnih zastopih, pri deželnih odborih na Koroškem, v Istriji in na Štajerskem (da ne govorimo o Kranjskem!), vsi uradniki v teh deželah bi znali dobro slovenski jezik. Vse nemške stranke v teh deželah bi priznavale Slovence pravico do slovenskega vseučilišča, ne samo v Ljubljani (kot popolnoma slovenskem mestu), ampak (če bi hoteli) tudi v Celovcu (ki je bolj slovensko mesto, kakor Lvov rusinsko), samo poč enim pogojem, da bi slovenski dijaki ne gospodovali z nožem in sekuro na nemškem vseučilišču. Slovenski liberalci se niso nikdar dovolj nagljenja do noža in sekire. Torej bi se zedinili pod tem pogojem in naredili »lep dobiček«, ako bi vpejali na Slovenskem tako zatiranje, kakoršnega so deležni Rusini v Galiciji.

Liberalci slovenski nam torej to očitajo, po čemur sami hrepene, v čemur vidijo korist svojega naroda.

Mi bi se pripomnili, da krakovski gospodje še nekoliko premalo poznajo slovenske liberalce. Njihov edin program, v kolikor sploh imajo kakšen program in se ne omeje samo na klanje in oštarije, je »Pfaffenhetze«. Korist slovenskega naroda jim je deveta briga, po kateri čisto nič ne hrepene, kar se razvidi iz divje gonje, katero so pričeli proti s tolikim trudom pridobljenim slovenskim gimnazijem.

Na drugi ugovor, da slovenski liberalci niso mogli simpatizirati s Poljaki radi poljske politike, odgovori »Slovenski svet«: Kakšna politika? Iz katerega časa? Poljsko »kolo« se ni držalo vedno iste taktike, treba je torej jasno povedati, drugače govorite samo fraze. V poprejšnjem članku smo skušali razložiti, zakaj se je v zadnjih časih naš klub držal take politike. Zakaj zamolči »Slovenski Narod« naše naloge in ne odgovori nanje čisto nič, ampak mlati samo prazno slamo? Dalje očita »Slovenski Narod«, da se Poljaki malo čutijo Slovane in niso vselej podpirali Slovencev, a ob istem času se hvali, da Slovenci nimajo nobenih simpatij do Poljakov. Ali je mogoča večja breztačnost, prositi koga, naj ga podpira, a mu obenem v obraz povedati, da ga ne mara.

Pravite, da smo vam nesimpatični, a v istem času prosite, naj vas podpiramo. Tako postopanje je v resnici politično čudaštvo in če imate tako razumne politike, je težko pričakovati, da bi se vaše razmere zboljšale.

Na besede »Slovenskega Naroda«, da so se simpatije Slovencev začele obracati k rusinskemu narodu, s katerim veže Slovence enaka osoda, odgovori »Slovenski svet«: Te besede tvorijo največjo lahkomišljenost, katero je kdaj kdo izrekel. Med Slovenci in Rusini samore samo on najti kakšno podobnost, kdor nima o razmerah nobenega pojma. — — — Značilno je, da je obširne dokaze o tej zadevi »Slovenski Narod« molče preškolil.

Dalje našteva »Slovenski svet« še več drugih laži in neresničnosti, katerih se je dopustil »Slovenski Narod« v svoji polemiki. Tako na primer je pisal »Slovenski svet«: Mi pa zamoremo dati Slovencev veliko bolj praktičen načrt, namreč združilo naj bi se Kranjsko z južno Koroško in južno Štajersko ter slovenskim Primorjem v eno deželo, v zedinjeno »Slovenijo«, ki bi bila razdeljena na nekaj večjih administrativnih okrajev, kakor leži v programu sedanje vlade.

»Slovenski Narod« je pa odgovoril: Po mnenju Maryckega bi bilo za Slovence najboljše in najkoristnejše, če bi se odrekli zahtevi po zedinjeni »Sloveniji« in se zadovoljili z avtonomnimi administrativnimi okraji, kakor je proglašeno v prestolnem govoru

V prvi polovici tega stavka imamo premišljeno laž, v drugi pa pravniški nesmisel.

Slednjič še zakliče: Kaj je namen tega laganja? Saj vendar brez namena nikdo ne laže!

»Slovenski svet« je mnenja, da piše »Slovenski Narod« zato tako proti Poljakom, ker ne mara zblizanja s Poljaki. A z njimi ne mara zblizanja, ker ima Poljake za preveč klerikalne. Nato se sarkastično norčuje iz njegovega strahu pred klerikalci.

»Slovenski Narod« se je torej jasno in surov odreknil proti slovenskemu programu, katerega se drži organ poljskih slovanofilov »Świat słowiański« in proti zvezi s Poljaki. Toda »Slovenski narod« je glasilo stranke, katere načelnik je največji Slovan in slovanska glava, Ivan Hribar, in hoče zastopati tudi slovansko idejo. Naj torej enkrat pove »Slovenski Narod«, kakšen je njegov slovanski program? Mi vemo samo to, da sočustvuje na eni strani samo s Pokretaši, na drugi pa z Ukrajinci. Pokretaši so pa v zvezi s Košutjanci, Ukrajinci pa s socialnimi demokrati in z Vsenemci.

Iz slovanskega sveta.

sl Razmere na Ruskem v drugi svetlobi. Popolnoma drugačno sliko o ruskih razmerah nego iz poročil in brzojavk židovskih in nemških listov si moremo napraviti iz poročila, ki ga je poslal svojim prijateljem abbé Meunier, francoski učenjak, ki sedaj biva na Ruskem že nekoliko mesecev radi študij. Četudi v popotnem listu abbéja Meuniera izrecno stoji, da je katoliški duhovnik, vendar se mu je dozda povsod zelo blagohotno ustreglo, celo tudi pri ruskih uradih. Mogel je brez vseh ovir in zaprek mirno študirati. Tako n. pr. je mogel mirno proučevati knjižnico v kievski akademiji, celo tudi Kremelska sobana, ki je sicer vsakemu nepristopna in kjer se blagoslovi sv. olje, je bila abbéju odprta, da si je mogel ogledati tamošnje stare ikone. A. Meunier nima dosti besedi, da bi pohvalil ne le blagohotno ravnanje uradov, ampak tudi ruskega ljudstva. Zdi se, pravi, da baš radi njegovega duhovskega stanu se mu je povsod tako blagohotno ustreglo. Bil je pripravljen na popolnoma kaj drugega. Glede na razmere v državi je našel povsod lep mir in varnost. Za svojega trimesečnega bivanja v Peterburgu, Moskvi in Kijevu ni zazabil nobenega aretiranja, nobenega napada. Samo dvakrat je videl, kako so gnali nekoliko jetnikov kam drugam. Vsi ti jetniki pa so bili ljudje in prebivalci so bili z njihovo kaznijo zelo zadovoljni. Po poročilu, ki ga je učenjak dobil iz dobro informiranih krogov, je tako povsod. Židje so največja nevarnost za Rusijo; največji del listov in tiska je v njihovih rokah. Po revolucionarnih in uničevalnih idejah, ki jih med ljudstvom razširjajo, hočejo spraviti ruski narod v prepad. Samo njihov upliv je provzročil, da je druga duma v svojih zadevah šla tako daleč, da se je morala zatvoriti. Židje na Ruskem se hočejo oprostiti od za nje izjemnih postav, hočejo doseči pravico imeti posestva, ki je doslej nimajo. Posledica tega bi bila, da bi se ves židovski veliki kapital vrgel na Rusijo. Hočejo dalje v tujni kredit Rusije omajati, ker tudi to jim je v korist. Na ta način so nastali nemiri, v katerih je ljudstvo dalo duška svojemu sovraštvu in pride še k daljši katastrofi. Zanašajoč se na svoj denar, so židje slepi za znamenje dobe ter ne vidijo, da se splošno sovraštvo obrača zoper nje vsled njihove pogubne delavnosti.

sl Francoski pisatelj in slovanofil, William Ritter, je napisal za slovaške »Narodne Novine«, ki izhajajo v Turčanskem Sv. Martinu, uvodni članek »O potrebi glasbenega skladatelja za Slovače«. Pisatelj v članku pravi, da glasba je edina svetovna govornica in ako bi Slovaki imeli kakšnega slovaškega Griega, čez noč bi Evropa izvedela o Slovačkih več nego po desetletni agitaciji.

sl Delovanje Poljakov na Dunaju. Na Dunaju se je uradno našlo 4346 Poljakov. Le-ti Poljaki imajo svoje šolsko društvo (pod pokroviteljstvom kneginje Lubomirske), ki vzdržuje eno zasebno poljsko šolo, dalje imajo javno čitalnico in izdajajo na Dunaju poljski list v nemškem jeziku (tednik »Polnische Post«). Sedaj pa dunajski Poljaki namestavajo zidati poljski »Narodni dom«. V ta namen bodo izdali obligacije po 100 K., ki se bodo obrestovale po 3 odstotke ter upajo, da bodo v kratkem nabrali potrebno svoto za zidanje.

Ljudske šole v Bosni in Hercegovini. Konec šolskega leta 1905—1906 je bilo v Bosni in Hercegovini 366 ljudskih šol, in sicer 253 narodnih, 103 verskih in 10 zasebnih šol. Od 103 verskih šol jih je bilo 70 grško-ortodoksnih, 31 katoliških, 1 evangelijska in 1 judovska. Na 4284 prebivalcev pride ena ljudska šola. Šole je obiskovalo 26.155 dečkov in 7543 deklic. Po veri je bilo 4902 mohamedanskih učencev, 13.597 grško-ortodoksnih, 13.341 katoliških in 1340 Judov; ostali so spadali različnim drugim veroizpovedovanjem.

sl Nemški list za gališke Nemce. Kakor smo že poročali, ustanovilo se je v Galiciji nemško društvo »Zveza Nemcev v Galiciji«. To društvo je začelo sedaj izdajati svoje glasilo pod naslovom »Deutsches Volksblatt für Galizien«. List, ki izhaja vsakih 14 dni, ureduje neki A. Sandauer v Lvovu in ga tiska A. Mädlar v Biali. Kakor se iz prvih številk vidi, je namen lista pomemčevanje Galicije. Zavoljo tega »Kuri. Lw.« pozivlje gališke Poljake in posebno Rusine, med katerimi je največ nemških naselbin, da se skupno borijo zoper gališke Nemce.

sl Izseljevanje iz Makedonije. »Slovenec« je že poročal, da v aha-čelebijskem kraju vlada lakota, ker grško-turški bojkot je uničil tamošnje rokodelce, ki so sedaj brez jela in dela. Zavoljo tega so se jeli tamošnji prebivalci izseljevati tako, da v nekateri veliki vasi je že 80—140 praznih hiš. V kratkem času bodo vasi v aha-čelebijskem kraju eksistirale samo na zemljevidu. To je seveda želja turške iztrebljalne politike, ki hoče zlasti iz Odrinskega izgnati vse kristjane in potem Carigrad in Odrinsko ograditi s fanatičnim turškim ljudstvom.

sl Slovaška liga v Ameriki. Mažarski listi naznanjajo svetu novo »senzacijo«. V Ameriki se je ustanovila slovaška liga, h kateri so pristopila vsa ameriška slovaška društva. V Clevelandu je bil ustanovni shod, ki se ga je udeležilo 7000 oseb! Liga je dovolila 10.000 dolarjev (skoraj 50.000 kron) za ameriške časnikarje, ki hočejo potovati po Ogrskem ter se na lastne oči prepričati o preganjanju Slovačkov. — To seveda Mažarom ni prijetno!

sl Shod inostranskih Čehov v Pragi. Kakor se poroča, namerava »Narodni češki svet« prirediti ob priliki jubilejne razstave trgovinske zbornice leta 1908. shod inostranskih Čehov in sicer h koncu junija. Vse potrebno se je že za ta shod ukrenilo.

sl Dr. Ivan Franko, znani rusinski pisatelj, je bil poklican v Sofijo na učno stolicu slavistike. Dozda je bil v Sofiji profesor slavistike Mihael Dragomanov.

sl Koliko se popije v Lvovu. Zadnji mesec se je v Lvovu popilo nič več in nič manj nego 13.471.000 litrov piva, 1.023.000 litrov žganja, 349.000 litrov vina in 73.000 litrov ruma. Pivo in vodko so lvovski prebivalci pili kakor vodo. Povprečno pripada na eno osebo na dan blizu 5 litrov piva; ker pa ženske in otroci ne pijejo, more se reči, da na enega pivca v Lvovu pride 20 litrov piva na dan.

sl Prestop pravoslavni h drugim veroizpovedanjem na Ruskem. Odkar se je na Ruskem izdala postava z dne 15. aprila 1905 o verski toleranci, začeli so pravoslavni verniki izpreminjati svojo vero. Tako je od 1. septembra letošnjega leta v kievski okolici prestopilo 635 pravoslavni h katoliški cerkvi, 64 oseb je sprejelo židovsko, 43 protestantovsko in 130 baptiško vero.

sl Trgovinska gimnazija v Bolgariji. Bolgarskemu sobranju bo v kratkem predložene zakonski načrt o ustanovitvi trgovinske gimnazije, in za to se bo od sobranja zahtevalo kredit 250.000 dinarjev. Ako sprejme sobranje ta načrt, kar je skoraj gotovo, tedaj se prva trgovinska gimnazija ustanovi v Burgasu.

Kuharica

izvežbana v vseh gospodarsk. poslih, srednje starosti, želi službe v kakem župnišču, najraje na Spodnjem Štajerskem ali Gorenjskem. — Naslov pove uprava. 2618 3—2

Najboljše božično darilo
6 kom. rjuh
 najfin., brez šiva, 150 cm šir., 200 cm dolg. K 14-50.
 Izkaljena za platno in bombaževino
Bratje Krejcar,
 Dobruška, češko.
 Vzorci poslani na dom, obavevali franco. — Trudi voljeno blago za dam. oblake.

Thierryjev balzam
 z zeleno znamko »redovnica«.
 Cena 12 majhnih ali 6 drobnatih stek lenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.
Thierryjevo oentifolijsko mazilo
 proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, rinitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-90 se pošlje le proti porzaju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi zapoved znani in slovita kot najboljši. Naredile se naslavljuje na:
Lekarnar A Thierry v Pregrad pri Rogasški Slatini.
 Brošura s tisoč originalnih pisem gratis in franko. V zalogi v skoro vsih večjih lekarnah in medicinskih drogerijsk. 86 52.

V najem se odda
 na Viru št. 3. pri Domžalah

hiša,

ki je pripravna za **gostilniško obrt** in za **trgovino**. — Več se izve istotam ali pa pri **FR. STUPICA, trgovcu v Ljubljani, Mar. Terezijeje cesta 1.**

Pozor! Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da prodajam odslej svoje priznano izborno 2542 5—3

gorenjsko sukno

vsako sredo ter soboto vse druge dni pa
 na Vodnikovem trgu na Poljanskem nasipu štev. 8
 in ne več na Marijinem trgu. Velepospovnanjem

JOSIP REICH, tovarnar v Ljubljani.

Pozor!

!Stojte! Ne smatrate Ceres Jedlino mast
 iz kokosovih orehov
 za najboljšo? „Ceres“ mast ni le najfinejša in najčistejša, ampak tudi najcenejša in najizdatnejša mast, kar jih poznam.

Le poskusite!
 Ne boste se kesali!

Izvolite pisati po vzorci!

Barhenti

in flanelne modernih vzorcev, platno, damasti, namizni prtii, brisače, srajce, kakor tudi vse platneno in bombaževinasto blago, modno blago za obleko za dame in gospe, zajamčeno dobro, 2082 priporoča 13—4

V. J. Havliček
 izvozna tvrdka lanenega in modnega blaga v Podébradech.

„ČAS“

Osební kredit za uradnike, učitelje itd. Samostojni konzorciji za hranilnico in predujeme uradničk. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključno. Naslovi konzorcijev se povedo brezpla. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 1

Več sto stoječih

hrastov in smerek

ob državni cesti ugodno na prodaj. Naslov pove uprava tega lista. 2565 2—2

AUSTRO-AMERICAN

TRIST NEW-YORK

Patniki v Ameriko
 kateri želijo dobro, po ceni in na nesporno potovajo naj se obrnejo na
Simona Hmetetza
 v Sjubljani Kolodvorske ulice 29.
 Številčevstrna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprajmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

Največja zaloga **Zimskih črevljev** za gospode, gospe in otroke. **Dokolenic (kamašen)** za lovce in gozdarje. **Črevljev za dom** v izvrstnih oblikah po zmernih cenah.

Moški čevlji od K 8.— naprej. **Ženski čevlji**, nizki, od K 4'80 naprej. **Ženski čevlji**, visoki, od K 8'50 naprej.

Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem
= F. SZANTNER =
 Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana.
 Ceniki zastoj in poštine prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

Stavbene, umetne in konstrukcijske ključavničarstvo. Hidraulične vidre in sesalke

Josip Weibl
 J. Spreitzer-ja nasl.
 LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.

priloga se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanju vseh v te stroke spadajočih predmetov: žične mreže na streh, obhajilne mise, ograje na mirodvorah, obmojne mreže, vešna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike, strelevođe, železna okna, železne stole itd.

Specialista: valjični nastori in solne plohte po najnovjšem sistemu s samodejnimi operami brez vijakov.

1899 52-59

Razglas.

Radi oddaje zgradbe nove župne cerkve v Šmihelu pri Žuženberku vršila se bude dne 4. decembra 1907 v župnišču v Šmihelu pri Žuženberku

zmanjševalna dražba

in sicer s pričetkom ob 10 uri dopoldne. Ponudbe kolekovane z 1 K kolekom naj se pošljejo najpozneje do 2. decembra t. l. podpisane.

Dotične načrte, stroškovnik in splošne stavbene pogoje si vsak lahko pogleda v župnišču do 2. decembra t. l.

Preračunano je:

1. Dninarsko in zidarsko delo na	15.963 K 32 h
2. Tesarsko delo na	3.891 K 15 h
3. Krovsko delo na	2.731 K 24 h
4. Kleparsko delo na	1.652 K 96 h
5. Mizarstvo, ključavničarsko, slikarsko delo, skrb za železo in razna druga dela na	5.261 K 33 h
Skupaj	29.500 K — h

Ročno in vprežno delo je preračunano na 5000 K, kar je že v gorenjih vsotah zapodeno. Prednost imajo ponudbe za skupna dela, v ugodnem slučaju oddajo se tudi posamezna dela. Stavbeni odbor si lahko pridrži posamezna dela in vožnjo, ako bodo okoliščine ugodne.

Stavbeni odbor Šmihel pri Žuženberku

19. novembra 1907.

Jan. Župančič

župnik in načelnik stavbenega odbora.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbene ter portalne steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodnejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbor steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1791 52-11

Marisi in preračuni na zahtevo zastoj.

Spriloga mnogih dovršenih del se na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Razglas.

2630 3-2

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča Ljubljana z dne 18. novembra 1907, oprav. števil. A I $\frac{820/6}{115}$ se bo na prošnjo ml. gospodičin **Frančiške** in **Ivane Orešek** iz Ljubljane vršila v pisarni podpisane c. kr. notarja v Ljubljani, **Sodnijske ulice števil. 9**

dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne
 prostovolj. javna dražba

njihovega posestva pod hiš. števil. 44 ob Sv. Petra cesti, vlož. štev. 120 katarstr. občine šentpetersko predmestje, I. del. Vzklicna cena znaša 26.000 K. Dražbeni pogoji leže v navedeni notarski pisarni med navadnimi urami na vpogled; le način plačevanja najvišjega ponudka se bo določil sporazumno s kupovalci šele na dan dražbe.

Kot varščino mora vsak kupec pred začetkom dražbe v roke sodnega komisarja založiti znesek po 2600 K v tuzemski gotovini, pupilarno varnih vrednostnih papirjih, kojih vrednost se izračuna po dunajskem borznem kurzu predidodega dne ali v hranilnih knjižicah kake hranilnice, pri katerih se lahko nalagajo denarji nedoletnikov.

Dr. Karol Schmidinger
 o. kr. notar kot sodni komisar.

Svetovna razstava St. Louis 1904. Najvišja odlika „GRAND PRIX“.

Zahtevajte le:

529 5

z varstv. znamko
GLOBUS
 v rdečem pasu

GLOBUS
 čistilni izvleček

ker se
 ponujajo mnoga ponarejenja.

Edini izdelovatelj: Fritz Schulz ml. Akcijska družba, Lipsko.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vjudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
 v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej števil. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem lišlerju“, 320 34-38

VZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure **po 4 $\frac{3}{4}$ %** to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

1949 52-1

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.